

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרֻשַׁת אַמּוֹר

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת אָמַר

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן
וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִשָּׂא בְּעַמּוּיוֹ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה הַטַּעַם זֶה בְּנִגְדָּה זֶה, שְׂפָתוֹב
לְמַעַלָּה, וְאִישׁ אִו אֲשָׁה פִי יִהְיֶה בָהֶם אֹב אִו
יִדְעֵנִי מוֹת יוֹמָתוֹ, וְסִמוּךְ לוֹ אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים?
אֵלֶּא (מִשְׁמַע) בֵּינָן שְׁתִּזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל לְקִדְשׁ אוֹתָם
בְּכָל, הַזְהִיר אֶת הַכֹּהֲנִים לְקִדְשׁ אוֹתָם, וְכֵן אֶת
הַלְוִיִּם. לְכֹהֲנִים מִנִּין? שְׂפָתוֹב אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים.
וּמִנִּין לְלוֹיִם? שְׂפָתוֹב (בְּמִדְבַר י"א) וְאֵל הַלְוִיִּם תִּדְבַּר
וַאֲמַרְתָּ אֲלֵהֶם. כְּדֵי שְׂיִמְצְאוּ כָּלֶם צְדִיקִים
קְדוֹשִׁים מְהוֹרִים.

אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן. מָה הַטַּעַם כָּאֵן בְּנֵי
אַהֲרֹן? וְכִי לֹא יִדְעֵנוּ שְׁהֵם בְּנֵי אַהֲרֹן? אֵלֶּא
בְּנֵי אַהֲרֹן וְלֹא בְּנֵי לוֹי, שְׂאֲהֲרֹן הוּא רֵאשִׁיתָם שָׁל
כָּל הַכֹּהֲנִים שָׁל הָעוֹלָם, שְׂכּוֹ הַתְּרַצָּה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִחֶבֶל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בְּעוֹלָם.
וּמִשׁוֹם שְׂאֲהֲרֹן, דְּרָכֵיו הֵעֵלוּ אוֹתוֹ לְזֶה, שְׂכָל יָמָיו

שָׁל אַהֲרֹן הָיָה מִשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם.
 וּמִשׁוֹם שֶׁדָּרְכוּ כָּךְ, הֵעֲלָה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לָזֶה, לְהַכְנִים שְׁלוֹם בְּפִמְלִיָּא שָׁל מֵעֲלָה, וּמִשׁוֹם
 כָּךְ - אָמַר אֵל הַכְּהֻנִּים בְּנֵי אַהֲרֹן.

אָמַר אֵל הַכְּהֻנִּים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר
 צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. מָה רַב טוֹבָךְ, כִּמְהָ עֲלִיּוֹן
 וּנְכַבֵּד אוֹתוֹ הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּכְרָא טוֹב, שֶׁכְּתוּב
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וְזֶה הוּא הָאוֹר
 הַגָּנוּז, שֶׁכּוּ עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טוֹב בְּעוֹלָם,
 וְלֹא מוֹנֵעַ אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם, מִכִּיּוֹן שֶׁכּוּ מִתְקַיֵּם
 הָעוֹלָם וְעוֹמֵד עָלָיו. אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ, שֶׁשְּׂנִינּוּ,
 אוֹר עֲלִיּוֹן עֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁכְּרָא אֶת
 הָעוֹלָם, וְגַנְזוֹ אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא. וְהוּ
 שֶׁכְּתוּב אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ.

פְּעֻלַּת לְחוּסִים כָּךְ. פְּעֻלַּת, בּוֹמֵן שֶׁנִּכְרָא הָעוֹלָם
 אוֹתוֹ הָאוֹר הָיָה עוֹמֵד וּמֵאִיר מֵרֵאשׁ
 הָעוֹלָם לְסוּפֵי הָעוֹלָם. כְּשֶׁהִסְתַּבֵּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא באותם הרשעים שעתידיים לעמד, גנו את
 אותו האור, שכתוב (איוב לה) וימנע מרשעים אורם.
 ועתיד להאיר לצדיקים לעולם הבא, וזה הוא
 אשר צפנת ליראה, וכתוב (מלאכי ג) וזרחת לכם
 יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

בא ראה, בשעה שכן אדם עומד לקחת לאותו
 העולם והוא בבית חליו, באים עליו שלשה
 שלוחים, ורואה שם מה שלא יכול לראות אדם
 בשעה בעולם הזה. ואותו היום הוא יום הדין
 העליון, שמבקש המלך את פקדונו. אשרי האיש
 שמישיב למלך את פקדונו, כמו שנתן לו פתוכו.
 אם אותו הפקדון התטנף בטנופי הגוף, מה יאמר
 לבעל הפקדון?

מרים עיניו, ורואה את מלאך המות עומד לפניו,
 וחרבו שלופה בידו, קושר בקשרים
 במאסר של אותו האיש. ואין לנפש קשי בכל
 בפרדתה מן הגוף. ואדם לא ית עד שרואה את

השכינה, ומתוך גדל התשוקה לשכינה, הנפש
יוצאת ^(דף פח ע"ב) לקבל את השכינה.

אחר שיצאה, מי הנפש שנדבקה בה (והתקבל)
ויקבל בגוף (לתוכה)? וְהִרִי בְּאֲרָנוּ אֶת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. אחר שיצאה הנפש מן הגוף
ונשאר הגוף בלי רוח, אסור להשאירו בלי קבורה,
שְׁפָתוֹב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ כי קבור
תקברנו ביום ההוא. משום שמת שישתתה כ"ד
שעות, שהם יומם ולילה, בלי קבורה, נותן חלשה
באיברי המרכבה, ומעכב את מעשה הקדוש ברוך
הוא מלהעשות, שאפשר שתקדוש ברוך הוא גוזר
עליו כדי לבא בגלגול אחר מיד באותו יום
שנפטר להיטיב לו, וכל זמן שלא נקבר הגוף,
הנשמה לא נכנסת לפני הקדוש ברוך הוא, ולא
יכולה להיות בגוף אחר עד שיקבר הראשון. וזה
דומה לאדם שמתה אשתו, לא ראויו לו לשא אשה
אחרת עד שקובר את הראשונה, ומשום כך
אמרה תורה, לא תלין נבלתו על העץ.

דָּבָר אַחַר - בְּשִׁנְפָּרְדַּת הַנְּשָׁמָה מִן הַגּוּף וְרוּצָה
 לְלַכֵּת לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, לֹא תִכְנַס לְאוֹתוֹ
 הָעוֹלָם עַד שְׁנוֹתֵנִים לָהּ גּוּף אַחַר מְאוּרָה, וְאַחַר כֵּן
 יִכּוּלָה לְהִכָּנַס. וּמֵאַלְיָהוּ תִדַּע, שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁנֵי גּוּפִים,
 אֶחָד שָׁבוּ נִרְאָה לְמִטָּה לְבָנֵי אָדָם, וְאֶחָד שָׁבוּ
 נִרְאָה לְמַעְלָה בֵּין מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים. וְכָל
 עוֹד שֶׁהַגּוּף לֹא נִקְבְּרָה, זֶהוּ צָעַר לְנִשְׁמָתָה, וְרוּחַ
 טְמֵאָה מְזַדְּמָנֶת לְשָׂרוֹת עֲלָיו וּלְטֵמֵא אֶת אוֹתוֹ
 הַגּוּף.

וּמִשּׁוֹם שְׂאוֹתָהּ רוּחַ הַטְּמֵאָה מְזַדְּמָנֶת, לֹא צָרִיךְ
 לְאִישׁ לְהִלִּין אֶת אוֹתוֹ הַגּוּף לִילָה אֶחָד,
 כִּי רוּחַ טְמֵאָה נִמְצָאת בְּלִילָה וּמִשְׁתַּטַּחַת בְּכָל
 הָאָרֶץ לְמִצָּא גּוּף בְּלִי נֶפֶשׁ לְטֵמֵא אוֹתָהּ, וְנִטְמָא
 יוֹתֵר, וְעַל כֵּן הַזְּהִיר אֶת הַכֹּהֲנִים וְאָמַר, לְנֶפֶשׁ לֹא
 יִטְמָא בְּעַמּוּיוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים, לֹא תִשְׁרָה
 עֲלֵיהֶם רוּחַ טְמֵאָה, וְלֹא יִטְמָאוּ.

אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אָמַר אֵל
 הַכֹּהֲנִים, בְּלַחֲשׁ. כִּמוֹ שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי הַכֹּהֲנִים

בְּלַחֵשׁ, כִּדְ אַמִּירְתֶּם בְּלַחֵשׁ. אָמַר וְאִמְרַתְּ - פַּעַם
 אַחַת וּפַעַמִּים, לְהַזְהִיר אוֹתָם עַל קִדְשָׁתָם כִּדְי
 שְׁלֵא יִטְמְאוּ. שְׁמִי שְׁמִשְׁמֵשׁ בְּאַתֵּר קְדוֹשׁ, צְרִידֶיךָ
 שְׁיִמְצֵא קְדוֹשׁ בְּכֹל. לְנַפֵּשׁ לֹא יִטְמֵא, כְּמוֹ
 שְׁבִיאָרְנוּ, שְׁנוּף בְּלִי רוּחַ טָמֵא הוּא, וְשׂוֹרָה עָלוֹ
 רוּחַ טָמֵאָה, שְׁחֵרֵי תְּשׁוּקָתָם שֶׁל הַרוּחֹת הַטְּמֵאוֹת
 הֵיא אֵל גּוֹפּוֹת יִשְׂרָאֵל, מִבִּיּוֹן שְׁחֵתְרוּקְנָה מֵהֶם
 הַרוּחַ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַם בְּלִי שֶׁל קִדְשׁ הֵם בָּאִים
 לְהִתְחַבֵּר. וְהַכְּהֻנִים, שְׁהֵם קְדוֹשִׁים קִדְשָׁה עַל
 קִדְשָׁה, לֹא צְרִיכִים כָּלֵל לְהִטְמֵא, כִּי כָּתוּב כִּי יָגוּר
 אֱלֹהֵיוֹ עַל רֵאשׁוֹ. וְכָתוּב כִּי שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיוֹ
 עָלָיו אָנִי ה'.

וְהוּא כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה עוֹמֵד לְמִטָּה, שְׁכָתוּב (תהלים
 קלג) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ יָרַד עַל הַזֶּקֶן
 זְקוֹן אֶחָד שְׁיָרַד עַל כִּי מְדוּתָיו. הַפְּסוּק תִּזְהַ בְּאַרְנוֹ.
 אָבֵל בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ, זֶהוּ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קִדְשׁ
 הָעֲלִיּוֹן, שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִמְּקוֹם תִּנְהַר הָעֵמֶק שֶׁל
 הַכֹּל. דְּבַר אַחֵר, שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מֵרֵאשׁ שֶׁל כָּל

הָרֵאשִׁים, הַנִּסְתָּר שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים. עַל הָרֵאשׁ,
וַדַּאי עַל הָרֵאשׁ, רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן.

יֵרֵד עַל הַזְּקָן - זֶה הַזְּקָן הַנִּכְבָּד, כְּמוֹ שֶׁבִּיאָרוּהָ.
זְקָן אַחֲרָיו - זֶה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁלְמַעֲלָה,
וְהָרִי פְרִשׁוּהָ. וְאוֹתוֹ שָׁמֵן ^(דף פט ע"א) יֵרֵד עַל פִּי
מִדּוֹתָיו, שְׂמֵאוֹתָיו הַמְדוּת שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא וְיֵרֵד
לְתַחְתּוֹנִים. וְכֵמוֹ זֶה שׁוֹפֵעַ וּמִתְעַפֵּר הַכֹּהֵן
הַתַּחְתּוֹן בְּשָׂמֵן מִשְׁחָה לְמִטָּה.

הַפְּסוּק הַזֶּה אֵין רֵאשׁוֹ סוּפוֹ, וְאֵין סוּפוֹ רֵאשׁוֹ.
כְּתוּב אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַחֲרָיו
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא. לֹא יִטְמָאוּ הָיָה
צָרִיךְ לְהִיּוֹת! מַה זֶה לֹא יִטְמָא? אֵלֶּה עַל אוֹתוֹ
הַכֹּהֵן הָעֲלִיּוֹן מִכָּלֶם הוּא אָמַר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
וְהָרִי כְּתוּב וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֲרָיו? אֵלֶּה וַדַּאי כִּי
הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכֹּהֵן שֶׁעוֹמֵד
לְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה, בְּקִדְשָׁה הוּא צָרִיךְ לְהִטְמָא
יֹתֵר מִהַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּתְבָּאָר.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מְצֻחָה זו, שְׂיִסְדֵּר הַכֵּהֵן בְּכָל יוֹם גִּירוֹת בְּבֵית
הַמְּקֻדָּשׁ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ בְּסוֹד הַמְּנוֹרָה. וְהוּא
סוֹד כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, מִשּׁוֹם שֶׁהָאוֹר הָעֲלִיּוֹן כִּשְׁמֹן
מִשְׁחָה יוֹרֵד עַל רֹאשׁ הַכֵּהֵן בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן
הוּא מְדֻלֵּק וּמְאִיר אֶת כָּל הַגִּירוֹת, שְׂכֵתוֹב כִּשְׁמֹן
הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ וְגו', וְכֵתוֹב כִּי שְׁמֹן מִשְׁחַת אֱלֹהִיו
עֲלָיו וְגו'. וְעַל כֵּן נִתְּנָה רְשׁוּת לַכֵּהֵן לְבַדּוֹ לְסִדֵּר
אֶת הַגִּירוֹת וּלְהַדְלִיק אוֹתָם בְּכָל יוֹם פְּעָמִים, כְּנֶגֶד
אוֹר הַיַּחֲוֹד פְּעָמִים, קֶרֶבֶן בְּכָל יוֹם פְּעָמִים, וְהַכֹּל
צָרִיךְ.

וְעַל יְדֵי הַכֵּהֵן מְאִירִים הַגִּירוֹת בְּכָל, לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה, לְשִׁמְחָה בְּשִׁמְחָה וּלְהַמְצִיא שְׂמֻחָה
בְּכָל הַצְּדָדִים בְּהַדְלָקַת הַגִּירוֹת, שְׂחֵרֵי שְׁנֵי אֱלֹהִים עַל
יְדֵי הַכֵּהֵן, לְהַמְצִיא שְׂמֻחָה בְּכָל הַצְּדָדִים, וְאֵלוֹ הֵם
הַדְלָקַת הַגִּירוֹת וְהַקְטָרֶת, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁמֹן וְקַטְרֶת
יִשְׂמַח לָב. (עַד כֵּאן רְעִיָא מְהִימְנָא).

וְלֹאֲחֵתוּ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה אֵלָיו וְגו'. מַה כְּתוּב
לְמַעְלָה? כִּי אִם לְשִׂארוֹ הַקְּרֹב אֵלָיו

וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (ישעיה סג) מִי זֶה כָּא מֵאָדוּם
חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה וְגו'. מִי זֶה כָּא מֵאָדוּם? עֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלַבֵּשׁ בְּגָדֵי נְקָמָה עַל אָדוּם,
שֶׁהִתְחַרְבוּ אֶת בֵּיתוֹ וְשָׂרְפוּ אֶת הַיְכָלוֹ, וְהִגְלוּ אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים, וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם נְקָמָה
עוֹלָמִים, עַד שִׁמְצָאוּ כָּל הַהָרִים מִחֵרֵי הָעוֹלָם
מִלְּאִים מִחֵרוֹנֵי הָעַמִּים, וְלִקְרֹא לְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם
עֲלֵיהֶם, וְכָל חַיּוֹת הַפָּר יִזּוֹנוּ מֵהֶם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת
חֳדָשִׁים, וְעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעַת שָׁנִים, עַד שֶׁלֹּא תִסְבַּל
הָאָרֶץ אֶת הַנּוֹוֵל שְׁלָהֶם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם לד) כִּי זָבַח
לָהּ בְּבָצָרָה וְטָבַח גְּדוֹל בְּאָרֶץ אָדוּם, עַד שֶׁאֲזַתֶּם
לְבוֹשִׁים יִטְמְאוּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם סג) וְכָל מִלְּבוּשֵׁי
אֲנִיאֲלֵתִי.

חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצָרָה, מִשּׁוּם שֶׁמִּמְנָה יֵצְאוּ
אוֹכְלוֹסֵי הָעוֹלָם לְצַבֵּא עַל יְרוּשָׁלַיִם, וְהֵם
הִתְחִילוּ לְשַׂרֵף אֶת הַיְכָל, וּבְנֵי אָדוּם מִתְחַרְסִים
אֶת תְּחוּמוֹת, וְעָקְרוּ אֶת אֲבֵנֵי הַיְסוֹד. זֶהוּ שְׂפָתוֹב

(תהלים קל"ז) זָכַר ה' לְבִנֵי אָדָם וְגו', הַאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ
עַד הַיּוֹסֵד בָּהּ.

זֶה הַדּוֹר בְּלְבוּשׁוֹ, בְּאוֹתָם לְבוּשֵׁי הַנְּקָמָה שְׁעַתִּיד
לְלַבֵּשׁ. צַעַח בָּרַב כַּחוֹ, מַה זֶה צַעַח? מִשְׁפָּר,
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים מה) עַמִּים תַּחֲתִיךָ יִפְלוּ וְגו'.
אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לִישְׁעֶיךָ, מִי הוּא זֶה שְׁיַעֲשֶׂה כָּל כֶּךָ?
פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה סג) אֲנִי מְדַבֵּר בְּצַדִּיקָה, אוֹתוֹ
שָׁהוּא רַב לְהוֹשִׁיעַ, אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב כּוֹ (תהלים לג) אֱהִיב
צַדִּיקָה וּמִשְׁפָּט. וְהוּא צַדִּיקָה מִמֶּשׁ, וְהוּא רַב
לְהוֹשִׁיעַ.

וְכָל כֶּךָ לָמָּה? מִשׁוֹם שְׁנָרְמוּ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל
לְהִיזֹת שׁוֹכְבֵת לְעַפָּר בְּגָלוֹת וְלִנְפֹל לְאָרֶץ,
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוֹם בְּתוֹלֵת
יִשְׂרָאֵל. וּמִשׁוֹם כֶּךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִלְבַּשׁ לְבוּשֵׁי
נְקָמָה עֲלֵיהֶם לְטִמָּא אוֹתָם בְּרַב הַהֲרוּגִים, שְׂפָתוֹב
וְכָל מִלְבוּשֵׁי אֲנָאֵלְתִי.

וְכָל כֶּךָ לָמָּה? שְׂפָתוֹב וְלֹאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה הַקְּרוּבָה
אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הִתְתָּה לְאִישׁ. שְׂאִינָה חֶלְקוֹ שָׁל

עָשׂוּ, וְלֹא הִיָּתָה בְּנוֹרְלוֹ שָׁל אוֹתוֹ שְׂפָתוֹב כּוּ
 (בראשית כה) אִישׁ יֵדַע צִיד אִישׁ שָׂדָה. לָהּ יִטְמָא,
 בְּאוֹתָם לְבוֹשֵׁי נְקָמָה, שְׁעֵתִיד לְהִטְמָא בֵּין אוֹתָם
 הַהֲמוֹנִים, שְׂפָתוֹב כּוּ לָהּ יִטְמָא, בְּשִׁבְלָהּ, מִשׁוֹם
 שְׁהִיא שׁוֹכְבֵת לְעֶפֶר, וְהוּא רוֹצֵה לְהַקִּים אוֹתָהּ.
 זְהוּ שְׂפָתוֹב (ישעיה ס) קוֹמֵי אוֹרֵי כִי בָא אוֹרְךָ. (עמוס

ט) פִּיּוֹם הַהוּא אֲקִים אֶת סִבֵּת דְּוִיד הַנְּפִלָּה.

לֹא יִקְרָחָה קְרָחָה בְּרֵאשָׁם. רַבֵּי יוֹסֵי אָמַר, לֹא
 יִקְרָחָה בְּה"א, מָה תַּעֲשֶׂם? אֵלֶּא, אוֹתוֹ שְׁמֹן
 עֲלִיּוֹן, שְׁהוּא שְׁמֹן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, שְׁמִשְׁלִים אֶת כָּל
 שְׂבַעַת הַיָּמִים כְּמוֹ שְׁנֵאמַר, שְׂפָתוֹב (ויקרא ח) כִּי
 שְׂבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יְדְכֶם, אוֹתוֹ שְׁמֹן עֲלִיּוֹן
 הוֹסֵר מִפְּנֵי וְנִקְרָחָה, אִם הוּא פָּנָם אֶת רֵאשׁוֹ. מִשׁוֹם
 שְׁרֵאשׁוֹ שָׁל תַּכְהֵן הָעֲלִיּוֹן הֵנּוּ אוֹתוֹ שְׁמֹן עֲלִיּוֹן,
 וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לַכְהֵן שְׁלִמְטָה לְהִרְאוֹת בְּעֶצְמוֹ
 פָּנָם כָּלֵל, וְהִרֵי זֶה נֵאמַר. וּמִשׁוֹם כֶּךָ כְּתוֹב בְּה"א.

כְּתוֹח וְאָמַר, (תהלים קכו) בְּשׁוֹב ה' אֶת שְׁיִבַת צִיּוֹן
 תִּינֵנוּ בְּחִלְמִים. בְּשׁוֹב ה' אֶת שְׁיִבַת, זְהוּ

נאמר בנלות ככל, שלא נמצאו יותר בנלות אלא
 שבועים שנים, שבתוב (ידמיה בט) כי לפי מלאת לבכל
 שבועים שנה אפקד אתכם. וכתוב היינו כחלמים,
 מה זה כחלמים? אלא הרי התעוררו החכרים,
 שיש שבועים (דף פט ע"ב) שנים בחלום.

ובא ראה, כתוב כי שבועת ימים ימלא את ידכם.
 מי שבועת הימים? הרי נתבאר, אותו מקום
 עליון שהוא כלל של כל השת האחרים נקרא
 שבועת ימים, ונקרא תשובה. שנינו, מי שיושב
 בתענית בשבת, קורעים לו גזר דינו של שבועים
 שנה, ושבועים שנה הם שבע פני המלה, שאכלו
 הסבימו כלם עליו (הכל) לרע, נקרע אותו גזר הדין.
 מה הפעם? משום שאחז באותו תיום בכלל של
 כלם, שנקרא שבועה, ונקרא תשובה, ומשום כך
 בכלם הוא אחז, וחזר בתשובה, ונקרע גזר הדין
 בכלם. ועל כן שבועים שנה יש בחלום.

כמו כן הפהן מתעפר בשבועה, שנקרא שבועת
 ימים. אם פנים את ראשו, אותו שבועה

שְׁהוּא כָּלָל שָׁל כְּלָם, מְקַרִיחַ מִמְּנוּ כָּל אוֹתָהּ
 קַדְשָׁה שָׁל כְּלָם שְׁשׁוּרָה עָלָיו. וְעַל כֵּן הִזְהָרוּ שְׁלֹא
 יִקְרָחַה קְרָחַה בְּרֹאשָׁם, וַיִּמָּצְאוּ פְּנוּמִים מִהַכֹּל.
 וּמִשׁוּם כֶּף הַכֹּהֵן צָרִיף לְהַמָּצֵא בְּשִׁלְמוֹת יוֹתֵר
 מִהַכֹּל, כָּל שָׁכֵן אוֹתוֹ שְׁהוּא עָלְיוֹן מִכְּלָם.

אָמַר רַבִּי אַבְיָא, כָּאֵן בְּה"א תַּחְתּוֹנָה, כָּאֵן בְּה"א
 עָלְיוֹנָה. כֹּהֵן גָּדוֹל, שְׁהוּא עָלְיוֹן מִכְּלָם,
 בְּה"א עָלְיוֹנָה, שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֹאשׁוֹ שְׁמֵן
 הַמְּשָׁחָה וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ וְגו'. וּמִלֵּא אֶת יָדוֹ, שְׁכַתוֹב
 שְׁבַעַת יָמִים יִמְלֵא אֶת יָדָם. כֹּהֵן אַחֵר בְּה'
 תַּחְתּוֹנָה, שְׁכַתוֹב לֹא יִקְרָחַה קְרָחַה בְּרֹאשָׁם,
 וּכְתוֹב אַחֲרָיו, וְלֹא יַחְלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם. וְהַשֵּׁם תְּהִיהַ
 חֲנוּ יְדוּעַ. וּמִשׁוּם כֶּף כְּתוֹב, וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֲיוֹ
 אֲשֶׁר יוֹצֵק עַל רֹאשׁוֹ שְׁמֵן הַמְּשָׁחָה לְלִבָּשׁ אֶת
 הַבְּגָדִים, כְּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ. וּמִשׁוּם שְׁהוּא קְדוֹשׁ כְּמוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה, כְּתוֹב וּמֵן הַמְּקַדֵּשׁ לֹא יֵצֵא.

רַבִּי אַבְיָא פִּתַּח וְאָמַר, (דניאל ט) לָךְ ה' הַצְּדָקָה
 וְלָנוּ בַּשָּׂת הַפְּנִיִם כְּהַיּוֹם תְּהִיהַ לְאִישׁ יְהוּדָה

וּלְיִשְׁכֵי יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הַתְרַצָּה בָהֶם מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה
 זָרָה, וּמִתּוֹךְ אֲהַבְתָּם נָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת,
 לְדַעַת אֵת יְדוּרָה הַמְלֻךְ הַקְדוּשׁ. שְׁכָל מִי
 שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, בְּאֵלוֹ הַשְׁתַּדֵּל בַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהַתּוֹרָה בְּלֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִיא. וּמִשׁוֹם כֵּן, מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, מִתְעַסֵּק
 בְּשְׁמוֹ, וּמִי שֶׁמִּתְרַחֵק מִן הַתּוֹרָה, הוּא רְחוּק
 מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בא ראה, לך ה' הצדקה, כמו שנאמר (דברי הימים-א
 כט) לך ה' הנדלה והנבורה. מי הצדקה?
 המקום שכל הפנים המאירות אחוזים בו, והוא
 אוהו בכלם ובו נמצאים. ולנו בפשת הפנים,
 המקום שכל הפנים המאירות מתרחקים ממנו.
 צדקה, אמת קשומ, ואור הכל, ואור של פנים
 שמחת הכל. בפשת, בוששה והרחוק של האמת מי
 שמתבייש, משום שהאמת, שהיא צדקה, התרחקה
 ממנו רחוק של פנים מאירות.

בַּיָּא רֵאֵה, הַכֵּהֵן הָעֲלִיּוֹן צָרִיךְ לְהִרְאוֹת בִּיפֵי
הַפְּנִים, בְּהֶאֱרַת הַפְּנִים, בְּשִׂמְחָה יוֹתֵר
מִהַכֵּל, וְלֹא צָרִיךְ לְהִרְאוֹת בּוֹ עֲצָבוֹת וְרָגֶז, אֲלֹא
הַכֵּל כְּמוֹ שְׂלִמְעָלָה. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ, שְׂעֲלִיו כְּתוּב
אֲנִי חֶלְקֶךָ וְנִחַלְתֶּךָ. וְכְתוּב (דְּבָרִים יח) ה' הוּא נִחַלְתּוֹ.
וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהִרְאוֹת שְׁלֵם בְּכֹל, בְּעֲצָמוֹ,
בְּלְבוּשׁוֹ, שְׁלֵא יִפְגֹּם עֲצָמוֹ בְּלָל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר.

וְהוּא אִשָּׁה בְּכַתּוּלֶיהָ יִקָּח. רַבִּי שְׂמֵעוֹן פָּתַח, (שם
כג) וְהִנֵּה הוּא שָׁם עֲלִילַת דְּבָרִים וְגו'.
וְכְתוּב וְעֲנִשׁוּ אֹתוֹ מֵאֵה כֶּסֶף וְגו', כִּי הוֹצִיא שָׁם
רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי ^(דף ז ע"א) בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל
הִיא? בְּתוּלַת אָבִיָּה אוֹ בְּתוּלַת בַּעֲלָהּ הִיא. מַה זֶה
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל כָּאֵן? זֶהוּ שְׂכַתּוּב (דְּבָרִים לב) שְׂאֵל
אָבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ וַיִּקְנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לְךָ. אַף כָּאֵן הַכֵּהֵן
שְׂעוֹמֵד כְּמוֹ שְׂלִמְעָלָה, כְּתוּב וְהוּא אִשָּׁה בְּכַתּוּלֶיהָ
יִקָּח, כֶּךָ גַּם בְּכַתּוּלֶיהָ, שְׁלֵא תֵצֵא מִשְׁעַר תְּצַרְחָה
פַּעַם הַחִוּצָה, וְתִרִי נִתְּבָאָר.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

כִּי אִם בְּתוּלָה מִעַמּוּי יִקַּח אִשָּׁה. פֶּתַח הַרוּעָה
הַנְּאַמֵּן וְאָמַר, מִצְנָה זוֹ שִׁישָׁא בֵּהֵן גְּדוּל
בְּתוּלָה, וְהוּוּ שְׂפָתוֹב אֶלְמָנָה וְגִרוּשָׁה וַחֲלָלָה זִנָּה
אֶת אִלָּה לֹא יִקַּח כִּי אִם בְּתוּלָה מִעַמּוּי יִקַּח אִשָּׁה.
וְלָמָּה צְרִיכִים שְׂלֵא יִשָּׂא אֶלָּא בְּתוּלָה בְּלִי פְּנָם?
אֶלָּא אִשָּׁה הִיא כּוּם שְׂל בְּרָכָה. טָעְמוֹ - פְּנָמוֹ.
וּכְהֵן שְׂמִקְרִיב קְרַבָּן לְפָנֵי ה', צְרִיךְ שְׂחִוָּא יִהְיֶה
שְׂלֵם בְּלִי פְּנָם, שְׂלֵם בְּאִיבְרִיו בְּלִי פְּנָם, שְׂמוּמִים
פּוּם לִים בְּכַהֲנִים. שְׂלֵם בְּנוּפוֹ, שְׂלֵם בְּנִקְבָּתוֹ, לְקַיִם
בָּה (שִׁיר ד) בְּלָךְ יִפָּה רַעֲיָתִי וּמוּם אִין בָּהּ.

שְׂקַרְבָּן הוּוּא מִנְחָה, וְצְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְשַׁלַּח אֶת
מִנְחָתָם לְמַלְךְ עִם אִישׁ (בְּנוּף) שְׂלֵם, שְׂחֵם
בַּחֲפֵךְ שְׂל הַצַּד הָאֲחֵר, שְׂחֵרֵי בִיד אִישׁ עֵתִי פְּנּוּם
הָיוּ שׂוֹלְחִים לוֹ דִּירוּן, שְׂפָתוֹב (ויקרא טז) גְּדוּרל אֶחָד
לְה' וְגְדוּרל אֶחָד לְעֻזְאֵל. שְׂאַלְהִים אֲחֵרִים כְּלָם
פְּנּוּמִים מַצַּד הַצַּפוֹן, וְכֵן רַב כְּפִתִי הָעֵבוּדָה וְרַח הֵם
פְּנּוּמִים בְּנִקְבָּה שְׂלָחָם, תְּרַבָּה, לִילִית, פְּנּוּמָה וְכוּ'.

(ורועה הנאמן) הוא ו' מלא, והוא בסדור זה הי"ו. ה'
 אחרונה, פום מלא ברפת ה', מצד הימין ומצד
 הנבורה שהוא דין, השכינה נקראת הוי"ה, זהו
 שכתוב (שמות ט) הנה י"ד יהו"ה הוי"ה במקנה אשר
 בשדה. קם רועה הנאמן והשתטח לפניו, ואמר:
 אשרי חלקי שבעלי הנבירה (והנבירה) הם בעזרי. (עד

כאן רעיא מהימנא).

רבי שמעון הנה הולך בדרך, והיו עמו רבי יהודה
 ורבי יוסי ורבי חזקיה. פתח רבי שמעון
 ואמר, (תהלים קיא) מָרַף נָתַן לִירָאִיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם
 בְּרִיתוֹ. מָרַף נָתַן לִירָאִיו - אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים,
 אוֹתָם יֵרָאִי תְקֹדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שָׁכַל מִי שִׁירָא
 מִמֶּנּוּ נִקְרָא מֵאַנְשֵׁי בֵּית הַמְּלָכָה, וְעָלְיוֹ כְּתוּב (שם קיב)
 אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת ה'.

מהו מָרַף נָתַן לִירָאִיו? אֵלֶּא כִּמוֹ שְׁכַתוּב, (משלי
 לא) וּתְקַם בְּעוֹד לַיְלָה וּתְתִן מָרַף לְבֵיתָהּ.
 מִכַּאן לְמִדְנֹה, שָׁכַל אָדָם שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בַּלַּיְלָה,
 וְקָם בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, בְּשַׁעַה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל

מתעוררת להתקין בית למלך - זה משתתף עמה, וזה נקרא מבית המלך, ונותנים לו כל יום מאותם תקוני הבית. והו' שכתוב ותתן טרף לביתה וחק לנערתי. מי זה ביתה? כל אותם שמשתתפים עמה בלילה נקראים ביתה, בני ביתה. ומשום כך, טרף נתן ליראיו.

מה זה טרף? טרף ממש, שהיא נוטלת ממקום רחוק עליון, שכתוב (משלי לא) ממרחק תביא לחמה. ומי זוכה לטרף הזה? סוף הכתוב מוכיח, שכתוב (תהלים קיא) יזכר לעולם בריתו. מי שמתבונן (שמשתדל) בתורה להשתתף עמה בלילה. ולא עוד, אלא שצדיק אחד עליון יש לו לקדוש ברוך הוא, והוא משתתף עמו, ויורשים שניהם את בנות ישראל, שכתוב (ישעיהו ט) צדיקים לעולם יירשו ארץ.

עוד פתח ואמר, ולא יחלל ורעו בעמיו כי אני ה' מקדשו. בא ראה, כל מי שמוציא ורע לבטלה, לא זוכה לראות פני שכינה, ונקרא רע.

שְׁכַתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֶפְזֵי רָשָׁע אֶתָּה לֹא
 יִגְדֹךָ רָע. זֶה מִי שְׁמוֹצִיא אוֹתוֹ בְּיָדוֹ, אִי בְּאִשָּׁה
 אַחֶרֶת שְׂאִינָה בְּשָׂרָה. וְאִם תֹּאמַר שְׁמוֹצִיא אוֹתוֹ
 בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה מִתַּעֲבָרָת, כִּי נִם? לֹא. אֵלֶּיָּהּ כְּמוֹ
 שְׂאִמְרָנוּ.

וְעַל כֵּן יִבְקֹשׁ אָדָם מִתְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִזְמִין לוֹ
 כָּלִי כָשֶׁר, שְׁלֹא יִפְגַּם זְרַעוֹ. מִי שְׁמוֹצִיא זְרַע
 בְּכָלִי שְׁלֹא כָשֶׁר, פּוֹגֵם אֶת זְרַעוֹ. אִי לְמִי שְׁפּוֹגֵם
 אֶת זְרַעוֹ. וְמָה בְּשָׂאֵר בְּנֵי אָדָם כִּי - בְּכֵהֵן שְׁעוֹמֵד
 לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה בְּקַדְשָׁה עֲלִיוֹנָה עַל אַחַת
 כְּפָתָה וְכַפָּתָה.

בְּעַמּוּיֹן, מָה זֶה בְּעַמּוּיֹן? שְׁחֵרֵי כְּתוּב לְמַעְלָה,
 אֲלִמְנָה וְגִרְוֹשָׁה וְחִלְלָה זִנְהָ אֶת אֵלָהּ
 לֹא יִקָּח, וְכַתוּב וְלֹא יִחַלֵּל זְרַעוֹ בְּעַמּוּיֹן. בְּהֵם
 הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת, מָה זֶה בְּעַמּוּיֹן? אֵלֶּיָּהּ דְּבַר זֶה
 קְלוּז בְּעַמּוּיֹן, פְּגָם בְּעַמּוּיֹן, וְעַל כֵּן כְּתוּב, כִּי אִם
 בְּתוּלָה מִעַמּוּיֹן יִקָּח אִשָּׁה, מִעַמּוּיֹן וְדַאִי, הַכֹּל כְּמוֹ
 שְׁלִמְעָלָה. כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, מָה זֶה מְקַדְּשׁוֹ?

אֵלֶּא אֲנִי הוּא אֹתוֹ שְׁמֻקְדָּשׁ אֹתוֹ בְּכָל יוֹם,
 וּמִשׁוֹם כֶּךָ לֹא יִפְגַּם זְרַעוֹ וְלֹא יִמָּצֵא בּוֹ פְּגָם.
 (וּמִשׁוֹם זֶה) שְׁתַּרְי אֲנִי ה' מְקַדְּשׁוֹ, שְׁאֲנִי רוֹצֵחַ לְקַדְּשׁ
 אֹתוֹ, וְיִמָּצֵא קְדוּשׁ בְּכָל, שְׁקַדּוּשׁ יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל
 יְדֵי קְדוּשׁ.

בֵּא רְאֵה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא ^(דף צ ע"ב) יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי
 הַכֹּהֵן, וְיִמָּצֵא קְדוּשׁ בְּשִׁפְא לְשִׁמֵּשׁ, וּמִשׁוֹם
 שְׁתַּקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁהוּא
 קְדוּשׁ, הַכֹּהֵן יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדֵי מְהוּר, שֶׁהַתְּקַדְּשׁ
 בְּמַתְּהַרְתּוֹ, וּמִי הוּא? זֶה לְוִי. אָדָם (כֹּהֵן) אַחֵר יִשְׁתַּמֵּשׁ
 עַל יְדֵי קְדוּשׁ אַחֵר, בְּיְדֵי שְׁכָלָם יִמָּצְאוּ בְּקַדְּשָׁה
 לְשִׁמֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
 בְּעוֹלָם תְּזַח וּבְעוֹלָם תִּבְא, שְׁעֲלֵיהֶם כְּתוּב (ויקרא ט)
 וְאַבְדֵּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי. כַּמָּה פְּרוֹשִׁים
 הֵם יִשְׂרָאֵל בְּקַדְּשָׁה לְשִׁמֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם) וְהַתְּקַדְּשָׁתֶם וְהִיַּתֶם קְדוּשִׁים כִּי
 אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם.

עוד פתח ואמר, (תהלים ג) לה' הישועה על עמך
 ברכתך סלה. לה' הישועה - כך שנינו,
 אשריהם ישראל, שלכל מקום שגלו, שכינה גלתה
 עמם. כשיצאו ישראל מהגלות, למי הנאלה -
 לישראל או לקדוש ברוך הוא? אלא תרי פרשוה
 בכמה כתובים, וכאן - לה' הישועה ודאי. מתי?
 על עמך ברכתך סלה. בשעה שהקדוש ברוך הוא
 ישגיח בברכות על ישראל להוציא אותם מן
 הגלות ולהיטיב להם, אוי - לה' הישועה ודאי.
 ועל כן שנינו שהקדוש ברוך הוא ישוב עם ישראל
 מן הגלות. זהו שכתוב, (דברים ד) ושב ה' אלךיך את
 שבותך ורחמך.

איש מורעך לדרתם אשר יהיה בו מום. רבי יצחק
 אמר, משום שהוא פגום, ומי שהוא פגום
 לא ראו לשימש בקדש. ותרי פרשוה, שאדם
 שנמצא פגום אין בו אמונה, ואותו הפגם מעיד
 עליו, כל שכן כהן, שצריך להמצא שלם, בעל
 תאמונה, יותר מתכל, ותרי פרשוה.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב בְּהֵיכַל שָׁל בֵּית חָמִיו, וְהוּא
 הָיָה אומֵר, לְזַיְנַת הַדְּמָעוֹת שֶׁבְּהֵיכַל יֵשׁ
 עֲצָה לְמַצָּא. בֵּין כֶּף עֶבֶר אִישׁ אֶחָד פָּגוּם בְּעֵינַיִם
 אַחַת. אָמַר חָמִיו, נִשְׁאַל אֶת זֶה. אָמַר, הוּא פָּגוּם
 וְלֹא נִיָּאֵמֵן. אָמַר, נִשְׁאַל אוֹתוֹ. בָּאוּ וְשִׁאֲלוּ אוֹתוֹ.
 אָמַר לוֹ, מִיְהוּ הַמַּאֲשָׁר שֶׁפָּעוּלָם? אָמַר, הֶעֱשִׂיר,
 אֲבָל אִם יִנְתֵּק, עֲמוּ אֲנִי מִכָּלֵם. (הֶעֱשִׂיר, אֲבָל אִם יִנְתֵּק, אִי
 עַל זֶה, עֲמוּ אֲנִי מִכָּלֵם) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִדְּבָרָיו נִשְׁמָע
 שְׂאִיִן בּוֹ אֲמוּנָה, וְלֹא בֶן אֲמוּנָה הוּא. בֵּא רְאֵה,
 הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא אָמַר, כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא
 יִקְרַב, שְׁתֵּרֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁלְּמַעַלָּה אֵינָה שׁוֹרָה בְּמָקוֹם
 פָּגוּם.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה ח) לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם לֹא
 יֵאמְרוּ בְּדָבָר תְּהִיָּה. לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה, מִי
 הִיא תוֹרָה, וּמִי הִיא תְּעוּדָה? אֵלֶּא תוֹרָה - זֶה
 תוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב. תְּעוּדָה - זֶה תוֹרָה שֶׁפָּעֵל פֶּה. תוֹרָה
 שֶׁפָּעֵל פֶּה אֵינָה שׁוֹרָה בְּמָקוֹם פָּגוּם, שְׁתֵּרֵי מִתּוֹרָה
 שֶׁבְּכַתָּב נִבְנִיתָ. כֶּתוּב צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תוֹרָה
 בְּלִמְדֵי. צוּר תְּעוּדָה - זֶה תוֹרָה שֶׁפָּעֵל פֶּה, מִשּׁוּם

וְשָׁם נִצָּרָר צָרוּר הַחַיִּים, וּבַתְּעוּדָה נִקְשָׁר קֶשֶׁר
הַחַיִּים (קֶשֶׁר הַמְּמוֹנָה) שְׁלֹמֶעֱלָה, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד.

וּמִשָּׁם לְמִטָּה נִפְרָדוֹת הַדְּרָכִים וְהַשְּׂבִילִים, וּמִשָּׁם
נִפְרָדוֹת הַדְּרָכִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת. זֶהוּ
שְׁכַת־טוֹב, (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה
רְאשִׁים.

חֲתוּם תּוֹרָה, חֲתִימָה שֶׁל תּוֹרָה, שְׂהִיא תּוֹרָה
שְׂכַתְּבָה, בְּאִיזָה מְקוֹם? בְּלִמְדֵי, אֵלּוּ
הַנְּבִיאִים, בְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (מלכים-א ז) וַיִּקֶּם אֶת הָעַמּוּד
הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יָכִין וַיִּקֶּם אֶת הָעַמּוּד
הַשְּׂמָאלִי וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ בַעֲזוֹ. וּמִשָּׁם נִפְרָדוֹת
הַדְּרָכִים לְנְבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְאַלְהַ עוֹמְדִים בְּקִיּוּם
לְגוֹף, לְשִׁשֶׁת הָאֲוֵרוֹת, זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב (שיר ח) שׁוֹקֵינוּ
עַמּוּדֵי שֵׁשׁ. וְהַכֹּל לֹא עוֹמֵד אֵלָּא בְּשִׁלְמוֹת, וְלֹא
שׁוֹרָה קִדְשָׁה שֶׁל הַכֹּל אֵלָּא בְּשִׁלְמוֹת,
בְּשִׁמְת־חֲבָרִים זֶה עִם זֶה, הַכֹּל הוּא שְׁלֵם, הַכֹּל הוּא
אֶחָד, לֹא נִפְנָם הַמְּקוֹם. וְלִכֵּן נִקְרָאת בְּנִסְת

ישראל שלם, כמו שנאמר (בראשית יד) ומלכי צדק
מלך שלם, (תהלים עו) ויהי בשלם סופו.

ומשום כך לא שורה הכל אלא במקום שלם.
ועל כן כל איש אשר בו מום לא יקרב.
כמו כן תקרבן שבו מום לא יתקרב. מה הטעם?
שפתוב כי לא לרצון יהיה לכם. ואם תאמר, הרי
תקדוש ברוך הוא לא שורה אלא במקום שבור,
בכלי שבור, שפתוב (ישעיה נז) ואת דבא ושפל רוח.
המקום הזה הוא שלם יותר מהכל, (שפתוב ישעיה נז)
ואת דבא ושפל רוח) משום שמנמיה עצמו להשרות עליו
את גאות הכל, הגאות שלמעלה, וזהו שלם. אבל
לא כתוב, ואת (דף צא ע"ב) עור ושבור וחרום ושרוע,
אלא ואת דבא ושפל רוח. מי שמנמיה עצמו,
תקדוש ברוך הוא זקף אותו.

ומשום כך, הכהן שעומד למטה כמו שלמעלה
צריך להיות שלם יותר מהכל, ולא יראה
פגום, ועל כן הזהיר את הכהנים, שפתוב איש
מוזרע לדרתם אשר יהיה בו מום.

עוד פתח ואמר, (מלאכי א) וכי תגשון עור
 לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה
 אין רע. וכי תקדוש ברוך הוא אומר אין
 רע? אם כך טוב הוא! אלא סוף הכתוב
 מוכיח, שישראל באותם הימים היו ממנים
 כהנים בעלי מומים על גבי המזבח ולשמש
 על המקדש, ואומרים: מה אכפת לקדוש ברוך
 הוא זה או אחר. והם היו שאומרים אין רע.
 ותקדוש ברוך הוא השיב להם אותו דבר
 שהיו אומרים. אמר: ישראל, אתם אומרים
 בשמקריבים בעלי מומים לעבודתי אין רע,
 מה אכפת לו לקדוש ברוך הוא.

בסוף הפסוק מה כתוב? תקריבהו נא לפתחך
 הירצה או הישא פניך. אדם מכם, אם
 תרצו לשלם למלך ולהקריב לפניו דורון, אתם
 שולחים לו עם פגם או לא?! הירצה או הישא
 פניך באותו הדורון?! כל שפן וכל שפן כשאתם
 מקריבים לפני אדם פגום להקריב דורון, הרי
 הדורון שלכם נמסר לכלב, שודאי אדם שהוא

פָּנּוּם, פָּנּוּם הוּא מִהַכֵּל, פָּנּוּם הוּא בְּאַמוּנָה. וְעַל
כֵּן כָּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עֲתִיד תִּקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁלִים
עִם יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְצָאוֹ שְׁלֵמִים בְּכֹל, שְׁהָרִי
לֹא יִהְיוּ בָּהֶם כָּלָל בְּעֲלֵי מוּמִים, מִשּׁוּם שִׁיְהִיוּ
תְּקוּנָו שֶׁל עוֹלָם, כְּמוֹ הַכֵּלִים הַלְלוּ וּלְבוּשׁוֹ שֶׁל
אָדָם שֶׁהֵם תְּקוּן הַגּוּף. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (איוב לח) וַיִּתְיַצְבוּ
כְּמוֹ לְבוּשׁ.

(דְּבַר אַחֵר) בֵּא רְאֵה, כְּשִׁיתְעוֹדְרוּ מִהַעֲפָר, כְּמוֹ
שֶׁנִּכְנְסוּ כֶּךָ יְקוּמוּ, חֲגָרִים אִו סוּמִים נִכְנְסוּ, חֲגָרִים
וּסוּמִים - יְקוּמוּ, בְּאֹתוֹ לְבוּשׁ. שְׁלֵא יֵאמְרוּ שְׂאֵחֵר
הוּא שֶׁתִּתְעוֹדֵר. וְאַחֵר כֶּךָ תִּקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִרְפֵּא
אוֹתָם וְיִמְצָאוּ שְׁלֵמִים לְפָנָיו, וְאִזּוּ יִהְיֶה הָעוֹלָם
שְׁלֵם בְּכֹל, אִזּוּ - (זכריה יד) בַּיּוֹם תִּהְיֶה ה' אֶחָד
וְשָׂמוּ אֶחָד.

שׁוֹר אִו כְּשֵׁב אִו עֵז כִּי יוֹלֵד וְהָיָה שְׂבַעַת יָמִים
תַּחַת אִמּוֹ וְגו'. רַבִּי יוֹסֵי פָתַח, (תהלים לו)
צִדְקָתְךָ כְּהָרִי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּם רַבָּה אָדָם

וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'. בַּפֶּסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן בּוֹ,
 אֲבָל בֹּא רְאֵה, צֶדֶק - בְּתֵר קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן. בְּהִרְרֵי
 אֵל - כִּמוֹ אוֹתָם הָרִים עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים שֶׁנִּקְרְאוּ
 הָרֵי אֲפֶרֶסְמוֹן וְנֶ. וּמִשׁוֹם שֶׁהֵיא עוֹלָה לְהִתְקַשֵּׁר
 בָּהֶם לְמַעְלָה, כָּל דִּינֵיהָ בְּמִשְׁקַל אֶחָד לְכֹל, שְׂאִין
 בְּאוֹתוֹ תְּדִין רַחֲמִים. מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּ רַבָּה - מִשְׁפָּט
 שֶׁהוּא רַחֲמִים יוֹרֵד לְמַטָּה לְאוֹתָהּ תִּדְרָגָה לְתַקֵּן
 עוֹלָמוֹת, וְחָס עַל הָעוֹלָם, וְעוֹשֶׂה דִין בְּרַחֲמִים
 לְבָשִׂם אֶת הָעוֹלָם.

וּמִשׁוֹם שֶׁהוּא רַחֲמִים - אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.
 לְכֹל בְּמִשְׁקַל אֶחָד. אָדָם וּבְהִמָּה, הָרֵי
 פְּרִשׁוּתָהּ, מִי שֶׁהוּא אָדָם וְשֵׁם אֶת עֲצָמוֹ כְּבְהִמָּה.
 אָדָם וּבְהִמָּה - דִּין אָדָם וְדִין בְּהִמָּה אֶחָד הוּא. אָדָם
 - (בראשית י"ז) וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל זָכָר.
 בְּהִמָּה - וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם
 הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבֵּן אִשָּׁה לָהּ, כִּדִּי
 שֶׁתַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם שִׁבַּת אַחַת, וְהָרֵי פְּרִשׁוּתָהּ.

רַבִּי חֵינּוּא פָּתַח, (שופטים ה) ה' בְּצֵאתְךָ מִשְׁעִיר
 בְּצֵעְדְךָ מִשְׁדֵּה אֲדוּם אֶרֶץ רְעֵשָׁה גַם שָׁמַיִם
 נִטְפוּ. בֹּא רֵא, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הָיָה
 וּבְעוֹלָם הַבֹּא, שֶׁהַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה בָהֶם,
 וְהֵם גְּדַבְּקִים בּוֹ וְנִקְרָאִים קְדוּשִׁים, עִם קְדוּשׁ. וְכֵן
 עַד שֶׁהֵעֵלָה אוֹתָם לְדִרְגָּה עֲלִיוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת קְדֻשָׁה,
 שְׁפָתוֹב (ירמיה ב) קְדֻשׁ יִשְׂרָאֵל לֵה' רֵאשִׁית תְּבוֹאֲתָה.
 כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנוּ, שֶׁחֲרֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁמוֹנָה יָמִים גְּדַבְּקִים
 בְּשִׁמּוֹ וּרְשׁוּמִים בְּשִׁמּוֹ וְהֵם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִי
 בְּעַמֶּךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. וְהַעֲמִים לֹא
 גְּדַבְּקִים בּוֹ וְלֹא הוֹלְכִים בְּהִנְהוּגוֹתָיו, וְהַרְשֵׁם
 הַקְדוּשׁ נֶעְדָּר מֵהֶם, עַד (דף צא ע"ב) שֶׁהֵם גְּדַבְּקִים לְצַד
 הַאֲחֵר שְׂאִינוּ קְדוּשׁ.

וּבֹא רֵא, בְּשַׁעַה שֶׁרַצָּה הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לְתֵת
 תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הַזְּמִין אוֹתָהּ לְבָנֵי עֲשׂוֹ. אָמַר
 לָהֶם: רוּצִים אַתֶּם לְקַבֵּל תּוֹרָה? בְּאוֹתָהּ שַׁעַה
 רָגְזָה הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה, וְרַצְתָּה לְהַכְנִים לְנֶקֶב תְּהוֹם
 רַבָּה. אָמְרָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, שֶׁעֲשׂוּעֵי הַשְּׂמִיחָה
 (שָׁל הָעוֹלָם) אֲלֵפִים שָׁנִים מָרַם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, יוֹדֵמְנוּ

לְפָנַי (וְנִדְמָנוּ תוֹךְ) (וְנִדְמָנוּ לְפָנַי) עַרְלִים שְׂאִינָם רְשׁוּמִים
בְּבְרִיתְךָ!?

אָמַר לָהּ הַקְּרוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא: כִּסֵּא כִּסֵּא, יֵאָבְדוּ
אֵלֶיךָ אַמּוֹת פְּמוֹתָם, וּבְרִית הַתּוֹרָה לֹא
תִּנְדָּמָן לְפָנֵיהֶם. וְהוּא שְׂכָתוֹב ה' בְּצֵאתְךָ מִשְׁעִיר
בְּצִעְדְךָ מִשְׁדָּה אֲדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה. וְדַאי מִשׁוּם
שְׁתֵּתוֹרָה לֹא נִתְּנָה (מִשׁוּם שֶׁהִיא בְּרִית קְדוּשָׁה) אֵלָּא לְמִי
שְׂיֵישׁ בּוֹ בְּרִית קְדוּשָׁה. וּמִי שְׂמִלְמֵד תּוֹרָה לְמִי שְׂלֹא
נִמּוּל, מְשַׁקֵּר בְּשִׁתֵּי בְּרִיתוֹת - מְשַׁקֵּר בְּבְרִית
הַתּוֹרָה, וּמְשַׁקֵּר בְּבְרִית שֶׁל צְדִיק וּכְנֻסֶת יִשְׂרָאֵל,
שְׁתֵּתוֹרָה נִתְּנָה לְמָקוֹם הַזֶּה, וְלֹא לְאַחֵר.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מְשַׁקֵּר בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת עֲלִיזִים
- מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, מְשַׁקֵּר
בְּכַתוּבִים. מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה, שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים ד) וְזֹאת
הַתּוֹרָה וְגו'. מְשַׁקֵּר בְּנִבְיָאִים, שְׂכָתוֹב (ישעיה נד) וְכָל
בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'. הֵם לְמוֹדֵי ה' וְלֹא אַחֵר, וְכָתוֹב (שם
ה) חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדֵי, הֵם וְלֹא אַחֵר. מְשַׁקֵּר
בְּכַתוּבִים, שְׂכָתוֹב (תהלים עח) וַיִּקְם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב

וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֵתוּב (שם קמ) אֵךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמּוֹךְ. מִי הַצַּדִּיקִים? זֶה צַדִּיק וְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל.
 שְׂמִי שְׂלֵא נִמּוּל וְלֹא נִכְנַס לַבְּרִית שְׁלָהֶם, לֹא יוֹדוּ
 לְשִׁמּוֹ הַקְּדוֹשׁ, שְׁהִיא הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כִּיּוֹן
 שְׁהַתְּנַלְתָּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינַי לְתֵת
 תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׂכַכְהָ הָאָרֶץ וְשָׂכַח לְמְנוּחָהּ. זֶהוּ
 שְׂכַתוּב (שם עו) אָרֶץ יְרֵאָה וְשָׂקָטָה.

בֵּיא רְאִיהָ, אָדָם שְׁנוּלָד לֹא הִתְמַנָּה עֲלָיו הַכַּחַ
 שְׂלִמְעָלָה עַד שְׁנִמּוּל. כִּיּוֹן שְׁנִמּוּל, מִתְעוֹרְרָת
 עֲלָיו (רוּחַ) הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל רוּחַ שֶׁל מְעָלָה. זוּכָה
 לְהַתְּעִיֵּס בַּתּוֹרָה - מִתְעוֹרְרָת עֲלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת
 יִתְרָה. זוּכָה וְעוֹשֶׂה מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, מִתְעוֹרְרָת עֲלָיו
 הַתְּעוֹרְרוֹת יִתְרָה. זוּכָה וְנוֹשֵׂא - זוּכָה וּמוֹלִיד בְּנִים
 וּמְלַמֵּד אוֹתָם אֵת דְּרָבֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, הֲרִי אִז
 הוּא אָדָם שְׁלֵם, שְׁלֵם בְּכֹל.

אֲבָל בְּהִמָּה שְׁנוּלָדָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁנוּלָדָה,
 אוֹתוֹ כַּח שְׂיֵשׁ לָהּ בְּסוּפָה יֵשׁ לָהּ בְּאוֹתָהּ
 שְׁעָה שְׁנוּלָדָה, וְהִתְמַנָּה עֲלֶיהָ. וּמַשׁוּם כֵּן כְּתוּב,

שׁוֹר אִו כְּשֶׁב אִו עֵז כִּי יוֹלֵד. עֵגֶל אִו מָלָה אִו
שְׁעִיר אִו גְּדִי לֹא נֹאמֵר, אֲלֵא שׁוֹר אִו כְּשֶׁב אִו
עֵז. אֹתוֹ שְׁיֵשׁ לוֹ לְסוּף - יֵשׁ לוֹ בְּשַׁעַה שְׁנוּלָד.

וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ, כִּדְרֵי לְיִשְׁבַּב בּוֹ אֹתוֹ
כַּח וּמִתְקַיֵּם בּוֹ. וּבְמָה יִתְקַיֵּם בּוֹ?
בְּשֶׁת־שָׁרָה עָלָיו שְׁבַת אַחַת, וְאִם לֹא - לֹא יִתְקַיֵּם.
(ועוד, שְׁתֵּי־נִבְשׁ מִזְבַּחַת אִמּוֹ) וְאַחֲרַי שְׁתֵּי־תְקַיֵּם בּוֹ אֹתוֹ הַכַּח,
כְּתוּב יִרְצָה לְקַרְבַּן אִשָּׁה לָהּ, בְּקִיּוֹם שָׁל שְׁבַת
אַחַת שְׁעֶבְרָה עָלָיו.

וּבֶן אָדָם, בְּקִיּוֹם שָׁל שְׁבַת אַחַת מִתְקַיֵּמַת בּוֹ
הַתְּעוֹרְרוֹת שָׁל הָעוֹלָם תְּהִיָּה וְהַכַּח שָׁלוֹ. אַחֲרַי
שְׁנַמּוּל, מִתְּעוֹרְרַת עָלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת שָׁל רוּחַ
עֲלִיזוֹנָה, וּבְנִסָּת יִשְׂרָאֵל עוֹבְרַת עָלָיו וְרוּאָה אֹתוֹ
בְּרָשָׁם קְדוֹשׁ, וּמִתְּעוֹרְרַת עָלָיו וְשׁוֹרָה עָלָיו הָרוּחַ
שָׁל אֹתוֹ עוֹלָם קְדוֹשׁ, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (יחזקאל מ"ז)
וְאַעֲבֹר עָלֶיךָ וְאַרְאֶךָ מִתְּבוֹסָסַת בְּדָמֶיךָ וְגו'. בְּדָמֶיךָ
- בְּשָׁנִים.

וְאִם תֹּאמַר, שָׁם כְּשִׁינְיָאן יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, שְׁהִיוּ
מְצוּי בִּינֵיהֶם דָּם פְּסַח וְדָם מִילָה, אֲזִי כְּתוּב
בְּדַמְיָךְ חַיִּי, כָּאֵן מַה זֶה בְּדַמְיָךְ? אֵלָּא שְׁנַיִם - אֶחָד
שֶׁל מִילָה וְאֶחָד שֶׁל פְּרִיעָה. אֶחָד שֶׁל מִילָה שֶׁל
כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, וְאֶחָד שֶׁל פְּרִיעָה בְּצַדִּיק יְסוּד
עוֹלָם. וְאֵלּוּ שְׁנַיִ דָּמִים שְׂאָדָם עוֹמֵד בְּשִׁבְלֵם
בְּקִיּוּם שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂכַתוּב בְּדַמְיָךְ חַיִּי.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, (תהלים כה) סוּד ה' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם. סוּד ה' לִירְאָיו - זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל.
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם - זֶה צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, (דף צב ע"א)
בְּקִשְׁר אֶחָד.

י"ד, שְׁלֵשׁ אֲזוּתֵיזוֹת, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל. י' רֵאשִׁית
הַכֹּל. י" עֲלִיזוֹנָה שֶׁל הַכֹּל, וְא"ו אֲמִצְעָה,
שְׁלֵמוֹתָם שֶׁל כָּל הַצְּדִיקִים, מִעֲבִיר אֶת כָּל
הַרוּחוֹת, בּוֹ תְלוּיָה הָאֲמוּנָה. דָּל"ת, הַגֵּן, צְרוּר
הַחַיִּים. הָאוֹת הַזֹּו קַטְנָה, שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל.

הָאוֹת הַזֹּו סְתוּמָה שֶׁל כָּל הַצְּדִיקִים. כְּשִׁינְיָאן,
יִזְעָת כְּמוֹ מֶלֶךְ עִם חִילוּתָיו. שְׂבָה

(יושבת) אחר כך י' לְבַדָּהּ, כָּה נִסְתָּר הַדָּבָר, כָּה יוֹצֵא, סוּגָר וּפּוֹתֵחַ. (שופע ויוצא ופותח).

ה"א (ii) תְּשַׁלְּמוֹת שֶׁל הַכֹּל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְהָרִי נִתְּבָאָר, ה"א ה', הָרִי יְדוּעָה. א' הִיא יו"ד, שְׁלֵמוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ אֲזוּתֵיזוֹת שֶׁהֵן פְּרָאֵשׁ, שְׁסֵתוֹמּוֹת (ביו"ד, וְהָרִי פְּרָשׁוּקָה) בּוֹ ו' עַל גַּבֵּי א' (ש"א ה"א), וְהָרִי פְּרָשׁוּקָה (ב'י, וְהָרִי פְּרָשׁוּקָה), וְהַכֹּל הוּא דָּבָר אַחֵר, שְׁלֵמוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, הוּא שְׁלֵמוֹת שֶׁל מַעַלָּה (וּמַטָּה). מִשּׁוֹם כֵּן לְפַעֲמִים ה"א נוֹטְלֵת א', בְּזִמְנָה שֶׁהִיא מִתְּעַטָּרֶת בְּעֶטְרוֹתֶיהָ.

כֵּן רְאֵה, בְּכֹל אֲזוּת וְאֲזוּת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִרְאִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל כָּל הַשֵּׁם. יו"ד הָרִי נִתְּבָאָר שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. ה' שְׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל, וְאִף עַל גַּב שְׂאִינָהּ בְּאֵלֶּהּ, ה' בְּלְבַדָּהּ, הָרִי נִתְּבָאָר בְּדִיוֹקָן (ii) א' הִיא וְכוּ') ה"י (הִיא) (זו ה'). הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל. ו' בֵּין בְּצַד זֶה בֵּין בְּצַד אַחֵר, שְׁלֵמוֹת הוּא שֶׁל הַכֹּל. ו"ה הִיא שְׁלֵמוֹת יִתְרָה, לְעֵפֶר אֵת הַכֹּל זֶה שֶׁהַכֹּל אַחֵר, וְהָרִי הִתְּעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים.

בא ראה, והיה שבעת ימים וגו'. יו"ד ה"א וא"ו
ה"א (וא"ו ה"א יו"ד ה"א) - נחקקו אותיות (ותיה). ו'
ה', הרי שבעת ימים נכללו באחד. י' ה', שבעת
ימים. י' אחד, הכלל של הכל. ה' שלשה, היא
ושני בנים. ובן אחד, שני אבות כלולים בו - הרי
שלשה (חמשה). פת נקבה אחת - הרי שבעה (ששה).
נשמע שה' עליונה כלל של שלשה. י"ה הרי שבעה.
הינו שפתיב (מלכים א-ח) שבעת ימים ושבעת ימים
ארבעה עשר יום.

והיה שבעת ימים תחת אמו. תחת אמו,
התעטרו שבעת ימים, שפתיב (דברי הימים א-
ב) לך ה' התגדלה ותגבורה וגו'. ועל פן שבעת
ימים למטה לכבוד האם העליונה. תחת אמו
למטה, שפתיב (שמואל א-ב) עד עקרה ילדה שבעה
ורבת בנים אמללה. העקר של כל תבית, ילדה
שבעה, אלו שבעת הימים של חג הסכות.
ורבת בנים אמללה - אלו קרפנות החג
שיורדים בכל יום מן המנין.

וּבֵּא רֵאָה, אֵלֹהֵי עוֹלָיִם לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, וְאֵלֹהֵי
יִוְרָדִים לְמַטָּה לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עובדיה א)
אִם תִּגְבִּיחַ כְּנֹשֶׁר וְאִם בֵּין כּוֹכָבִים שָׁמַיִם קִנְיָךְ מִשָּׁמַיִם
אוֹרִיךְךָ נְאֻם ה'. וַיִּשְׂרָאֵל עוֹלָיִם מִמַּטָּה לְמַעַלָּה,
שְׁפָתוֹב (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ בְּעַפְרֵי הָאָרֶץ, וְכָתוּב
(שם כו) וְהִרְבִּיתִי אֶת זֶרְעֶךָ כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם. וְאַחֲרַיִךְ
כָּךְ עוֹלָיִם עַל הַכֹּל וְנִדְבָקִים בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן עַל
הַכֹּל. וְהוּא שְׁפָתוֹב (דברים ה) וְאַתֶּם תִּדְבָּקִים בָּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

וְשׁוֹר אִזּוֹ שָׁה אֶתּוֹ וְאֶת כְּנֹס. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
כְּתִרְנוֹמוֹ: אֹתָהּ וְאֶת כְּנֹס. שְׁעַקֵּר הָאִם
לְדַעַת אֶת כְּנֹס, וְהוּא הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ, וְלֹא הוֹלֵךְ
אַחֲרֵי אָבִיו, וְאֵנּוּ לֹא יוֹדְעִים מִי הוּא? לֹא תִשְׁחַטּוּ
בַּיּוֹם אֶחָד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה תִּפְעֵם? אִם תֵּאמַר מִשׁוֹם
עֲגָמַת נֶפֶשׁ שֶׁל הַכְּהֵמָה, אִזּוֹ נִשְׁחַט אֶת זֶה
בְּבֵית אֶחָד וְאֶת הַהוּא בְּבֵית אֶחָד, אִזּוֹ אֶת זֶה

עכשו ואת זה אחר כך. אמר לו, יש מי שמתיר,
ולא כך, אלא ביום אחד ממש.

בא ראה, יפה התענית לחלום באש לנערת. ועקר
התענית היא באותו יום ממש, ולא ביום
אחר. מה הטעם? משום שאין לה יום למטה שלא
שולט בו יום אחר עליון. וכשהוא שרוי בתענית
חלום, למדנו שאותו יום לא מוסר, עד
שמתבטלת אותה גזרה. ואם דוחה אותה ליום
אחר, הרי שלטונו של היום האחר הוא, ולא נכנס
יום ביום אחר של חברו. כמו זה, אין לה יום שלא
התמנה עליו יום עליון למעלה. וצריך אדם
להשמר שלא יעשה פגם באותו היום, ולא יפגם
לפני שאר הימים האחרים.

וישנינו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה
למעלה. אם אדם עושה מעשה למטה
כראוי, ^(דף צב ע"ב) כך מתעורר כח כראוי למעלה.
עושה אדם חסד בעולם - מתעורר חסד למעלה,
ושורה באותו היום, ומתעטר בו בשכילו. ואם

נוהג אדם ברחמים למטה - מעורר רחמים על
 אותו יום, ומתעטר ברחמים בשבילו. ואז אותו
 היום עומד עליו להיות אפורופום עליו בשעה
 שיצטרף אותו.

כמו זה בהפך של זה. (ועל הכל) אם עושה אדם
 מעשה אכזרי, כך מעורר באותו יום ופוגם
 אותו, ואחר כך עומד עליו כמו אכזרי לבלותו
 מן העולם. באותה מדה שאדם מודד - כה מודדין
 לו.

שנינו, שישראל נמנעה מהם אכזריות מכל שאר
 העמים, ולא יראו מהם מעשה פעולם.
 שהרי כמה בעלי עינים עומדים על האדם באותו
 המעשה. אשרי מי שמראה מעשה כשר למטה,
 שהרי במעשה תלוי הדבר בכל, לעורר דבר אחר.
 רבי שמעון פתח, (בראשית מב) וירא יעקב כי יש
 שבר במצרים. בפסוק זה יש סוד של
 חכמה, ויש לנו להתבונן בו, שאין סופו ראשו
 ואין ראשו סופו.

אֵלֶּא כֵּן רְאֵה, בְּשַׁעַת שְׁחֵקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
 לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם בְּרַעַב, אִינּוּ נוֹתֵן דְּבַר זֶה
 לְיַד הַכְּרוֹז, שְׁחֵרֵי כָּל הַדִּינִים הָאֲחֵרִים שֶׁל
 הָעוֹלָם, הַכְּרוֹז מְכַרִּיז עֲלֵיהֶם מָרָם שְׂיִכְאוּ לְעוֹלָם,
 וְהַדִּין תּוֹה לֹא נִתֵּן לְכְרוֹז, אֵלֶּא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 מְכַרִּיז עֲלֵיו וְקוֹרֵא. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (מלכים ב-ח) כִּי קָרָא
 ה' לְרַעַב. מֵאוֹתָהּ שַׁעַת נִפְקָדִים עַל הָעוֹלָם מְמַנִּים
 אֲחֵרִים בְּפִקְדוֹת הַרַעַב (שֶׁל הַשְּׁעָרִים).

וְאִם וְר לְאָדָם שְׂיִישׁ לוֹ שִׁבְע לְהִרְאוֹת בְּעֲצָמוֹ
 שִׁבְע, שְׁחֵרֵי מִרְאָה פָּנָם לְמַעְלָה וּמִכְחִישׁ
 אֶת דְּבַר הַמַּלְאָךְ, וְכַבֵּיכּוֹל הַעֲבִיר אֶת הַמְּמַנִּים שֶׁל
 הַמַּלְאָךְ מִמְּקוֹמָם. וְעַל כֵּן אָמַר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה
 תִּתְּרֵאוּ, לָמָּה תַעֲשׂוּ פָּנָם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְהַכְחִישׁ
 אֶת דְּבַר הַמַּלְאָךְ וְכָל אוֹתָם הַמְּמַנִּים בְּכַרְיֹזָה שָׁלוֹ.
 אֲבָל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֵשׁ שָׂכָר בְּמִצְרַיִם רְדוֹ שָׁמָּה,
 וְשָׁם הִרְאוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּשִׁבְע, וְאֵל תִּכְחִישׁוּ
 בְּמִלְיָא שֶׁל מַעְלָה כָּאֵן. וְכֵּן רְאֵה, כִּמָּה תִּבּוֹאָה

הִיְתָה לְיַעֲקֹב, וְלֹא רָצָה לְשַׁכַּר אֱלֹהֵי כְּתוּדַת הַבָּאִים,
כִּי שָׁלֵא יִמְצֵא פָּנָם בְּמַעֲשֵׂהוּ.

השלמה מההשמטות סימן ג

אָמַר רַבִּי רְחוּמַאי, מֵהוּ שְׁכַתוּב וַיִּשָּׂא אַחֲרָיו אֶת
יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם וַיִּירָד, וְחָרִי כָּכָר יֵרֵד?
אֱלֹהֵי וַיִּירֵד מִעֲשֵׂת הַחַטָּאת וְהַעֲלָהּ, וְאַחֲרַי כֶּךָ וַיִּשָּׂא
אַחֲרָיו אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם! נְשִׂאוֹת זֶה לָמָּה? לְפִי
שֶׁהַקָּרִיב קָרְבַּן וְנִתְרַצָּה לְפָנָי אֲבִיָּהֶם שְׁבַשְׁמִים.
כְּמוֹ שֶׁאָמַר, צָרִיךְ אוֹתוֹ שְׁמֻקָּרְכֵם לְעֲלִיּוֹנִים
וּמִיְחָדָם, לְיַחַד בְּכָלֵלָם אֵלֹהֵי. וּמֵהוּ אֶל הָעַם?
בְּעֵבוֹר הָעַם. וּמָה הַטַּעַם בְּנְשִׂאוֹת לְבָרַךְ אוֹתָם
בְּבִרְכָה? אֱלֹהֵי מִשׁוֹם שֵׁישׁ בְּאָדָם עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת,
רְמִזָּה לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁנִּחְתְּמוּ בְּהֵן שָׁמַיִם וָאָרֶץ: (ע"ב

מההשמטות).

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (ויקרא ט) וַיִּשָּׂא אַחֲרָיו אֶת יָדוֹ אֶל
הָעַם וַיְבָרְכֵם. וְשִׁנְיָנוּ, יָדוֹ כְּתוּב, שֶׁרָצָה לְזַקֵּף
יָמִין עַל שָׁמַאל. וְלָמָּה? לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה לְמִטָּה,
כִּי שִׁיתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה.

פְּתוּב (שם כה) וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבַעִי וְגו'. לָמָּה שׁוֹפָר תְּרוּעָה? אֵלֶּיךָ
שׁוֹפָר שְׂמִשְׁבֵּר שְׁלֵשֶׁלְאֹת, שְׂמִשְׁבֵּר אֶת הַשְּׁלֵטוֹן
מִכָּל הָעֲבָדִים. וְצָרִיךְ לְהִרְאוֹת שׁוֹפָר שֶׁהוּא פְּשׁוּט,
וְלֹא כְּפוּת, לְהִרְאוֹת חֲרוּת לְכֹל, שְׁחָרֵי הַיּוֹם גּוֹרֵם.
וּבְכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה, וְעַל כֵּן שׁוֹפָר וְלֹא
קָרָן, כִּדְרֵי לְהִרְאוֹת מִיְהוּ הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא שׁוֹפָר.

אֲשִׁירִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם
יִוֹדְעִים לְהַדְבִּיק בְּמִלְךָ הַקָּדוֹשׁ, וְלַעֲזֹר
בַּח שְׁלֵמַעֲלָה, וְלְהַמְשִׁיךְ אֶת קִדְשֵׁי רַבּוֹנָם עֲלֵיהֶם.
מִשׁוּם כֵּן פְּתוּב, (דברים לג) אֲשִׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְּמוֹךָ
וְגו'. (שם ד) וְאַתֶּם תְּדַבְּקוּם בַּח' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם
הַיּוֹם.

הַקְּדַמְתָּ רַעֲיָא מְהִימְנָא

וְשִׁמְרָתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְגו'. מִצְוֹתַי
שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, הֵרִי שְׁנִינֵנו,
שְׁפָתוֹב וְשִׁמְרָתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם. אִי
שְׁמִירָה הֵם צְרִיכִים, לָמָּה מַעֲשֵׂה? וְעוֹד, כָּל

מצוות התורה הם בפני גונים שהם אחד, וזכור
 ושומר. וזכור לזכר, ושומר לנזקתה, וכלם כלל
 אחד. אם שומר לנזקתה, למה פתוב ושמרתם
 (את כל) מצותי?

אלא הכל בפסוק הזה. ושמרתם - זה שומר.
 ועשיתם - זה זכור, שהכל סוד אחד.
 וכירה זוהי עשייתה. שהרי מי שמוזכר הדבר למטה,
 מתקין (עושים משם לאותו סוד שלמעלה, וכל מי שעושה דבר למטה)
 ונעשה אותו הסוד שלמעלה. מצוות התורה אלו
 הן יש מאות ושלא עשרה מצוות, שהן כלל של
 זכר ונזקתה, והכל סוד אחד. (דף צג ע"א)

רעיא מהימנא

ולא תחלו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני
 ישראל וגו'. מצוה זו לקדש אותו בכל יום
 להעלות קדשתו ממטה למעלה, כמו שהיא קדוש
 למעלה, עד שעולה קדשתו לאבות ובנים. וסוד
 זה, ונקדשתי בתוך בני ישראל, מעלה ומטה.
 מעלה בשלש דרגות, למטה בשלש דרגות.

קְדוּשָׁה זוּ הִרִי בְּאַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, אֲבָל כְּמוֹ
 שֵׁישׁ קְדוּשָׁה לְמַעַלָּה עַל הַכֹּל, כִּי יֵשׁ
 קְדוּשָׁה בְּאַמְצַע, קְדוּשָׁה לְמַטָּה. וְהַכֹּל בְּסוּד שְׁלֵמַטָּה
 (בְּשֵׁלְשָׁה), קְדוּשָׁה שְׁלֵמַעְלָה לְמַעַלָּה, בְּסוּד אֶחָד.
 קְדוּשָׁה בְּאַמְצַע וּלְמַטָּה, שְׁלֵשׁ הִדְרָגוֹת שֶׁהֵן אֶחָת.

קְדוּשָׁה הוּא צִד עֲלִיּוֹן, שֶׁנִּמְצָא רְאשִׁית לְכָל
 הִדְרָגוֹת. וְאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא צִד טָמִיר
 וְנִקְרָא קְדוּשָׁה, מִשָּׁם הִתְפַּשְׁטָה הַתְּפִשְׁטוֹת, שְׁמַאֲיָרָה
 בְּשֵׁבִיל אֶחָד בַּקַּי וְנִסְתָּר הַיּוֹף הָאֲמִצְעִי. כִּיּוֹן
 שְׁמַאֲיָרָה הָאֲמִצְעִית, אִזּוּ נִרְשָׁמֶת ו' אֶחָת שְׁמַאֲיָרָה
 בְּתוֹךְ הַקְדוּשָׁה הַזֶּה, וְנִקְרָאת קְדוּשָׁה. מִהֲאִזּוּ הַזֶּה
 מִתְּפַשְׁטָת הַתְּפִשְׁטוֹת לְמַטָּה, הַסּוּף שֶׁל כָּל
 הִדְרָגוֹת. כִּיּוֹן שְׁמַאֲיָרָה בְּסוּף, אִזּוּ נִרְשָׁמֶת בְּאִזּוֹר ה'
 אֶחָת, וְנִקְרָאת קְדוּשָׁה, וְהִרִי בְּאַרְנוּת.

וְכֵן שֶׁנִּקְרָא קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה, שֶׁהִרִי קְדוּשָׁה צְרִיף
 לוֹ, הַסּוּד שֶׁל רְאשִׁית (שֶׁהוּא רְאשִׁית) הַכֹּל, הוּאִיל
 וּמִשָּׁם נִמְצָא, וְאֵם כִּי, לָמָּה נִקְרָא לְמַעַלָּה קְדוּשָׁה,
 שֶׁהִרִי שָׁם לֹא נִמְצָאת ו' ?

אֵלֶּא הַסּוּד כִּךְ הוּא וְדֹא, וַיִּשְׁרָאֵל מִקְדָּשִׁים
 לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁהַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְלָה,
 שְׁכַתּוֹב בָּהֶם (ישעיהו ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ.
 וּבִיּוֹן שְׂיִשְׁרָאֵל מִקְדָּשִׁים, הֵם מַעְלִים מִמַּטָּה
 לְמַעְלָה אֶת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן, עַד שְׁמַתְעִלִית ו',
 שֶׁהִיא סוּד שֶׁל הַשָּׁמַיִם הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְלָה. בִּיּוֹן
 שְׁאוֹתָם הַשָּׁמַיִם הִתְעַלּוּ לְמַעְלָה, מֵאִיר בָּהֶם אוֹתוֹ
 הַקְּדוֹשׁ, וְאִזּוּ נִקְרָא לְמַעְלָה קְדוֹשׁ. וְאַחַר כִּךְ מֵאִיר
 אוֹתוֹ אִזּוּ עֲלִיּוֹן עַל הַכֶּסֶּא, שֶׁהוּא שָׁמַיִם. וְאוֹתָם
 שָׁמַיִם שָׁבִים לְמִקְוָמָם, וְהִתְיַשְּׁבוּ בּוֹ בְּאוֹתוֹ הָאוֹר,
 וְאִזּוּ נִקְרָא קְדוֹשׁ. אַחַר כִּךְ יוֹרֵד אוֹתוֹ הָאוֹר, עַד
 שְׁנוּטִל הַכֹּל צְדִיק עֲלִיּוֹן אַחַד, הַדְּרָגָה הַנִּבְכָּדָה
 לְקִדְשׁ הַכֹּל לְמַטָּה. בִּיּוֹן שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶת הַכֹּל, אִזּוּ
 נִקְרָא קְדוֹשׁ, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַכֹּל.

וּמִי שֶׁשָּׂם רְצוֹנוֹ בְּזֶה, עוֹשֶׂה יָפֶת. וּמִי שֶׁשָּׂם רְצוֹנוֹ
 בְּשֵׁלֶשׁ הַדְּרָגוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת בְּכֹלל אַחַד, לְיַחַד
 אוֹתָם בְּתוֹךְ הַקְּדוֹשָׁה חַיִּים, אִם אֵינּוּ יְכוּל לְשִׁים
 רְצוֹנוֹ יוֹתֵר, הוּא עוֹשֶׂה יָפֶת, וְהַכֹּל לְהוֹרִיד מִתּוֹךְ
 הַקְּדוֹשָׁה שְׁלִמַעְלָה לְמַטָּה. שְׁכַל אַחַד יְקִדְשׁ אֶת

עצמו בקדשה הו' ולשמר אותה, לפרש את פרישת הקדשה עליו. וסוד זה, ונקדשתי בתוך בני ישראל - בראשונה, ואחר כך - אני ה' מקדשכם.

באיזה מקום יקדש אדם את עצמו בתוך הקדשה הו' להכליל את עצמו בה? בשמניע אדם לשם הקדוש ה' צבאות, וסוד זה - אני ה' מקדשכם. זה מצאנו בסוד של ספרי הקדמונים, ואנו לא עושים כך, אלא אחר ה' צבאות לברו'. ואחר כך בשמניע אדם למלא כל הארץ כבודו, אז יכלל את עצמו באותה קדשה, להתקדש למטה בתוך אותו הכבוד שלמטה, וסוד זה - (שמות כט) ונקדש בכבודי. ואחר כך יעשה בדרך פרט, שיתקדש הכל. כמו שאנו עושים לעמתם של המלאכים העליונים, שאומרים (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו, זה כבוד עליון. ואחר כך, (תהלים קמו) ימלך ה' לעולם וכו', זה הכבוד שלמטה.

וּבְסִפְרוֹ שֶׁל רַב יִיבֵא סְבֵא, קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ
 וְכוּ' - זוּהִי הַקְדְּשָׁה שֶׁתִּקְדֶּשׁ תּוֹרָה
 שֶׁבְכַתֵּב בְּכָל אֶחָד. וְאַחַר כֵּן לְעַמְתָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד
 ה' - אֵלֹהֵי נְבִיאִים. וְאַחַר כֵּן יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם. סוּד
 זֶה אָנוּ צְרִיכִים בְּקְדֻשָּׁה זוֹ, שֶׁתִּמְצֵא שֵׁם קְדֻשָּׁה
 וּבְרָכָה וּמְלָכוּת שִׁימְצֵא הַכֹּל בְּאֶחָד. קְדֻשָּׁה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר קְדוּשׁ. בְּרָכָה, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.
 מְלָכוּת, יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָנוּ צְרִיכִים
 לְהַשְׁלִים אֶת הַכֹּל, וְעַל כֵּן יִבְּזֶן אָדָם וַיִּשִׂים אֶת
 רְצוֹנוֹ בְּכָל יוֹם. (ע"ב רע"א מהימנא).

זוהר

דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר
 תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קִדְּשׁ אֱלֹהִים הֵם מוֹעֲדֵי.
 רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם
 וְגו'. שְׁנֵינֵנו, הָאוֹר שֶׁהָיָה בְּרֵאשִׁוֹנָה הָיָה מֵאִיר
 מִסּוּף הָעוֹלָם עַד סוּף הָעוֹלָם, כְּשֶׁהִסְתַּכֵּל הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּרִשְׁעִים שְׁעֵתִידִים לְעַמֵּד בְּעוֹלָם, גָּנְזוּ
 אוֹתוֹ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (איוב לח)

וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרָם. וְכָתוּב (תהלים צ"ו) אֹרֵךְ יָרֵעַ לְצַדִּיק.

בֵּן רֵאָה, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה. חֲרֵי שְׁנֵינוּ, יְהִי אֹר, אֹר שְׁכָכָר הָיָה. וְכֵאֵן, אִם תֹּאמַר אֹר שְׁתוּא יוֹם בְּלִבְדוֹ, חֲזֹר וְאָמַר, וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה. אִם תֹּאמַר כָּל אֶחָד לְבִדּוֹ - (דף צג ע"ב) חֲזֹר וְאָמַר, וַיְהִי עָרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד. שְׁאִין לַיְלָה כְּלִי יוֹם, וְאִין יוֹם כְּלִי לַיְלָה. וְלֹא נִקְרָא אֶחָד אֵלָּא בְּזוּג אֶחָד, וְחֻקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל נִקְרָא אֶחָד, וְזֶה כְּלִי זֶה לֹא נִקְרָא אֶחָד.

בֵּן רֵאָה, מִשּׁוּם שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל עֲכָשׁוּ בְּגִלּוֹת, כְּבִיכּוֹל לֹא נִקְרָא אֶחָד. וּמִתִּי נִקְרָא אֶחָד? בְּשַׁעָה שְׁיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת, וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל תִּחְזֹר לְמִקּוּמָהּ לְהַזְדַּוּג עִם הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכַתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. (מִשּׁוּם כִּד וַיְהִי עָרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד) וְזֶה כְּלִי זֶה לֹא נִקְרָא אֶחָד.

בַּיָּמֵינוּ רְאִיתָ, מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם וְגו'. לְזִמְנָא
 אֵת הַכֹּל לְמָקוֹם אֶחָד וְשִׁימְעֵנָה הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת
 בְּסוּד שֶׁל אֶחָד, וְלְהִיזוֹת יִשְׂרָאֵל (בְּזוּוֹג אֶחָד) לְמִטָּה גּוֹי
 אֶחָד בְּאַרְצָא. נִבְיָח שְׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם פְּנִסֵּת
 יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָא אֶחָד - יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה שֶׁהֵם מְזַמְנִים
 כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, בְּמָה יִהְיוּ נִקְרָאִים אֶחָד?

אֵלֶּיךָ בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מִטָּה יִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל אֶחָד.
 מִנֵּינָא לָנוּ? שְׂפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב ז) גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָא.
 וְדַאי, בְּאַרְצָא הֵם גּוֹי אֶחָד, עֲמָה הֵם נִקְרָאִים אֶחָד,
 וְאֵינָם לְבָדָם. שְׁתִּירֵי וְמִי כְּעַמּוֹד יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
 מִסְּפִיק לוֹ, אֲבָל לֹא נִקְרְאוּ אֶחָד אֵלֶּיךָ בְּאַרְצָא, בְּזוּוֹג
 שֶׁל הָאָרֶץ הַזֹּאת כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה. וּמִשׁוּם כֵּן הַכֹּל
 קָשׁוּר זֶה עִם זֶה בְּזוּוֹג אֶחָד. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. שִׁשֵּׁת יָמִים תִּעָשֶׂה מְלֶאכֶת נְאֻמָּה, וְחִרֵי
 פְּרִשׁוּתָא.

אֵלֶּיךָ מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם
 בְּמוֹעֲדָם. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים כז) לָךְ אָמַר
 לְבִי בִקְשׁוּ פָנַי אֵת פְּנִיךָ ה' אֲבִיבֶשׁ. אֵת הַפְּסוּקָה

הָיָה בְּאֵרוֹ הַחֲבָרִים בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, אֲבָל הַפְּסוּק
הָיָה כִּי נֶאֱמַר, לֵךְ אָמַר לְבִי, דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת
זֶה בְּשִׁבִיל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל כְּנִגְדַּת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְמָה
אָמַר? לֵךְ אָמַר לְבִי, בְּשִׁבִילֵךְ אָמַר לְבִי לְבִנֵי
הָעוֹלָם, וְהִזְהִיר אוֹתָם לְבִי, שֶׁהוּא אֲחוּז בּוֹ, שְׁאֵת
זֶה בְּשִׁבִיל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הוּא אָמַר. בִּקְשׁוּ פָּנַי,
אֵלֹהֵי עֲטֹרוֹת הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא אֲחוּז בָּהֶן, וְהֵם בּוֹ. הֵם
שְׁמוֹ, וְהוּא וְשְׁמוֹ דָּבָר אֶחָד הוּא. מִשׁוּם כִּי אָמַר
דָּוִד, אֶת פָּנֶיךָ ה' אֲבַקֵּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם קה) דְרִשׁוּ
ה' וְעִזּוּ בִקְשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד.

בֵּן רֵאָה, רֵאָה הוּא דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹאמַר שִׁירָה
בְּשִׁבִיל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
וְלֹאמַר דְּבָרִים שֶׁל כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל לְמֶלֶךְ, מִשׁוּם
שֶׁהוּא אֲחוּז בָּהּ.

דָּבָר אֲחֵר לֵךְ אָמַר לְבִי בִקְשׁוּ פָּנַי - בְּשִׁבִילֵךְ
אָמַר לְבִי לְבִנֵי הָעוֹלָם בִּקְשׁוּ פָּנַי, (אֶת פָּנֶיךָ
ה' אֲבַקֵּשׁ) אֵלֹהֵי זְמַנִּים וְחַנּוּם שֶׁכֻּלָּם הַזְמִין לָהֶם
לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ, כִּי לְעֵטֶר אוֹתָם כָּל אֶחָד

וְאַחַד בְּיוֹמוֹ, כָּל אֶחָד וְאַחַד בְּזִמְנֵנוּ, וַיִּשְׁאַבוּ כֻלָּם
מֵאוֹתוֹ עֵמֶק הַעֲמֻקִּים שְׁתַּנְחָלִים וְהַמְעִינֹת
יּוֹצְאִים מִשָּׁם. מִשּׁוֹם כֶּךָ כָּתוּב מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ,
מְזַמְנִים הֵם לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, לְהַתְעַטֵּר
בּוֹ וּלְהִשָּׂאב בּוֹ, כִּדְרֵי שְׁתִּיתְקַדְשׁוּ כֻלָּם בְּאַחַד,
וְתִמְצֵא בָהֶם שְׂמֵחָה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ - זִמְנִים שָׁל קֹדֶשׁ.
וּכְשֶׁמְזַמְנֵה הֵם מְזַמְנִים, הֵם מְזַמְנִים מִן הַנִּחְל
שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא. לְמַלְךְ שֶׁהַזְמִין בְּנֵי אָדָם לְסְעוּדָתוֹ,
עֵטֶר לְפָנֵיהֶם בְּכֹל מִינֵי מַאֲכָלִים שֶׁבָּעוֹלָם, פֶּתַח
לָהֶם חֲבִית יַיִן, יָפָה בְּרִיחַ וַיָּפָה לְמִשְׁתָּה. שְׂכָר
רְאוּי, מִי שֶׁמְזַמֵּן - לְמַאֲכָל וּלְמִשְׁתָּה הוּא מְזַמֵּן.
כֶּךָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ - בֵּינֵן שֶׁהֵם מְזַמְנִים לְסְעוּדָת
הַמֶּלֶךְ, מְזַמְנִים הֵם לֵינן טוֹב וַיָּפָה שְׂמֵשֶׁמֶר. (כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) כִּי טוֹבִים דְּדִידָהּ מִיָּוִן) וְעַל כֵּן כָּתוּב מִקְרָאֵי
קֹדֶשׁ.

אֲשֶׁר תִּקְרָאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם, כָּתוּב (שְׁמוֹת כב) וְאֲנִשִּׁי
קֹדֶשׁ תַּהֲיוּן לִי. יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה נִקְרָאִים אֲנִשִּׁי

קדש. כיון שהם מזמנים מקדש שלמעלה, אתם אנשי קדש למטה הזמינו אותם, אז התקינו סעודה ושמחה, שהרי לכם ראוי זה, משום שאתם נקראים אנשי קדש, ויהיו כלם ^(דף צד ע"א) מזמנים בכל הצדדים של קדש למעלה ולמטה.

דבר אחר אלה מועדי ה', מה זה מועדי ה'? רבי שמעון אמר, הם מה, שבו נקשרו ממטה למעלה וממעלה למטה. כלם קשורים בו, וכלם מתעטרים ^(ומתאחדים) ^(ומזמנים) להקשר קשר אחד בקשר של המלך. מה הטעם? כמו שמלך יורש את האב והאם, ואחוז באותו קדש ומתעטף בהם. ^(בשביל) כך כל אותם שאחוזים במלך צריכים להודפן לאותו מקום עליון שנקרא קדש, כדי שכלם יתאחדו באחד ^(למלך). ועל כן נקרא מועדי ה', ואחר כך מקראי קדש, שהרי בהם מתעטף במלך.

אשר תקראו אתם במועדם, שני חלקים יש לישראל בהם. אם מצד המלך - יש

לְיִשְׂרָאֵל חֶלֶק עֲלִיּוֹן בּוֹ, שְׁכַתּוֹב (דברים ה) וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (שם לב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ.
וְאִם מֵצַד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל קֹדֶשׁ - יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל חֶלֶק
עֲלִיּוֹן בּוֹ, שְׁכַתּוֹב וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי, וְכַתּוֹב
(ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְה'. וְעַל בֵּן רְאוּי לָכֶם לְזִמְנֵי
אוֹתָם וּלְתִקְוֵן לַכֹּהֲנִים שְׂמֻחָה וּסְעוּדָה וּלְשֻׁמְחֵי
בָּהֶם.

וְכִי שְׂמֻמֵּי לְאַחַר (לאורח), צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לוֹ שְׂמֻחָה
וּפְנִיִם מְאִירוֹת לְעֵטֶר (לְשֻׁמְרֵי) אֶת אוֹרְחוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ הָאוֹרֵחַ. לְמִלְכָּה שְׂהוֹמִין אוֹרֵחַ יָקָר, אָמַר לְבָנֵי
הַיְכָלוֹ: כָּל שְׂאֵר הַיָּמִים הַיִּיטֶם כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ, זֶה
עוֹשֶׂה עֲבוֹדָתוֹ, וְזֶה הוֹלֵךְ עִם סְחוּרָתוֹ, וְזֶה הוֹלֵךְ
בְּשֻׁדָּהוֹ. פָּרַט לְאוֹתוֹ יוֹם שְׁלֵי, שְׂפָלָם מִתְעוֹרְרִים
(מִזְמִנִּים) לְשֻׁמְחָתִי. עֲבָשׁוּ הַזְּמַנֵּי אוֹרֵחַ עֲלִיּוֹן וַיָּקָר,
אֵינִי רוֹצֵה שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ בְּעֲבוֹדָה, וְלֹא בְּסְחוּרָה, וְלֹא
בְּמִדְּבָרִיּוֹת, אֲלֵא כָּלֵם הַזְּמַנֵּי, כָּמוֹ שְׂאוֹתוֹ יוֹם
שְׁלֵי, וְהִתְקִינוּ עֲצֻמְכֶם לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ אוֹרֵחַ
בְּפְנִיִם מְאִירוֹת, בְּשֻׁמְחָה וּבְתִשְׁבַּחַת. הִתְקִינוּ לוֹ

סְעוּדָה נִכְבְּדָה כְּדִי שְׂיִהְיֶה מוֹדֵמִן אֵלַי בְּכָל
הַצְּדָדִים.

כִּי אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: כְּנִי, כָּל
שָׂאָר הַיָּמִים אַתֶּם מְשַׁתְּדָלִים בַּעֲבוּדָה
וּבְסַחֲוֹרָה, פָּרַט לְאוֹתוֹ יוֹם שְׁלִי. עֲכָשׁוּ אֹרַח עֲלִיּוֹן
וַיִּקַּר הוֹמְנָתִי, אַתֶּם קִבְּלוּ אוֹתוֹ בְּפָנִים מְאִירוֹת,
הוֹמִינוּ אוֹתוֹ, תִּקְנֵנוּ לוֹ סְעוּדוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, שְׁלַחְנוֹת
עֲרוּכִים, כְּמוֹ שְׂאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁלִי. מִשׁוּם כֵּן, תִּקְרְאוּ
אֶתֶם בְּמוֹעֲדָם.

בֵּן רְאֵה, בְּשָׁעָה שְׂיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה שְׂמִיחִים
בְּמוֹעֲדִים הִלְלוּ וּמְשַׁבְּחִים שְׂבַח לַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, עוֹרְכִים שְׁלַחְנוֹת, מְתַקְּנִים עֲצָמָם בְּכָל־
נִכְבְּדִים, הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיּוֹנִים אוֹמְרִים: מַה טֵּיבָם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכֵן? אוֹמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֹרַח
עֲלִיּוֹן יֵשׁ לָהֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. אוֹמְרִים: וְלֹא שְׁלָךְ הוּא,
מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּקְרָא קִדְשׁ? אוֹמַר לָהֶם: וְכִי
יִשְׂרָאֵל אֵינָם קִדְשׁ, וְנִקְרָאִים קִדְשׁ?! לָהֶם רְאוּ
לְהוֹמִין אֶת הָאֹרַח שְׁלִי, אַחַד מֵהַצְּדָדִים שְׁחֵרִי

הם דבקים ב'י, ואחד מצד של קדש, שפכתוב (ירמיה
 ב) קדש ישראל לה'. הואיל וישראל נקראים קדש,
 ודאי שהוא אורח שלהם, משום שהזמנת האורח
 הנה היא מקדש, שפכתוב מקראי קדש. פתחו בלם
 ואמרו: (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו.

שלשה הם מזמנים מקדש, ולא יותר: חג
 המצות, וחג השבועות, וחג הסוכות.
 אמר לו רבי אבא, וכי שבת אינה מקדש מזמנת?
 אמר לו, לא, בשני צדדים, אחד - שהוא ודאי
 נקרא קדש, שפכתוב (שמות לא) ושמרתם את השבת
 כי קדש היא לכם. ואחד - ששבת אינה זמינה,
 שחרי ירשתו היא ודאי. ירשה של קדש הוא יורש
 ואינו מזמן, ועל כן בלם מזמנים בקדש,
 ומתקשרים בשבת ומתעטרים בו. כן היום
 השביעי מתעטר בו, ועל כן שבת אינה מזמנת.

לבן שנכנסם לבית אביו ואמו ואכל ושתה בשעה
 שהוא רוצה. למלך שתיה לו כן יחיד, חביב
 נפשו, נתן לו שושבין לשמר אותו ולהתחבר עמו.

אמר המלך, נאה הוא להזמין את השושבינים
הללו של בני ולהראות את הכבוד והחביבות שלי
עמם. הזמין את השושבינים הללו. הִבֵּן לֹא רָאוּ
לְזִמּוֹן, אֲלָא לְהַכְנִים וְלֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת פְּבִית אָבִיו
בְּשַׁעַה שֶׁהוּא רוֹצֵה. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (שם טו) מִי כַמְכָה
בְּאֵלֶם ה' מִי כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ. (דף צד ע"ב) נֶאֱדָר
בְּקֹדֶשׁ וְדָא, כִּבְּן שְׁחַתְתִּיקוֹן (שְׁחַתְתִּיקוֹן) בְּאָבִיו נֶאֱדָר
בְּקֹדֶשׁ, וְלֹא מְזִמֵּן מִחֻקֵּי דִשׁ.

ששית ימים תעשה מלאכה. ששית ימים מה
מעשיהם? אמר רבי יוסי, פתוב כי
ששית ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ,
ולא כתוב בששית, וחרו פרושה, וכל יום ויום
עושה מעשהו, ונקראים ימי מלאכה.

אמר רבי יצחק, אם כך, למה נקראו ששית ימי
חל? למה חל? אמר רבי יוסי, עכשו
מתנהג העולם על ידי השלוחים שלהם, משום כך
נקראים ימי חל.

רבי חייא אמר, משום שמתר לעשות בהם
 עבודה, ומשום כך לא נקראים קדש, ומי
 שלא נקראים קדש, נקראים חל, ועל כן התקינו
 החברים בהבדלה, בין קדש לחל. מה ההבדלה
 כאן? אלא קדש הוא דבר בעצמו, ומתחילות
 מִמֶּנּוּ האותיות. ועל כן אלו למעשה, ואלו לשמר.
 ומתי נמצאת בהם שמירה? בשמֹנְמִנִים מקדש.

אמר רבי יהודה, השמחה והשמירה של יום
 השבת הם על הכל, ומשום שהיום הזה
 מתעטר באבא ובאמא, ונוספת קדשה על
 קדשתו, מה שאין כן בשאר הימים, שהרי הוא
 קדש ומתעטר בקדש, ומוסיף קדשה על קדשתו,
 משום כך היום הזה הוא שמחת העליונים
 ותחתונים, כלם שמחים בו, ממלא ברכות בכל
 העולמות. כלם נתקנו (גויגו) ממנו. ביום הזה
 מנוחת עליונים ותחתונים. ביום הזה מנוחת
 הרשעים בגיהנם.

לְמַלְךְ שְׁעָשָׂה הַלוּלָא לְבָנוּ הַיְחִידָה, עֵטֶר אוֹתוֹ
 בְּעֵטְרָה עֲלִיזוֹנָה, מְנַח אוֹתוֹ הַמְּלָךְ עַל הַכֹּל. בַּיּוֹם
 הַזֶּה שְׂמֵחַת הַכֹּל. שׁוֹטֵר אַחַד שְׁתֵּיהֶ מִמְּפָקֵד עַל
 דִּינָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם, הָיוּ בָּיָדוֹ וְגִבְרִים שְׁצֻרִיכִים
 הַרְיָנָה, וְגִבְרִים שְׁתֵּיהֶ צֻרִיכִים לְהִלְקָאָהּ. בְּשִׁבִיל
 כְּבוֹד הַיּוֹם הַזֶּה שֶׁל שְׂמֵחַת הַמְּלָךְ עוֹזֵב אֶת דִּינָיו,
 וְשׁוֹמֵר אֶת שְׂמֵחַת הַמְּלָךְ.

כֶּךָ אוֹתוֹ הַיּוֹם, הַלוּלָת הַמְּלָךְ עִם הַגְּבִירָה, שְׂמֵחַת
 הָאָב וְהָאֵם עֲלָיו, שְׂמֵחַת הָעֲלִיזוֹנִים
 וְהַתְּחִתּוֹנִים. בְּשְׂמֵחַת הַמְּלָךְ כֻּלָּם שְׂמֵחִים, וְלֹא
 יִצְטָעְרוּ בּוֹ. עַל זֶה כְּתוּב (ישעיה נח) וְקִרְאתָ לַשִּׁבְתָּ
 עֲנָנִים. מַה זֶה עֲנָנִים? עֲנָנִים לֹא נִמְצְאוּ אֵלָּא בְּמִקּוֹם
 שְׁשׁוּרָה הַקֹּדֶשׁ הָעֲלִיזוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִזּוֹ תִּתְעַנְּנֵנִי עַל
 ה'. שְׁתֵּרֵי עֲנָנִים הוּא עַל ה'. וְהַיּוֹם הַזֶּה שֶׁהוּא הַלוּלָת
 הַמְּלָךְ, מִתְעַטֵּר בְּאוֹתָהּ עֵטְרָה שֶׁל עֲנָנִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 וְקִרְאתָ לַשִּׁבְתָּ עֲנָנִים, מַה שְׂאִיִן נִמְצְאוּ בֵּין בְּשִׁאֵר
 הַיָּמִים.

בַּיּוֹם הַזֶּה שָׁלַשׁ סְעוּדוֹת צְרִיכִים בְּנֵי הַמִּלָּךְ לְזַמֵּן
 וּלְעַרְךָ שְׁלֵחָנוֹת בְּשָׂבִיל כְּבוֹד הַמִּלָּךְ, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוּ. וּבְשִׁמּוֹדֵמֵן כּוּ חַג אִו זְמַן, לֹא יִסְדֵּר אָדָם
 שְׁנֵי שְׁלֵחָנוֹת בְּכָל סְעוּדָה, אֶחָד לְשַׁבָּת וְאֶחָד
 לְאַזְרַחַת, מִשּׁוּם שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב ט) עַל שְׁלַחַן הַמִּלָּךְ
 תָּמִיד הוּא אֹכֵל, תִּהְנֶנָּה הִיא בְּשִׁלְחַן הַמִּלָּךְ לְאוֹתוֹ
 הָאֲזְרַחַת שָׂבָא אֵלָיו. וְעַל כֵּן צָרִיךְ אָדָם לְעַרְךָ שְׁלַחַן
 שָׁלֵם לְמִלָּךְ, וְהוּא נוֹתֵן מִמֶּנּוּ לְאַזְרַחַת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַסְּעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת,
 כְּשֶׁנִּקְרָה בָּהּ אֲזְרַחַת, הֵאֵם עוֹזְבִים אוֹתָהּ אִו
 לֹא עוֹזְבִים אוֹתָהּ? אִם לֹא עוֹזְבִים אוֹתָהּ, נִמְצָא
 הָאֲזְרַחַת דְּחוּי מִשְׁלַחַן הַמִּלָּךְ. וְאִם עוֹזְבִים אוֹתָהּ,
 נִמְצָא כִּנָּם בְּשִׁלְחַן הַמִּלָּךְ.

אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבִיו, לְמִלָּךְ שֶׁנִּקְרָה לוֹ
 אֲזְרַחַת, וְלָקַח מֵאֹכֵל מִלְּפָנָיו וְהִעֲלָהוּ
 לְאַזְרַחַת. נִמְצָא, אִף עַל גַּב שֶׁהַמִּלָּךְ לֹא אֹכֵל עִמּוֹ
 - מִמֵּאֹכֵל הַמִּלָּךְ הוּא אוֹכֵל, וְהַמִּלָּךְ נָתַן לוֹ לְאֹכֵל.
 וְכֵל זֶה מִשּׁוּם שֶׁהוּא אֲזְרַחַת הַמִּלָּךְ. וּבְבֵית רַב

הַמְנוּנָא סָבֵא לֹא חוֹשְׁשִׁים לְאוּרַח בְּשַׁעַת זֶו, וְאַחַר
כֶּךָ עוֹרְכִים שְׁלַחַן לְאוּרַח.

בַּיּוֹם הַזֶּה אָסוּר דְּבוּר, זֶהוּ שְׂפַת־טוֹב (ישעיה נח) מִמְּצֵא
חֶפְצֶךָ וְדַבֵּר דְּבַר. וְשִׁנְיָנוּ, חֶפְצֶךָ כְּתוּב,
מִשׁוּם שְׂפִיּוֹם זֶה נִקְשְׁרַת בּוּ כָּל הָאֱמוּנָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִיךָ אָנּוּ עוֹשִׂים שְׂלֵא לְעֶרְךָ
(לְסַלֵּק) סְעוּדַת הַמְּלָךְ לְאוּרַח, שְׁתַּרְי אַרְבַּעַה
עֶשֶׂר שְׁחַל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, עוֹלָה סְעוּדַת הַמְּלָךְ
לְפִסַּח, אַף עַל גַּב שְׂאִינּוּ הָאוּרַח שְׂלוֹ.

אָמַר לוֹ, כֶּךָ אָנִי אוֹמֵר, שְׂאֵם הוּא הָאוּרַח שְׂלוֹ
- (כָּל אוֹתוֹ יוֹם) יָכוֹל לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ, וְאֵם לֹא -

אִינּוּ מַעֲלָה אוֹתוֹ. וְאֵם נֹאמַר שִׁי"ד שְׁחַל (דף צה ע"א)
לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, נְדָחִית סְעוּדַת הַמְּלָךְ מִלְּפָנֵי סְעוּדַת
הַפֶּסַח - שׁוֹנָה הַפֶּסַח, שְׂסְעוּדַת שַׁבַּת נְדָחִית
מִכַּמָּה גּוֹנִים: אַחַד בְּשִׁבִיל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים, שְׂצַרִּיךָ
שְׂאָדָם יְהִיָה תֵאב. וְאַחַד מִשׁוּם פֶּסַח. וְתַרִי לְחָם
אִינּוּ נִמְצֵא מִשֵּׁשׁ שְׁעוֹת וּמַעֲלָה, שְׂעַרִיכַת הַשְּׁלַחַן
כָּלִי לְחָם אִינָה עַרִיכַת.

וְאִם תֹּאמַר בְּיַיִן - בְּיַיִן מִתֵּר, מִשּׁוּם שֶׁהֵלֵב תֵּאֵב
 (שְׁגוּרָה. ס"א שְׁגוּבָר). אֲכַל מִיָּמֵי הַשְּׁתַדְלָתִי שְׁלֹא
 בִּטְלָתִי סְעוּדַת שַׁבָּת, אֲפֹלוּ אוֹתָם יָמִים שֶׁנִּמְצְאוּ
 בוֹ. בַּיּוֹם הַזֶּה שִׁירָה הַתְּפוּחִים הַקְדוּשִׁים מִתְּפִירָה,
 וּמִתְּפִירָכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְהַיּוֹם הַזֶּה הוּא
 הַקָּשׁוּר שֶׁל הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כִּדְ הָיָה עוֹשֶׂה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּזִמְנָא
 שֶׁעֲלָתָה סְעוּדַת שַׁבָּת, עוֹרֵךְ שְׁלַחְנוּ
 וּמִשְׁתַּדֵּל בְּמַעֲשֵׂה מְרֻכָּבָה, וְהָיָה אוֹמֵר: הֲרִי
 סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ שֶׁיֵּבֵא לְאֹכַל אֲצִלִּי. מִשּׁוּם כִּדְ
 נִמְצְאוּ שַׁבָּת עֲדִיפָה בְּכָל מְכָל הַזְּמַנִּים וְהַחֲנִינִים,
 וְנִקְרְאוּת קִדְשׁ וְלֹא מִקְרָא קִדְשׁ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל הַמוֹעֲדִים קוֹרְאִים בָּהֶם
 מִקְרָאֵי קִדְשׁ. אֲכַל יוֹצְאִים רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 וַיּוֹם כְּפֹר שְׁלֹא נִמְצְאוּ בָהֶם שְׂמֻחָה, שְׁחֲרִי הֵם
 דִּין הֵם, אֲכַל אֵלוּ הַשְּׁלֵשָׁה מְזֻמְנִים מִהַקִּדְשׁ
 לְשִׂמְחַת הַכֹּל, לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בָּהֶם בְּקָדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 זֶהוּ שַׁבָּתוֹב (דְּבָרִים יב) וְשִׂמְחָתָם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵיכֶם,

וְכַתּוּב (שם ב) וְשִׂמְחַתְּ לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּיוֹם הַשָּׂבָת
הַזֶּה נִשְׂכַּח כָּל הַצָּעַר וְכָל הָרָגוֹז וְכָל הַדַּחַק מִכָּל
הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא יוֹם הַלּוֹלָת הַמַּלְאָךְ, שֶׁנִּשְׂמָוֹת
מֵתוֹסְפוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הֵבֵא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב (שמות ב) זְכוֹר
אֶת יוֹם הַשָּׂבָת לְקַדְּשׁוֹ, וְשָׁנִינוּ, וְזָכְרָהּ עַל
הַיּוֹם. לָמָּה עַל הַיּוֹם? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁיּוֹם הוּא
שִׂמְחַת הַתּוֹרָה, וַיִּינָה שָׁל תּוֹרָה הוּא שִׂמְחַת הַכּוֹל.
וְהַיּוֹם הַזֶּה מְעַטֵּר אֶת הַמַּלְאָךְ בְּעֶטְרוֹתָיו. זֶהוּ
שִׂבְתוֹב (שיר ג) צִאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמַּלְאָךְ
שְׁלֵמָה בְּעֶטְרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ. וְשָׁנִינוּ, בְּכָל
צָרִיךְ לְהִרְאוֹת אָדָם מַעֲשֵׂה. שְׁלֵא נִמְצְאוֹת קִדְּשָׁה
אֶלָּא בְּיָי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר א) כִּי טוֹבִים דְּדִיךְ
מִיָּי, מִיָּי הֵם טוֹבִים, נִזְכָּרָה דְּדִיךְ מִיָּי. וְעַל כֵּן
קִדְּשָׁה שָׁל שָׂבָת בְּיָי, וְחָרִי פִּרְשׁוֹתָ, וְחָרִי נִתְּפָאֵר.
וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ וְגו'.
רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח, (שם ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר
קוֹל דְּדוּרֵי הוֹפֵק וְגו'. אָמְרָה בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי

ישנה - בנלות מצרים, שהיו בני בשעבוד של קשי. ולפי ער - לשמר אותם שלא יכלו בנלות. קול דודי דופק - זה הקדוש ברוך הוא, שאמר (שמות ג) ואזכר את בריתי.

פתחי לי פתח פתחו של מחט, ואני אפתח לכם שערים עליונים. פתחי לי אחתי, שהרי הפתח להכניס אותי הוא כה, שלא יכנסו אצלי בני אלא כה, את הוא הפתח להכניס אותי (כה). אם את לא תפתחי פתחה, הרי אני סגור, שלא ימצאו אותי. משום כן פתחי לי. פתחי לי ודאי. ועל כן אמר דוד, כשרצה להכניס למלך, אמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה. זה השער לה, זהו ודאי הפתח להכניס למלך. זה השער לה, למצא אותו ולהדבק בו, ועל כן פתחי לי אחתי רעיתי שראשי וגו'. כדי להודיג עמה, ולהיות עמה בשלום לעולמים.

בֹּא רֵא, בְּשָׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה הוֹרֵג
 אֶת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, כָּל אוֹתָם שֶׁהֲרֵג בְּחִצּוֹת
 הַלַּיְלָה וְהוֹרִיד דְּרָגוֹת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 נִכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוּם שֶׁל הָאוֹת הַקְדוֹשׁ, נִמּוּלוּ
 וְהִשְׁתַּתְּפוּ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִאֶחָזוּ בָּהּ. אִזּוֹ אוֹתוֹ
 הָדָם הָרָאוּ אוֹתוֹ עַל הַפֶּתַח. וּשְׁנֵי דָמִים הָיוּ - אֶחָד
 שֶׁל הַפֶּסֶח, וְאֶחָד הָדָם שֶׁנִּמּוּלוּ. וְהָיָה רָשׁוּם עַל
 הַפֶּתַח רָשָׁם הָאֲמוּנָה, אֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד
 בֵּינֵיהֶם, וְהָרִי נֹאמֵר (שְׁמוֹת יב), וְנִתְּנוּ עַל שְׁתֵּי
 הַמּוֹזוֹזוֹת וְעַל הַמְּשֻׁקוֹת, כְּדִי לְהִרְאוֹת אֲמוּנָה.

וּבְאַרְבָּעָה (וּבְחֲמִשָּׁה) עָשָׂר, הָרִי נֹאמֵר, שְׁתֵּרֵי אִזּוֹ
 מִבְּטָלִים חֲמִיץ וּשְׂאֹר, וְהִתְעַלּוּ
 יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוֹת הָאֶתְרֵת, וְנִעְקְרוּ מִמֶּנָּה וְנִאֶחָזוּ
 בְּמִצָּה, (דף צה ע"ב) הַקָּשֶׁר הַקְדוֹשׁ. אַחַר שֶׁנִּמּוּלוּ נִכְנְסוּ
 בָּהּ, עַד שֶׁנִּפְרְעוּ וְהִתְנַלְּהָ הָרָשָׁם שְׁלָהֶם, וְאִזּוֹ נָתַן
 לָהֶם קָשֶׁר בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן, בְּקָשֶׁר שֶׁל הָאֲמוּנָה,
 בְּמָקוֹם שְׁכֵתוֹב (שְׁמוֹת טז) הַנְּנִי מִמְּטִיר לָכֶם לָחֶם מִן
 הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם דּוֹקָא, וְהָרִי פִּרְשׁוּתָּהּ.

בֹּא רֵאָה, בְּאַרְבָּעָה (בַּחֲמִשָּׁה) עֶשְׂרֵי, בְּשָׁעָה שְׁזוּוּג
הִלְבְּנָה נִמְצָא בְּשִׁלְמוֹת עִם הַשָּׁמֶשׁ,
וְהַכְּתָרִים הַתְּחִתּוֹנִים לֹא נִמְצָאִים כָּל כֹּף בְּעוֹלָם,
שְׁתֵּרֵי בְּחֻדוֹשׁ הִלְבְּנָה נִמְצָאִים מִיָּנִים רְעִים,
וּמִתְעוֹרְרִים לְהַתְּפִיט בְּעוֹלָם. וּבְשָׁעָה שְׁזוּוּג שֶׁל
הִלְבְּנָה נִמְצָא בְּאוֹר הַשָּׁמֶשׁ בְּשִׁלְמוֹת, כָּלֵם
מִתְבַּנְּסִים לְמָקוֹם אֶחָד, וְהַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַמְּלֶכֶךְ
מִתְעוֹרְרוֹת. אִזּוּ כְּתוּב, (שם יב) לַיִל שֶׁמְרִים הוּא לַה',
שְׁתֵּרֵי תוֹוּג הַקְּדוּשׁ נִמְצָא, וְהוּא שְׁמוּרִים כִּכֵּל.

רַבִּי אֶחָד אָמַר, מִשּׁוּם כֹּף תִּקּוּן שֶׁל הַכֵּל (שֶׁל הַכֵּלָה)
הוּא בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּבְלֵילָה נִמְצָא הַיִּשּׁוּב שֶׁל
הַבַּיִת. אוֹי לְאוֹתָם שְׁאִינָם מִבְּנֵי הַבַּיִת, כְּשֶׁבָּאִים
לְהוֹדוּג הַתּוֹרָה (הַאֲרִיזוֹת) יַחַד. אוֹי לְאוֹתָם שֶׁלֹּא
נוֹדְעִים אֶצְלָם. מִשּׁוּם כֹּף יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים
מִתְקַנְּנִים לָהֶם הַבַּיִת כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְעַל יָדָם
נִבְנָסִים מִי שְׁנִבְנָסִים, וְהֵם שְׁמִחִים וּמְזוּמְרִים
שְׁנִיָּהֶם. אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבֹּא.

אמר רבי יוסי, למה לנו להטריח כל זה, מקרא שלם הוא, שחרי בלילה תהיה תזווג העליון הקדוש מתעורר ונמצא. זהו שכתוב הוא הלילה תהיה לה' שמרים. מה זה שמרים? שנים, תזווג של הלבנה עם השמש. לכל בני ישראל לדרתם, שחרי מבאן והלאה נתאחדו ונקשרו בקשר של השם הקדוש ויצאו מרשות אחרת. משום כך בארבעה עשר מתקנים את עצמם, ומבערים חמץ מפיניהם ונכנסים לרשות הקדושה, ואז מתעפרים חתן וכלה בעטרות האם העליונה, וצריך אדם לתראות את עצמו בן חורין.

אמר רבי יוסי, ארבע הכוסות הללו של אותו הלילה למה? אמר רבי אבא, חרי פרושה תחברים, כנגד ארבע גאלות. אבל יפה הוא בספרו של רב ייסא סבא, שאמר, הואיל ותזווג הקדוש נמצא בלילה תהיה בכל הצדדים, ותזווג הוא בארבעה קשרים, שהם ארבע דרגות, ולא נפרדים זה מזה, כשהזיווג תהיה נמצא, ואנו בשמחתם מתעוררים, משום שחרי וכינו בהם,

שְׁמִי שְׂאוּחוֹ בְּזֶה - זוֹכָה בְּכֹל. וְעַל כֵּן הִשְׁתַּנָּה
הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל שְׁאָר הַלַּיְלוֹת, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת
שֵׁם בְּכֹל וְלִשְׁמַח בַּלֵּילָה הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁשְׂמֻחָה הִיא
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְעוֹד אָמַר, שְׂאֲרַבֵּעַ אֵלֹהֵי אַרְבַּע גְּאֻלוֹת קוֹרְאִים
לָהֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁתְּדַרְגָּה
הָאַחֲרוֹנָה הִזוּ נִקְרְאוּת גּוֹאֵל, הַמְּלֶאכֶד הַגּוֹאֵל. וְלֹא
נִקְרְאוּת גּוֹאֵל אֲלֵּא עַל יְדֵי דַרְגָּה אַחֶרֶת עֲלִיוֹנָה
שֶׁעוֹמֶדֶת עָלֶיהָ וּמְאִירָה לָּהּ, וְזוֹ לֹא מוֹצִיָּאָה לָּהּ
אוֹר, אֲלֵּא בְּשֵׁמִי (בְּאוֹתֵן דַּרְגוֹת) הַדַּרְגוֹת הַלְלוּ שֶׁעָלְיוֹ.
נִמְצָא שְׂאֲרַבֵּעַ אֵלֹהֵי הַן אַרְבַּע גְּאֻלוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁאַל אֶת רַבִּי אֲבָא, הֲרִי פְתוּב (וְהוּ
שְׂפָתוֹב) שְׁבַעַת יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמְצָא בְּכַתִּיבְכֶם,
וְשְׂמֻחָה הִיא כָּל שְׁבַעָה, לָמָּה לֹא נִשְׁלָם הַלֵּל כָּל
שְׁבַעַת הַיָּמִים כְּמוֹ בְּסִפּוֹת, שֶׁנִּמְצָא שְׂמוֹנָה יָמִים
הַלֵּל, בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל שְׂמֻחָה כָּל יוֹם וַיּוֹם?

אָמַר לוֹ, יָפָה אָמַרְתָּ, אֲבָל יְדוּעַ הוּא, שֶׁהֲרִי פֹאֵן
לֹא נִקְשְׂרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל כַּף בְּכֹל כְּמוֹ

שְׁנֵקְשָׁרוּ אַחַר כָּךְ. מִשּׁוּם כָּךְ בְּלִילָה הַזֹּה, שְׁזוּוּג
 נִמְצָא (בְּכָל אוֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת) וְשִׁמְחַת הַכֹּל נִמְצָאת,
 וַיִּשְׁרָאֵל נִקְשָׁרוּ בְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה, עוֹשִׂים שְׁלֵמוֹת,
 וְהַחֲלִיל נְשָׁלָם. (אֲבָל בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת) אַחַר כָּךְ, אַף עַל
 נֵב שְׁכָלָם נִמְצָאִים, עַד כְּעַת יִשְׂרָאֵל לֹא נִקְשָׁרוּ
 בָּהֶם, וְלֹא נִפְרְעוּ לְגִלוֹת אֶת הַרְשָׁם הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא
 קִבְּלוּ תוֹרָה, וְלֹא נִכְנְסוּ בְּמַה שְׁנִכְנְסוּ אַחַר כָּךְ.

מִשּׁוּם כָּךְ בְּפִסְכּוֹת שְׁלֵמוֹת הַכֹּל נִמְצָאת בּוֹ
 וְשִׁמְחָה שֶׁל הַכֹּל יוֹתֵר, אֲבָל כָּאֵן עַד
 עַכְשָׁיו לֹא זָכוּ, וְלֹא נִמְצָאת בּוֹ שְׁלֵמוֹת כָּל כָּךְ,
 אַף עַל נֵב שְׁנִמְצָאִים כָּל הַשְּׂבָעָה אֵינּוּ בְּהַתְנַלּוֹת,
 וַיִּשְׁרָאֵל טָרָם נִקְשָׁרוּ בָּהֶם כְּרָאוּי.

וְעַל כֵּן שִׁמְחַת הַכֹּל וְשִׁלְמוֹת הַחֲלִיל בְּלִילָה הַזֹּה,
 מִשּׁוּם אוֹתוֹ הַחֲלֵק שְׁנֵקְשָׁרוּ בּוֹ. מָה הַטַּעַם?
 שְׁכִיּוֹן שְׁנִמְצָא בְּאוֹתוֹ הַלִּילָה זְוִוּג, כָּל הַקָּשָׁר שֶׁל
 הַכֹּל נִמְצָא בְּצַד שֶׁל הַזְוּוּג, וְלֹא בְּצַד שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

שְׁכַאֲשֶׁר זְוִוּג נִמְצָא בָּהּ, נִמְצָאוֹת (דף צו ע"א) שְׁתֵּי (שְׁלֵשׁ)
 הַדְּרָגוֹת הִלְלוּ שְׁעוֹמְדוֹת עֲלֶיהָ. וּכְשֶׁאֵלָּה נִמְצָאוֹת,

הרי כל הגוף נמצא בהם, ואז שלמות הכל,
 ושמחה מן הכל, וההלל נשלם, שהרי אז
 מתעטרת הלבנה בכל, אבל לא אחר כה, שכל
 יום ויום נמצאים, וישראל מרם זכו בהם, הרי אין
 ההלל שלם כמו בזמנים אחרים.

אמר לו רבי יהודה, יפה הוא, וכך הוא ודאי,
 והרי פעם אחרת שמעתי אותו בנגון תוה,
 ושכחתי את הדברים. עכשו דבר אחר אני רוצה
 לדעת, הרי ראינו בפסח ז' ובסכות ז', ושלמות
 השמחה ביום אחר. בשבועות למה נמצאו בו ז'
 ימים, והרי כאן ראויים יותר מהכל?

פתח ואמר, (שמואל ב ז) ומי כעמד בישראל גוי אחד
 בארץ. וכי מה שונה כאן שישראל נקראו
 אחד יותר במקום אחר? אלא כיון שהשבח של
 ישראל בא לפרש, קרא להם אחד, שהרי בכל
 מקום השבח של ישראל הוא אחד. מה הפעם?
 משום שכל הקשר של עליונים ותחתונים נמצא
 במקום תוה שנקרא ישראל. שנקשר במה

שְׁלֹמֶעֱלָה, וְנִקְשָׁר בְּמַה שְׁלֹמֶטָה, וְנִקְשָׁר בְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן הַכֹּל נִקְרָא אֶחָד. וּבְמָקוֹם הַזֶּה
 נִדְרַעַת הָאֱמוּנָה, וְהַקְשָׁר הַשְּׁלֵם, וְהַיְחוּד הָעֲלִיּוֹן
 הַקְּדוֹשׁ.

וְעַל כֵּן הַיּוֹם הַזֶּה הוּא קוֹשֶׁר הָאֱמוּנָה, הַקְשָׁר שֶׁל
 הַכֹּל. וְכַתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים
 בָּהּ, עֵץ הוּא שֶׁנִּקְרָא אֶחָד. וְעַל כֵּן, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם
 נִקְשָׁרִים בְּמָקוֹם הַזֶּה, נִקְרָא כָּךְ. וְעַץ חַיִּים הוּא
 וְדַאי אֶחָד נִקְרָא, מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל נִקְשָׁר בּוֹ, וְהַיּוֹם
 (וְהַשֵּׁם) שֶׁלוֹ וְדַאי אֶחָד, קוֹשֶׁר שֶׁל הַכֹּל וְאֲמַצֵּעַ שֶׁל
 הַכֹּל.

וְהוּ שְׁכַתוּב (בראשית ב) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן, בְּתוֹךְ
 מִמְּשֵׁ, בְּאֲמַצֵּעַ, וְאֲחוּזוֹ בְּכֹל הַצְּדָדִים וְנִקְשָׁר
 בּוֹ. וְעַל כֵּן פֶּסַח וְסִבּוֹת, וְהוּא בְּאֲמַצֵּעַ. מִשּׁוֹם
 שֶׁהוּא הָאֲמַצֵּעַ שֶׁל הַכֹּל, וְזֶהוּ הַשְּׂבִיחַ שֶׁל הַתּוֹרָה
 בַּיּוֹם הַזֶּה, וְלֹא יוֹתֵר. שְׂבִיחַ הָאֱמוּנָה וְקוֹשֶׁר שֶׁל
 הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ תְּרַחֲמֵן שְׂשַׁאֲלֵתִי
 וְנִכִּיתִי לְדַבָּרִים הַלְלוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁמַחַה וְשִׁירָה עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל
לְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ הַשֶּׁבַח
שֶׁשֶׁשְׁבַחִים יִשְׂרָאֵל בְּלֵיל הַפֶּסַח, שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִתְקַדְּשֶׁת בְּקִדְשָׁת הַמֶּלֶךְ. וְהוּא שְׁכַתוּב (ישעיה ל)
הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם בְּלֵיל הַתְּקִדֶשׁ חָג. בְּלֵיל
הַתְּקִדֶשׁ חָג וַיִּקְרָא. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחַה חֲדָשָׁה לַה'
בְּשַׁבְעַתֵּיכֶם מִקְרָא קִדְשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְגו'
(במדבר כח). רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (דברי הימים-א מז) אִזּו יִרְנְנוּ
עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָא לְשָׁפוֹט אֶת הָאָרֶץ.
אֲשֶׁרֵי חֶלְקֶם שָׁל אֹתָם הַמְּשַׁתְּדָלִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם
וְלַיְלָה, שְׂיֻדְעִים אֶת בְּרַכֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְנֶאֱחָזִים בְּשִׁמּוֹ (בַּל יום). אִוִי לְאֹתָם שְׁלֵא מְשַׁתְּדָלִים
בַּתּוֹרָה, שְׁחֲרֵי אֵין לָהֶם חֶלֶק בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא
נֶאֱחָזִים בּוֹ, לֹא בְּעוֹלָם תְּהִי וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. מִי
שְׂזוֹכָה בְּעוֹלָם תְּהִי, זוֹכָה בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׁכַךְ
שְׂנִינּוּ, (שיר ז) דוֹכַב שִׁפְתֵי יִשְׁנִים, אֶף עַל גַּב שְׁהֵם
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שְׁפַתוֹתֵיהֶם מְרַחֲשׁוֹת שֵׁם תּוֹרָה.

בֹּא רְאֵה, עַד עַכְשָׁיו הִקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל תְּבוּאֹת
הָאָרֶץ, תְּבוּאֹת הָאָרֶץ וְדָאִי, וְהִתְעַפְּקוּ בָּהּ
וּנְקָשְׁרוּ בָּאוֹתוֹ קֹשֶׁר. וְאִף עַל גַּב שְׁחָדִין נִמְצְא,
נִמְצְא בּוֹ דִין בְּשָׁלוֹם (שְׁהַעוֹלָם הִתְנַהֵג בּוֹ). וְהִקְרִיבוּ
שְׁעוֹרִים, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן מִכָּל שְׂאֵר הַתְּבוּאָה,
וּמִקְרִיבִים מִתְּרֵאשׁוֹן וְלֹא מֵאוֹתוֹ שְׂמֵת־אֲחֵר, שְׁחֵרֵי
הָאֲחִיזָה תְּרֵאשׁוֹנָה שִׁישְׂרָאֵל נֶאֱחָזוּ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הֵיא כָּאֵן. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי נִתְּתִי
לָכֶם מִן בְּמִדְבַר מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם,
שְׁכַת־וֵב (שְׁמוֹת טו) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם,
וְאַתֶּם מִקְרִיבִים לְפָנַי שְׁעוֹרִים.

וְסוּד תְּדַבֵּר - זֹאת תּוֹרַת הַקְּנֵאָת, חֶסֶד. אֲזַתְרָה
לְנִשּׁוֹת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִסְמוּ תַּחַת בְּעֵלְיָהֶן.
וְאִם לֹא, אִזּוֹ קָמַח שְׁעָרִים עֲתִיד לְהִקְרַב. וּמִתְדַבֵּר
הַזֶּה נוֹדֵעַ דְּבַר אֲחֵר. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
שְׁחֵרֵי בְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל לֹא מִשְׁקָרַת בְּפִלְךְ הַקְּדוּשׁ
לְעוֹלָמִים. בְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל תִּמְחָה, (בְּמִדְבַר ה) אֲשֶׁר
תִּשְׁמָחָה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁה?! מִשּׁוֹם כִּךְ דִּין הָאִשָּׁה
הַזֶּה (דף צו ע"ב) מִמְּקוֹמָהּ הֵיא בָּאָה. וּמִי הוּא מְקוֹמָהּ?

אוֹתָהּ שְׁכָתוּב בָּהּ (משלי לא) אִשָּׁת חַיִל מִי יִמָּצֵא
וְרַחוּק מִפְּנִינִים מְכָרָהּ. (שם יב) אִשָּׁת חַיִל עֲטָרַת
בְּעֵלָהּ.

וְאוֹתוֹ קָמַח שְׁעוּרִים שְׁמֵכִיָּא אוֹתָהּ אִשָּׁה, נִקְרָא
מְנַחַת קִנְיָאָה, חֶסֶד. כֶּךָ נִקְרָאָהּ כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן כָּתוּב בְּפִנְחָם, תַּחַת אֲשֶׁר קִנְיָא
לְאַלְהֵיוֹ, שְׁקִנְיָאָה כָּאֵן נִאֲחֻזָּת. שְׁמִי שְׁמִשְׁקָר בְּבְרִית
הַזֶּה, מִתְעוֹרְרַת עָלָיו קִנְיָאָה, וְלָכֵן קִנְיָאִים פּוֹנְעִים
בּוֹ. בֵּא רְאֵה, קָמַח שְׁעָרִים, הָעֵמֶר הַזֶּה, שְׁכִיּוֹן
שְׁהִיָּה מְנַיֵע לְרַחֲמִים שָׁל גְּרוּסוֹת, מְפִיקִים מִפְּנֵינוּ
עֲשָׂרוֹן מְנַפֵּה בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה נְפָה.

וְזֶה שִׁבְעֵי שְׁכָתוֹת תְּמִימוֹת. אַחַר שְׁעוּלוֹת שִׁבְעֵי
הַשְּׁכָתוֹת הַלָּלוּ, בָּא הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ לְהוֹדוֹג
עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְּנָה הַתּוֹרָה. וְאִזּוֹ הִתְעַטַּר
הַמְּלֶךְ בְּיַחּוּד שְׁלָם, וְנִמְצָא אַחַד לְמַעְלָה וְלְמַטָּה.
וּכְשֶׁמִתְעוֹרֵר הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וּמְנַיֵע זְמַן הַתּוֹרָה, כָּל
אוֹתָם הָאֵילָנוֹת שְׁמֵכִבְרִים אֶת הַפְּרוֹת שְׁלָהֶם,
מֵעֲלִים שִׁירָה. וּמָה הֵם אוֹמְרִים בְּשָׁעָה שְׁלוֹקֵטִים

אותם? פוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים קג) ה' בְּשָׁמַיִם הִכִּין
בְּסֵאוֹ וּמִלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. (שם לו) ה' בְּהַשְׁמַיִם
חִסְדּוֹ. וְכַתוּב (ישעיה נה) וְכָל עֲצֵי הַשָּׁדָה יִמְחֵאוּ כָּף.

עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (תהלים צח) מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַה' שִׁיר
חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. שִׁיר חֲדָשׁ הוּא
נִקְרָא. מִשּׁוּם כִּד בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה. שֵׁם
מִנְחַת קִנְאֹת, כָּאֵן מִנְחָה חֲדָשָׁה. חֲדָשָׁה, שְׁחֵדוּשׁ
הַכֹּל (תהלים) יֵשׁ כָּאֵן. קָשֶׁר שֶׁל הַכֹּל שֶׁל מַעֲלָה
וּמִטָּה, קָשֶׁר הָאֱמוּנָה, וְלָכֵן יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם הִתְעַטֵּר
בְּעֲטֹרוֹתָיו, וְנִתְּנָה הַתּוֹרָה.

וּבְשִׁמְנֵי־עֵינַיִם הַבְּבוּרִים לִבְהֵן, הָיָה צָרִיךְ אָדָם
לֵאמֹר וּלְפָרֵשׁ דְּבָרִים עַל אוֹתוֹ הָעַיִן
שְׁבֹאֲרִין, שֶׁנֶּשְׁלָם כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה בְּשָׁנִים עֲשָׂר
הַחֹמִיִּם, בְּשִׁבְעֵים עֶנְפִּים, וְצָרִיךְ לְאֹכֵל אֶת לֶבֶן
הָאֲרָמִי, שֶׁבִגְלָלוֹ נִפְגַּם הָעוֹלָם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַצִּיל אוֹתוֹ וְהִתְעַטֵּר בְּדִינָיו (בְּבִינָיו), כְּמוֹ שְׁבֹאֲרָנוּ.
מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ הָעַיִן, שֶׁכָּל קָשֶׁר הָאֱמוּנָה תְלוּי בּוֹ,
וְעַל כֵּן נִקְרָא מִנְחָה חֲדָשָׁה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם

שְׁהִיא שְׂמֵחַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים וְשְׂמֵחַת
הַלְּבָנָה. וּבְכָל זְמַן שֶׁל הַלְּבָנָה, הוּא קָשָׁר הָאֱמוּנָה
וְשְׂמֵחַתָּהּ (שֶׁל הַלְּבָנָה).

לְמַלְךָ שֶׁחִיו לֹא בָּנִים וְכֵת אַחַת, הַתְּקִיץ סְעוּדָה
לְכָל הַבָּנִים, לֹא נִמְצְאָה אוֹתָהּ חֵבֶת עַל
הַשְּׁלֶחֶן. בְּשִׂבְאָהּ, אָמְרָה לְמַלְךָ: אֲדוֹנִי, אֵת כָּל
אֲחֵי הַזְּמַנֹּת וְנִתְּתָ לְכָל אֶחָד כְּלִים יְדוּעִים, וְלִי
לֹא נִתְּתָ חֶלֶק בִּינֵיהֶם. אָמַר לָהּ: חַיִּיד בְּתִי,
הַכְּלִי שֶׁלְּךָ יִמְצָא עַל אֶחָד פִּי שָׁנִים, חֲרִי כְּלָם
יִתְּנוּ לְךָ מִחֶלְקָם. נִמְצָא לְאַחַר בְּיַדֶּיהָ חֶלְקִים,
עַל כָּל אֶחָד פִּי שָׁנִים מִהַכֹּל. כֶּךָ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל,
מִהַכֹּל נִטְלָה חֶלְקִים, וְעַל כֵּן נִקְרְאָת כְּלָה
כְּלוּלָה, כְּכֹלָה שֶׁכְּלָם מִזְּמִינִים לָהּ כְּלִים וְחֶלְקִים
וְתַכְשִׁיטִים. כֶּךָ הִיא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, הַחֲדוּשׁ שֶׁלָּהּ
(שְׂמֵחַתָּהּ) בְּכָל, וּבְכָלם נוֹתְנִים לָהּ חֶלְקִים וְכְלִים.

בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁחֶמְלֶךָ הַקְּדוּשׁ נִמְצָא
בְּעֶטְרוֹתָיו, זוֹ שְׂמֵחַתָּהּ שֶׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל.
וּבְשִׂבְאָהּ נִתְּנָה, הַתְּעַטְרָה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּעֶטְרוֹת

עליונות, ומשום שכל קשר האמונה נקשר בעין הנה, נקרא יום אחד, שבתוב (וכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה'. יום אחד ודאי, שפנסת ישראל יום אחד בקשר שלמעלה.

הקשר שלמעלה - הראש והגלגלת והמחין. קשר אחר - שתי זרועות וגוף, שאחוזים מהכח שפראש. ובארה רב המנונא, בשלשת קשרי האבות (קשר אחר). שני עמודים (בליות שלמטה) שנמשכו בשמן משחה (בקיום) בשתי דרגות, שני נחלים לבנם את הודע, להוציא לדרגה אחרת, פפי האמה. העין הנה הוא גוף האמצע, שאוחז את כל אלה, וכלם מקשרים בו, והוא בהם, ועל בן הכל אחד. וכשמודונת עמו הנבירה, אזי הוא אחד, וחרו בארנו את הדברים.

בא ראה, כתוב פיום השמיני עצרת. מי העצרת? אלא באותו מקום שהכל נקשרים באחד נקרא עצרת. מה זה עצרת? (בנופיה) התכנסות. ואם תאמר, באן שנקרא עצרת מה הפעם? אלא בכל

אותם ימים, ימי הסעודות של ענפי האילן (דף צו ע"א)
 היו. ועל כן שבעים פרים הם. אחר כך שמחת
 (הגוף) האילן ממש ושמחת התורה. ובגללו הוא יום
 אחר עצרת. שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא
 הגוף.

ועל כן אין חלק ביום הזה אלא לקדוש פרוך הוא
 עם בנסת ישראל. משום כך עצרת תהיה
 לכם, לךם ולא לאחר. (אחר כך שמחת האילן ממש, ובגללו הוא
 יום אחר, ואין חלק ביום הזה אלא לקדוש פרוך הוא ובנסת ישראל, ולכן כתוב
 עצרת תהיה לכם. אם פאן ביום הזה שמחת התורה, שמחת האילן, שהוא גוף,
 והכל נמצא בו) שחרי בשעה שהמלך נמצא, הכל נמצא
 בו. ועל כן שנינו, בעצרת על פרות האילן, וחרי
 פרשה, משום כך נקרא אחד, אחד ודאי, כמו
 שאמרנו.

בא ראה, מה כתוב? ממשבתיכם תביאו לחם
 תנופה וגו', סלת תהינה חמץ תאפינה. מה
 שונה פאן חמץ (בנסת ישראל)? אלא משום שהכל
 אחוים בו (וכן) פאילן, שחרי פאילן אחוים ענפים,

בְּאֵילָן אַחֲזוּזִים עָלִים, קְלָפוֹת, דִּינִים רַבִּים בְּכָל
הַצְּדָדִים, הַכֹּל נִמְצָא בּוֹ. וּמִשּׁוֹם שֶׁהָאֵילָן הֵוָה
מְכַפֵּר עַל יֵצֵר הָרָע, שֶׁהוּא בְּבֵית מוֹשֵׁב הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהָאֵילָן הֵוָה נְזוּנִים כָּל שְׂאֵר
הָאֵילָנוֹת לְמַטָּה, וְהוּא הַשְּׁתֵרֶשׁ עַל גֹּהַר
אֶחָד עָמַק שֶׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא, וַאֲיֵן פּוֹסְקִים מִימֵינו
לְעוֹלָמִים. עָלָיו כָּתוּב (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֵץ שְׂתוּל עַל
מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׂרְשָׁיו, וְעַל כֵּן נִקְרְאתַת תּוֹרָה
(משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא וְגו'. וְכֵּן הָיָה וְתִמְכֶּיָה מֵאֲשֶׁר?
הֲרִי פִרְשׁוּתָהּ, אֲבָל וְתִמְכֶּיָה מֵאֲשֶׁר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית ל) בְּאֲשֶׁרֵי כִי אֲשֶׁרוּנֵי בָנוֹת.

רַעֲיָא מִהֵימְנָא

וְהֵנִיף אֶת הָעֵמֶר וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְהִקְרִיב קָרְבַּן
הָעֵמֶר. הַקָּרְבָּן הֵוָה הוּא כֵּלּוּ בְּדַבְּקוֹת
מֵעֵלָה וּמִמָּטָה, הַגְּבִירָה וּבְנִיָּה הוֹלְכִים בְּאֶחָד. הָעֵמֶר
הֵוָה מִקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל בְּטַהֲרָתָם, וְאוֹתוֹ הַקָּרְבָּן
הוּא מִשְׁעוֹרִים, וְזֶה הַקָּרִיבוֹ, לְהַכְנִים אֶתְּהָבָה בֵּין
אִשָּׁה וּבַעֲלָהּ.

אִשָּׁת זְנוּנִים הִרְחִיקָה עֲצָמָה מִבִּינֵיהֶם, שְׁלֹא
 יְכוּלָה לַעֲמֹד עַל גַּבָּהּ. אִשָּׁת חֵיל הַקְּרִיבָה
 עֲצָמָה לְהִתְקַרֵּב לִכְהֵן הַגָּדוֹל, וְדָאֵי הִיא מְהוֹרָה,
 (במדבר ה) וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה וְדָע, וּמוֹסִיפָה כַח וְאַהֲבָה
 לְבַעֲלָהּ. אִשָּׁת זְנוּנִים בּוֹרַחַת מִהַמְּקוֹדֵשׁ, שְׁלֹא
 לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, שְׁאֵלְמָלֵא בָּאוּתוֹ זְמַן שְׂאֵאִשָּׁת חֵיל
 בּוֹדֶקֶת עֲצָמָה, הִיא מִתְקַרְבֶּת אֵלָיָה, הִיָּתָה אוֹבְדַת
 מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לַמְּקוֹדֵשׁ,
 וּבוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, וְנִשְׂאָרִים יִשְׂרָאֵל וּכְבָאִים, כְּלִי
 עֲרֻבֹב אַחֵר, אֵל סוּד הָאֵמוּנָה.

סוּד הַסֵּתֵר הָזֶה שְׁתֵּי אַחֲיוֹת. וּכְשֶׁהָרִיחַ זֶה אֶת זֶה
 בְּבִדְיָקָה שְׁלָה, צָבְתָה בְּמִנְהָ וְנִפְלָה יִרְכָה.
 שְׁתֵּי בְּדִיקַת אִשָּׁת חֵיל הוּא סֵם הַמּוֹת לְאִשָּׁת
 זְנוּנִים. וְזוֹהִי הָעֲצָה שְׁנֵתָן הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לְבָנָיו
 לְהַקְרִיב קֶרְבָּן זֶה בְּשִׁבִיל אִשָּׁת חֵיל, שְׁתִּבְרַח
 מִמֶּנָּה אִשָּׁת זְנוּנִים, וְנִשְׂאָרִים יִשְׂרָאֵל כְּלִי עֲרֻבֹבֵי
 אַחֲרָת. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (ע"ב רע"א

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כָּתוּב וּסְפָרְתֶם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבְּיָאָכֶם אֶת עַמְר הַתְּנוּפָה. מַה זֶה אוֹמֵר? אָמַר לוֹ, תְּרֵי פִרְשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

אָבֵל בַּא רְאֵה, כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל פְּמַצְרִים, הָיוּ בְּרָשׁוֹת אַחֲרָת, וְהָיוּ אוֹתוּזִים בְּטַמְאָה כְּאִשָּׁה הַזֹּה כְּשֶׁהָיָא יוֹשֶׁבֶת בֵּימֵי טַמְאָתָהּ. אַחַר שֶׁנִּמְוָלוּ, נִכְנְסוּ בַחֲלָק הַקְּדוּשׁ, שֶׁנִּקְרָא בְרִית. בֵּינֵן שֶׁנִּמְאָחוּזוּ בּוֹ, פְּסָקָה מֵהֶם הַטַּמְאָה, כְּאִשָּׁה הַזֹּה שֶׁפּוֹסְקִים מִמֶּנָּה דְּמֵי טַמְאָתָהּ. אַחַר שֶׁפְּסָקוּ מִמֶּנָּה, מַה כָּתוּב? (ויקרא טו) וּסְפָרְתָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. אַף כֵּאֵן, בֵּינֵן שֶׁנִּכְנְסוּ בַחֲלָק הַקְּדוּשׁ, פְּסָקָה מֵהֶם טַמְאָה, וְאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכֵּאֵן וְחִלָּאָה חֲשִׁבֵין לְטַחֲרָהּ.

וּסְפָרְתֶם לָכֶם, לָכֶם דְּוִקָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּסְפָרְתָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. לָּהּ - לְעֶצְמָהּ. אַף כֵּאֵן לָכֶם - לְעֶצְמְכֶם. וְלָמָּה? כִּדֵּי לְהַטְהֵר בְּמִים

קדושים עליונים, ואחר כך להתחבר עם המלך
ולקבל תורה.

שם וספירה לה שבעת ימים, כאן שבע
שבתות. למה שבע שבתות? כדי לזכות
להטהר בפנים של אותו נהר ששופע ויוצא,
ונקרא מים חיים. ואותו הנהר, שבע שבתות
יצאו ממנו. ועל בן שבע שבתות ודאי, כדי
לזכות בו, כמו שאשה טהרתה בליילה לשמש
עם בעלה.

כך פתוב, ובקדמת הטל על המחנה לילה. על
המחנה פתוב, ולא כתוב ובקדמת הטל לילה,
אלא על המחנה, משום שיוירד מאותה נקדה על
אותם הימים שנקראו מחנה, ומתחברת עם המלך
הקדוש. ומתי יורד הטל הזה? בשקרבנו ישראל
להר סיני, אז ירד אותו הטל בשלמות, ונטהרו
ופסקה זיהמתם מהם, והתחברו עם המלך ועם
בנות ישראל וקבלו תורה, ויהי בארנו. ובאותו
זמן, ודאי כל הנחלים הלכים אל תים, להטהר

וְלָרְחִיץ, וְהַכֹּל נִקְוָהוּ (הַתְּקַדְּשׁוּ) וְהַתְּחַבְּרוּ עִם הַמַּלְאָךְ
הַקָּדוֹשׁ.

כֹּאֲרֵינוּ רֵאָה, כֹּל אָדָם שְׂאִינֵנו מוֹנֵה חֲשָׁבוֹן זֶה, אוֹתָן
שְׁבַע שְׁפָתוֹת תְּמִימוֹת, לְזָכוֹת לְטַהֲרָה הַזֶּה,
לֹא נִקְרָא טָהוֹר, וְאִינֵנו בְּכֹלֵל שֶׁל טָהוֹר, וְאִינֵנו
בְּדַאי לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק בַּתּוֹרָה. וּמִי שְׂמַנְיַע טָהוֹר
לַיּוֹם הַזֶּה וְהַחֲשָׁבוֹן לֹא נִאָּכַד מִמֶּנּוּ, כְּשֶׁמַּנְיַע
לְלִילָה הַזֶּה צָרִיךְ לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְלַהֲתַחַבֵּר
עִמָּה, וְלִשְׁמֹר טַהֲרָה עֲלֵיוֹנָה שְׂמַנְיַע עֲלָיו כְּאוֹתוֹ
הַלִּילָה, וְנִטְהָר.

וְלִמְדָנוּ, (דף צח ע"א) שֶׁהַתּוֹרָה שְׂצָרִיךְ לוֹ לַעֲסֹק בְּלִילָה
הַזֶּה - תּוֹרָה שְׁבַעֲלֵ פֶה, כִּדֵּי שְׂיִטְהָרוּ
(שִׁיתְדַבֵּק) כְּאַחַד מִמַּעֲיָן הַנִּחַל הָעַמֶּק. אַחַר כֵּן בַּיּוֹם
הַזֶּה תָּבֵא תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, וְיִתְחַבֵּר (בְּהֵם) עִמָּה,
וְיִמְצְאוּ כְּאַחַד בְּזוֹנֵג אֶחָד לְמַעֲלָה. אִזּוּ מִכְרִיזִים
עֲלָיו וְאוֹמְרִים: (יִשְׁעִיה נִט) וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם
אָמַר ה' רוֹחִי אֲשֶׁר עֲלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שְׂמַתִּי בְּפִיךָ
וְגו'.

וְעַל כֵּן חֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים לֹא הָיוּ יְשָׁנִים בְּלִילָה
 הַזֶּה, וְהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְאוֹמְרִים: נָבִיא
 אֵת הַיְרֵשָׁה הַקְּדוּשָׁה לָנוּ וּלְבָנֵינוּ בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת.
 וְאוֹתוֹ הַלִּילָה מִתְעַטְרֶת בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם,
 וּבָאָה לְהוֹדוֹת עִם הַמֶּלֶךְ, וּשְׁנִיחָם מִתְעַטְרִים עַל
 רֵאשִׁם שֶׁל אוֹתָם שְׂזוּכִים לָזֶה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן כֶּדֶ אָמַר, בְּשָׁעָה שְׁמַתְכֹּנְסִים הַחֲבָרִים
 בְּלִילָה הַזֶּה אֵלָיו, נָבִיא לְתַקֵּן אֵת תְּכֵשִׁיטֵי
 הַכֶּלֶה, כִּדִּי שְׁתַּמְצֵא לְמַחֵר בְּתֵכֵשִׁיטָהּ וּבְתַקּוּנָהּ
 אֵל הַמֶּלֶךְ כְּרֵאוּי. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַחֲבָרִים
 כְּשֵׁיבְכֶשׁ הַמֶּלֶךְ אֵת הַנְּבִירָה, מִי תִקֵּן תְּכֵשִׁיטָהּ
 וְהֵאִיר אֵת הָעֶטְרֶת שְׁלָהּ וְשָׁם אֵת תַּקּוּנָתָהּ. וְאִין
 לָךְ בְּעוֹלָם מִי שְׁיֹדֵעַ לְתַקֵּן אֵת תְּכֵשִׁיטֵי הַכֶּלֶה,
 אֵלֶּא הַחֲבָרִים. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

בֵּא רֵאָה, הַחֲבָרִים מִתְקַנִּים בְּלִילָה הַזֶּה אֵת
 הַתְּכֵשִׁיטִים לַכֶּלֶה, וּמְעַטְרִים אוֹתָהּ בְּעֶטְרָה
 שְׁלָהּ אֵל הַמֶּלֶךְ. וּמִי מִתְקִין לְמֶלֶךְ בְּלִילָה הַזֶּה

לְהַמְצִיא עִם הַכֶּלֶה, לְהוֹדוּג עִם הַגְּבִירָה? הַנְּהַר
הַקְּרוֹשׁ הָעֵמֶק שֶׁל כָּל הַנְּהָרוֹת, הָאִם הָעֲלִיוֹנָה. וְהוּ
שְׁכַתוֹב (שיר ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה וְגו'. אַחַר שֶׁהִתְקִינָה אֶת הַמֶּלֶךְ וְעִטְרָה
אוֹתוֹ, הִיא בָּאָה לְטַהֵר אֶת הַגְּבִירָה וְאֶת אוֹתָם
שֶׁנִּמְצְאִים עִמָּהּ.

לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן יָחִיד, בָּא לְזוּג אוֹתוֹ עִם
הַגְּבִירָה הָעֲלִיוֹנָה. מָה עָשְׂתָה אִמּוֹ כָּל אוֹתוֹ
הַלֵּילָה? נִכְנְסָה לְבֵית גְּנֻזָּהּ, הוֹצִיָּאָה עִטְרָה
עֲלִיוֹנָה עִם שְׂבָעִים (דף צח ע"ב) אֲבָנִים יְקָרוֹת סְבִיבָה
וְעִטְרָה אוֹתוֹ. הוֹצִיָּאָה כְּלֵי מִילֵת וְהִלְבִּישָׁה אוֹתוֹ,
וְתַקְּנָה אוֹתוֹ בְּתַקְוֵי מְלָכִים.

אַחַר כֵּן נִכְנְסָה לְבֵית הַכֶּלֶה, רְאֵתָה אֶת
עֲלְמוֹתֶיהָ שֶׁמִּתְקַנּוֹת אֶת הָעִטְרָה שְׁלָה
וְאֶת לְבוּשֶׁיהָ וְאֶת תְּכֵשִׁיטֶיהָ לְתַקֵּן אוֹתָהּ. אָמְרָה
לְהֵן: הֲרֵי הִתְקַנְתִּי בֵּית מְבִילָה, מְקוֹם שָׁמַיִם
נוֹבְעִים, וְכָל הַרְיָחוֹת וְהַפְּשָׁמִים סְבִיב אוֹתָם הַמַּיִם
לְטַהֵר אֶת כְּלֵי, שֶׁתִּבְּא כְּלֵי, הַגְּבִירָה שֶׁל כְּנִי,

וְעַל־מוֹתִיָּהּ, וַיִּטְהָרוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהִתְקַנְתִּי בְּאוֹתוֹ
 בֵּית הַטְּבִילָה שֶׁל הַיָּמִים הַנוֹכְעִים שְׁעָמִי. אַחַר כֵּן
 תִּקְנֶנּוּ אוֹתָהּ בְּתַכְשִׁיטִיָּהּ, הִלְבִּישׁוּ אוֹתָהּ אֶת
 לְבוּשֵׁיהָ, עֲטְרוּ אוֹתָהּ בְּעֶטְרָה שְׁלֵהָ. לְמַחֵר בְּשִׁיבָא
 בְּנֵי לְהוֹדוֹת עִם הַגְּבִירָה, יִתְקַן הַיֵּכָל לְכֹלָם, וַיִּמְצָא
 אֶת מְדוּרוֹ עִמָּכֶם בְּאַחַד.

כֵּן הַמֶּלֶךְ הִקְדוּשׁ וְהַגְּבִירָה וְהַחֲבָרִים כִּמּוֹ זֶה,
 וְהָאֵם הָעֲלִיזָה שְׁמַתְקַנְתִּי אֶת הַכֹּל. נִמְצָא
 שֶׁהַמֶּלֶךְ הָעֲלִיזִין וְהַגְּבִירָה וְהַחֲבָרִים, מְדוּרָם בְּאַחַד,
 וְאִין נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב, ה' מִי יִגוֹר
 בְּאַהֲלָךְ וְגו', הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צָדֵק. מִי הוּא פֹעֵל
 צָדֵק? אֵלָּא אֵלֹו שְׁמַתְקַנִּים אֶת הַגְּבִירָה עִם
 תַּכְשִׁיטִיָּהּ, בְּלְבוּשֵׁיהָ, וּבְעֶטְרָה שְׁלֵהָ. וְכֹל אַחַד
 נִקְרָא פּוֹעֵל צָדֵק.

אָמַר רַבִּי תַּיִיא, אֵלְמָלֵא לֹא זָכִיתִי בְּעוֹלָם אֵלָּא
 לְשִׁמְעַת אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ - דִּי לִי. אֲשֶׁרִי
 הִלְקַם שֶׁל אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה וַיּוֹדְעִים אֶת
 בְּרַבִּי הַמֶּלֶךְ הִקְדוּשׁ, שְׂרָצוֹנָם בְּתוֹרָה, עֲלֵיהֶם

כְּתוּב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפִלְטָהוּ. וְכְתוּב
אֲחֻלְצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ.

רְעִיָא מְהִימְנָא

וּסְפִרְתֶּם לָכֶם מִמְחֵרַת הַשִּׁבְתָּ וְגו'. מְצוּה זֶה
לְסַפֵּר סְפִירַת הָעֵמֶד הַרִי בְּאַרְנוּ. וְסוּד
זֶה - יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב שְׁנִמְתְּרוּ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח
וַיֵּצְאוּ מִן הַטְּמֵאָה, לֹא הָיוּ שְׁלֵמִים וּמְהוּרִים
כְּרֵאֵוִי. וְעַל כֵּן אֵין תֵּלֵל גְּמוּר בְּיָמֵי הַפֶּסַח, שְׁעַד
עַכְשָׁיו לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ כְּרֵאֵוִי.

כִּמוֹ אִשָּׁה שְׂוִיצֵאת מִטְּמֵאָה, וְכִיּוֹן שְׂוִיצֵאתָ, מִשָּׁם
וְהִלָּאתָ, וְסִפְרָה לָּהּ. אֵף כֵּאֵן יִשְׂרָאֵל
כְּשִׁיֵּצְאוּ מִמְצָרִים, יֵצְאוּ מִטְּמֵאָה, וְעָשׂוּ פֶסַח
לְאֵכֹל בְּשִׁלְחַן אֲבִיהֶם, וּמִשָּׁם וְהִלָּאתָ יַעֲשׂוּ חֲשִׁבוֹן
לְקָרֵב אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ, לְהִתְחַפֵּר עִמוֹ, וְאוֹתָם חֲמֻשִׁים
יָמִים שָׁל טְהוּרָה לְהַפְגִּים לְסוּד הָעוֹלָם הַבֶּא, וּלְקַבֵּל
תּוֹרָה, וּלְקָרֵב אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. וּמִשׁוּם שְׁהֵימִים תִּלְלוּ
יָמִים שָׁל עוֹלָם תּוֹכֵר, לֹא נִמְסָר חֲשִׁבוֹן זֶה אֶלָּא
לְגַבְרִים לְבָדֵם. וְלִכֵּן חֲשִׁבוֹן זֶה הוּא בְּעַמִּידָה,

וּדְבָרֵי הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן בִּישׁוּבָהּ, וְלֹא בַעֲמִידָהּ.
וְסוּד זֶה, תְּפִלַּת הָעֲמִידָה וְתְּפִלָּה שֶׁל מִישָׁב.

וְהַחֲמֻשִׁים הִלְלוּ יְהִם אַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵי, כָּלֵל הַפָּנִים
שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁתֵּרֵי בְּיוֹם הַחֲמֻשִׁים הוּא
סוּד תּוֹרָה מִמָּשׁ. וְאֵלּוּ יְהִם חֲמֻשִׁים יָמִים שָׁבוּ
שְׁמִטָּה וְיִזְבֵּל. וְאִם תֹּאמֶר, חֲמֻשִׁים? הֲרֵי יְהִם
אַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵי! אֶחָד הוּא מְמִיר, וְהָעוֹלָם נִסְמָךְ
עָלָיו. וּבְאֹתוֹ יוֹם הַחֲמֻשִׁים הַתְּנַלְּהָ הַמְּמִיר
וְהַתְּכַסֶּה (וּנְמָצָא) בּוֹ, כְּמוֹ מֶלֶךְ שֶׁכָּא לְבֵית שׁוֹשְׁבָיְנוּ
וּנְמָצָא שָׁם, אֵף כֹּאן יוֹם הַחֲמֻשִׁים, וְהֲרֵי בְּאֵרְנוּ
אֶת הַסוּד הַזֶּה.

הַמְּצֻוָּה (ל"ג) שְׁאַחַר זֶה, לַעֲשׂוֹת חַג שְׁבוּעוֹת,
שְׁכַתּוּב (דברים טו) וְעֲשִׂיתָ חַג שְׁבֻעוֹת
לְה' אֱלֹהֶיךָ. שְׁבוּעוֹת - עַל שְׁנַנְבְּנוּ יִשְׂרָאֵל
לְסוּד חֲמֻשִׁים הַיָּמִים, שְׁהֵם שְׁבָעָה שְׁבוּעוֹת,
וּבְקֶרְבֵּן הָעֶמֶר הַתְּפִטֵּל יִצָּר הָרַע, שְׁבוּרַח
מֵאֲשֶׁת חֵיל. וּכְשֶׁשָׁם לֹא נִקְרַב, מֵתְּדַבְּקִים

ישראל עם הקדוש ברוך הוא, ומתבטל ממעלה וממטה.

ומשום כך נקרא בגוון זה עצרת, שיש בו בטול יצר הרע, ועל כן לא כתוב בו חטאת כמו שאר הזמנים שכתוב בהם חטאת (לה). ואז כל האורות מתכנסים לאשת חיל, ומשום כך עצרת.

שבעות, ולא כתוב פמה הם. אלא בכל מקום שנאמר סתם, השם גורם שהם מן שבע. וכתוב (ש) שבעה שבעת תספר לה, לפמה כתוב שבעת לברוך? אלא כך צריך שבעות סתם, להכליל מעלה ומטה, שחרי בכל מקום שאלו מתעוררים, אף אלה מתעוררים עמם. טרם שהיה שלמה, לא היו מתגלים. כיון שבא שלמה, עשה מהם פרט, שכתוב שבעת ימים ושבעת ימים. זהו פרט.

בזמן אחר בכלל, שבעות סתם. ולא צריך לאדם אחר לעשות מהם פרט, חוץ

מְשֻׁלְמָה, מְשׁוּם שֶׁהֵם שִׁבְעַת יָמִים שְׁלֹמָה, לֹא
מְאִירִים בְּשִׁלְמוֹת, עַד שֶׁבָּא שְׁלֹמָה, וְאִז עָמְדָה
הַלְבָּנָה בְּהַשְׁלָמָתָהּ בְּאוֹתָם שִׁבְעַת הַיָּמִים. וְכֵן
חַג שְׁבוּעוֹת סֶתֶם, מְשׁוּם שֶׁנִּכְלְלוּ תַּחְתּוֹנִים
בְּעֵלְיוֹנִים, וְלֹא הֵאִירוּ כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁל שְׁלֹמָה.

מְצֻוָּה (ל"ד) אַחַר זֶה - לְהַקְרִיב שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. הֲרִי
בְּאַרְנוֹ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - שְׁתֵּי שְׁכִינּוֹת,
עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, וְהַתְּחַבְּרוּ כְּאַחַד. לְגִבְיָהֶם, שְׁתֵּי
הַלֶּחֶם בְּשִׁבְתָּ, שֶׁהוּא מְזוּן שֶׁל אֶחָד שְׁנַיִם שֶׁל
מַעְלָה וּמַטָּה. וְעַל זֶה כְּתוּב, שְׁנֵי הָעֶמֶד לְאַחַד.
לְאַחַד וּדְאִי, לְהַתְיַחַד בְּמָקוֹם אֶחָד אֵל אוֹתוֹ
שֶׁנִּקְרָא אֶחָד. וּמִי הוּא? הַקַּל קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
יֹרֵשׁ מַעְלָה וּמַטָּה שְׁנֵי לְחָמִים בְּאַחַד. וּמְשׁוּם
שֶׁשִּׁבְתָּ הוּא סוּד שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה, וְהַכֹּל הוּא
שִׁבְתָּ, (נִקְרָא) שְׁנֵי לְחָמִים. (עַד כֵּן)

מְצֻוָּה אַחַר זֶה - לְהַסְדִּיר לֶחֶם וּלְבֹנָה, לְהַקְרִיב
עֶמֶד, שְׁכֵתוֹב וְעֲשִׂיתֶם בְּיוֹם הַנִּיפְכֶם אֶת
הָעֶמֶד כְּבֶשׂ תָּמִים לְעֹלָה. וְכֵן בְּשְׁבוּעוֹת לְהַקְרִיב

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְכֹךְ כָּכֹל הַיָּמִים הַטּוֹבִים לְהִקְרִיב
 קֶרְבָּן שֶׁל מוֹסָפִים. אֵלֶּא וְדֹאֵי כָּכֹל יוֹם שֶׁל מוֹעֲדִים
 צָרִיךְ לְהִקְרִיב אֶת הַקֶּרְבָּן שְׁלֹו. צָרִיךְ לְהִקְרִיב עָלָיו
 תּוֹסֵפֶת שְׂיֵשׁ לוֹ, כְּמוֹ תּוֹסֵפֶת כֹּתֵבָה וּמִתְנָה
 שְׁמוֹסִיף חֲתָן לְכֻלָּהּ. וְשִׁבְתָּ תְּמִלְכָּהּ, שֶׁהִיא כֻלָּה,
 בְּשִׁבְתוֹת וּבְכָל יָמִים טוֹבִים, צָרִיכָה תּוֹסֵפֶת, שֶׁהֵם
 מוֹסָפִים שֶׁל קֶרְבָּנוֹת, וּמִתְנֹוֹת, שֶׁהֵן מִתְנֹוֹת כְּהֵנָּה.
 וּבְשִׁבּוֹעוֹת שֶׁהוּא מִתֵּן תּוֹרָה, שֶׁנִּתְּנֹו שְׁנֵי לִוְחֹת
 הַתּוֹרָה מִתְּצַד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, צָרִיךְ
 לְהִקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁהֵן ה"ה. שֶׁשְׁנֵי יָמִים
 שֶׁל שְׁבֻעוֹת הֵם י"ו צָרִיךְ לְהִקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי
 הַלֶּחֶם מֵאוֹתָן ה"ה, שֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר
 בּוֹ לְכוּ לַחֲמוּ בְּלֶחֶמי, ה"ה, מִן הַמּוֹצֵיא לָהֶם מִן

הַאָרֶץ.

וְזָהוּ מֵאֵכֶל אָדָם, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
 (כמדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (ויקרא א) אָדָם כִּי
 יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לַה'. עֹמֵר שְׁעוֹרִים, מֵאֵכֶל
 בְּהֵמוֹת, שֶׁהֵן תִּיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, שֶׁמֵּהֶם צָרִיךְ לְהִקְרִיב,

וְהוּא שְׂפָתוֹב מִן הַבְּהֵמָה. אֵילָם - מְנַגְּחִים בַּמְּשָׁנָה,
 בְּאֵלוֹ הַפְּשָׁטִים. מִן הַבְּקָר - פָּרִים מְנַגְּחִים בַּמְּשָׁנָה,
 בַּחֹזֶק יִתֵּר. וּמִן הַצֵּאֵן - שְׂאֵר הָעֵם, הַקָּרְבָּן שֶׁלָּהֶם
 תְּפִלוֹת, וְעֲלֵיהֶם נֹאמֵר (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֵן
 מִרְעִיתִי אָדָם אֲתָם.

שְׂבַעֲלִי קִבְלָהּ וּבַעֲלִי מִדוֹת הֵם מִצַּד שֶׁל עֵץ
 הַחַיִּים. שְׂאֵר הָעֵם מִהַצַּד שֶׁל עֵץ טוֹב
 וְרַע, אֲסוּר וְהִתֵּר. וּמִשׁוּם כֶּף מִן הַבְּהֵמָה, מֵאֲכָל
 שֶׁלָּהֶם עֹמֵר, לָחֶם שְׂעוּרִים. וַיֹּמַד שֵׁשׁ שְׂעוּרִים וַיִּשֶׁת
 עֲלֶיהָ - תּוֹרָה שְׂבַעֲלָהּ שֶׁל שְׂשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה.
 אֲבָל אֵלוֹ שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהֵם אָדָם, הַתּוֹרָה
 שֶׁלָּהֶם הִיא לְחֶמּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוּ
 שְׂפָתוֹב (משלי ט) לָכוּ לְחֶמּוֹ בְּלַחְמִי, וְחִינוּ שְׂתִי
 הַלָּחֶם. שְׂמַחוּ כֹל הַתְּנַאֲיִם וְהַאֲמוּרָאִים וְאָמְרוּ: מִי
 עוֹמֵד לְפָנַי סִינִי? (ע"ב רע"א מהימנא).

בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שם)
 פֵּא) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם תְּגִינוּ.
 אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרַב אֹתָם

אֵלָיו מִכָּל הָאֲמוֹת עֹזְבֵי עֲבוֹדַת זָרָה וְהַתְּרַצָּה
 בָּהֶם, וּמִמָּקוֹם רְחוֹק קָרַב אֹתָם אֵלָיו. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 (יהושע בר) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר ה'
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הִנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם.
 לְהִרְאוֹת שְׁחֵרֵי מִמָּקוֹם רְחוֹק הַתְּרַצָּה בָּהֶם וְקָרַב
 אֹתָם אֵלָיו, וְכַתוּב, וַאֲקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרְהָם
 מֵעֶבֶר הִנָּהָר וְגו'. בְּפֶסְוִקִים הִלְלוּ יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, וְכִי
 כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ יוֹדְעִים אֶת זֶה, וְכָל שְׂבִין
 יְהוֹשֻׁעַ?

אֵלָּא כָּל הַתּוֹרָה נִסְתַּרְתָּ וְנִגְלִיתָ, כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ נִסְתַּר וְנִגְלָה, מִשּׁוֹם שְׂכָל הַתּוֹרָה
 הִיא שֵׁם קָדוֹשׁ, וְעַל כֵּן הִיא נִסְתַּרְתָּ וְנִגְלִיתָ. אִם
 יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂרָאֵל (דף צט ע"א) הָיוּ יוֹדְעִים, לָמָּה כָּתוּב כֹּה
 אָמַר ה'? אֵלָּא וַדַּאי סֵתֵר הַדְּבָר - הַשּׁוֹב הֵרַב
 שְׁעֵשָׂה הַקָּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַתְּרַצָּה
 בְּאֲבוֹתָ, וְעֵשָׂה אֹתָם מְרַכֶּכָה קְדוּשָׁה עֲלֵיוֹנָה
 לְכַבּוֹדוֹ, וְהוֹצִיא אֹתָם מִתּוֹךְ נֶהָר עֲלִיּוֹן נִכְבָּד
 קְדוֹשׁ, מְאֹד כָּל הַמְּאֹרוֹת, כִּדִּי שְׂיִתְעַשֵּׂר בָּהֶם.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב, כֹּה אָמַר ה' בְּעֶבֶר הִנָּהָר יָשְׁבוּ

אבותיכם מעולם. הנהר - אותו הנהר שמכר
ונודע.

מעולם - מה הוא רוצה כאן? אלא להראות
חכמה. מעבר הנהר מעולם, אלא
אותו נהר נקרא עולם, ועל פני מעבר הנהר
ישבו אבותיכם מעולם, להראות הטוב והאמת
שעשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל. ואקח
את אניכם את אנבהם מעבר הנהר. מה זה
אומר? אלא אנבהם לא נדבק באותו נהר
כמו יצחק שנדבק בו בצדו להתחזק.

בא ראה, הנהר הזה, אף על גב שאינו דין,
יוצאים דינים מצדו ומתחזקים בו. וכשיצחק
מתחזק (בדיניו) בבניו, אזי העליונים והתחתונים
מתכנסים לדין, וכסא הדין מתתקן, והמלך
הקדוש יושב על כסא דין ודן את העולם. אז,
תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. אשריהם
ישראל שיודעים לסלק כסא הדין ולתקן כסא של
רחמים, ובמה? בשופר.

רַבִּי אֲבָא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
 הֲרֵי פְעָמִים רַבּוֹת שָׁאַלְתִּי עַל הַשּׁוֹפָר הַזֶּה
 מַה זֶה אוֹמֵר, וְעַד כָּאֵן לֹא הִתִּישְׁבַּתִּי בּוֹ. אָמַר לוֹ,
 הֲרֵי וַדַּאי זֶהוּ בְרוּר הַדָּבָר, שִׁישְׁרָאֵל צְרִיכִים פְּיוֹם
 הַדִּין (הַזֶּה) שׁוֹפָר וְלֹא קָרָן, מִשּׁוֹם שֶׁקָּרָן הֲרֵי נוֹדֵעַ
 בְּאִיזָה מְקוֹם הִיא, וְלִהְדַּבֵּק בְּדִין אֵינְנֵנו רוֹצִים. אֲבָל
 הֲרֵי שְׁנֵינוּ, בְּדַבָּרִים וּבְמַעֲשִׂים צְרִיכִים לְהִרְאוֹת
 וּלְהַעִיר דְּבָרִים נִסְתָּרִים.

בַּיָּמֵינוּ רֵאָה, כְּשֵׁאוֹתוֹ שׁוֹפָר עַלְיוֹן, שָׁבוּ הָאוֹר שֶׁל
 הַכֹּל, מִסְתַּלֵּק וְלֹא מֵאִיר לְפָנֵינוּ, אֲזַי מִתְעוֹדֵר
 הַדִּין, וְהַכְּסָאוֹת מִתְקַנְנִים לְבֵית הַדִּין, וְזֶה הַשּׁוֹפָר,
 נִקְרָא אֵילוּ שֶׁל יִצְחָק, תְּקַפּוּ (דף צט ע"ב) שֶׁל יִצְחָק,
 תִּשְׁכַּחַת הָאָבוֹת, כְּשֶׁמִּתְעַלֶּה אוֹתוֹ שׁוֹפָר גָּדוֹל
 שְׂאִין מִיְנִיק אֶת הַכְּנָנִים, אֲזַי יִצְחָק מִתְחַזֵּק,
 וּמִתְתַקֵּן לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁמִּתְעוֹדֵר הַשּׁוֹפָר הַזֶּה וּכְשֶׁפָּנֵי אָדָם שָׁבִים
 מִחֲטָאֵיהֶם, צְרִיכִים לְהַשְׁפִּיעַ קוֹל
 שׁוֹפָר מִמַּטָּה, וְאוֹתוֹ קוֹל עוֹלָה לְמַעְלָה, אֲזַי

מתעורר שופר אחר עליון, ומעורר רחמים
 ומסתלק הדין. וצריכים להראות מעשה בשופר,
 לעורר שופר אחר, ולהוציא בשופר תודה למטה
 אותם קולות, להראות שכל אותם קולות
 שלמעלה, שכלם כלולים באותו שופר עליון,
 יתעוררו לצאת.

ובקולות הללו שלמטה נותנים ישראל ב"ח (לרחמים
 מלמטה, ומתעורר השופר הגדול) למעלה, ועל כן
 צריכים לזמן שופר ביום תודה ולערך קולות, לבנו
 בו כדי לעורר שופר אחר, שבו כלולים הקולות
 למעלה (ולסדר קולות בשופר).

סדרה ראשונה - יוצא קול ומתעטר למעלה,
 עולה רקיעים, ונבקע בין הרים רמים,
 ומגיע לאברהם ושורה בראשו ומתעטר, והוא
 מתעורר ומתקין את הכסא. ובספר האגדה שנינו,
 בשעה שאותו קול ראשון עולה, מתעורר
 ומתעטר אברהם, ומתקין את הכסא, ופוקד עליו
 (אבא ואבא) אבא.

בִּינְתֵימ עוֹלָה הַשְּׁנִי, הַתְּקִיף (לְחַפֵּר) לְשֹׁבֵר אֶת
 הַדִּינִים הַקָּשִׁים. וְזֶה הַסֵּדֵר הַשְּׁנִי, אֹתוֹ
 הַקּוֹל שׁוֹבֵר בְּכַחוֹ. וְאִז עוֹלָה, וְכָל הַדִּינִים
 שְׂמַתְעוֹרְרִים (שְׁנַגְרִים) לְפָנָיו נִשְׁפָּרִים, עַד שְׁעוֹלָה
 לְמַקוֹמוֹ שֶׁל יִצְחָק. בֵּינּוֹן שְׂמַתְעוֹרֵר יִצְחָק וְרוֹאֵה
 אֶת אַבְרָהָם, מִתְקַן אֶת הַכֶּסֶף לְעַמּוּד לְפָנָיו. אִז
 נִבְנָע, שׁוֹבֵר אֶת הַתְּקִיף הַקָּשֶׁה. וְכֹזֵה צָרִיךְ מִי
 שְׂתוֹקֵעַ לְבֹזֵן הַלֵּב וְהַרְצוֹן, בְּדִי לְשֹׁבֵר הַכֶּסֶף וְהַתְּקִיף
 שֶׁל הַדִּין הַקָּשֶׁה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תַּחֲלִים פֶּט) אֲשֶׁרֵי הָעַם
 יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְדָאֵי.

סְדֵרָה שְׁלִישִׁית - יוֹצֵא קוֹל וְעוֹלָה, וּבּוֹקֵעַ כָּל
 אוֹתָם רְקִיעִים, וּמַתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, וּמְנִיעַ
 אוֹתוֹ קוֹל לְרֵאשׁוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, (דף ק ע"א) וַיַּעֲקֹב מַתְעוֹרֵר
 וְרוֹאֵה אֶת אַבְרָהָם מִתְקַן בְּצַד הָאֲחֵר. אִז
 אוֹחֲזִים שְׁנֵיהֶם בְּיִצְחָק, זֶה מְצַד זֶה וְזֶה מְצַד זֶה,
 וְלֹא יְכוּלִים הַתְּקִיף שֶׁלּוֹ לְצַאת תְּחוּצָה, וְשֶׁלֹּשׁ
 הַסֵּדְרוֹת הַלְלוּ הֵן סְדֵרָה אֲחֵת.

סִדְרָה אַחֲרֵת - קוֹל יוֹצֵא וְעוֹלָה, וְנוֹטֵל אֶת
אֲבָרָהֶם מִמְקוֹמוֹ, וּמִשְׁפִּיעַ אוֹתוֹ לְמִטָּה,
לְמָקוֹם שֶׁהַגְּבוּרוֹת שָׁל יִצְחָק שׁוֹרִים שָׁם,
וּמְקַיְמִים אֶת אֲבָרָהֶם בְּתוֹכָם.

סִדְרָה שְׁנִיָּה - יוֹצֵא קוֹל שָׁבוּר, לֹא חֹזֵק כְּמוֹ
הָרֵאשׁוֹן. לֹא שֶׁחֲלָשׁ אוֹתוֹ קוֹל שֶׁתְּקַע,
אֲלֹא שֶׁאוֹתוֹ קוֹל אֵינוֹ אֵצֶל יִצְחָק כְּבָרֵאשׁוֹנָה,
שֶׁשָׁם שׁוֹרָה הַתְּקִיף הַתְּקִיף, אֲלֹא רַק לְאוֹתָם בֵּית
דִּין שָׁל מַעֲלָה שֶׁהֵם יוֹתֵר רְפִים, וְכֵלָם רוֹאִים אֶת
אֲבָרָהֶם אֵצֶלָם, וְנִכְנָעִים לְפָנָיו.

בֵּינֵתִים סִדְרָה שְׁלִישִׁית - יוֹצֵא קוֹל וְעוֹלָה,
וּמִתְעַטֵּר בְּרֵאשׁוֹ שָׁל יַעֲקֹב, וּמִשְׁפִּיעַ
אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאוֹתָן הַגְּבוּרוֹת שׁוֹרוֹת, וְעוֹמֵד
בְּנִגְדָן, אֲבָרָהֶם מִצַּד זֶה וַיַּעֲקֹב מִצַּד זֶה, וְהֵם
בְּאִמְצַע, וְאֵז כֵּלָם נִכְנָעִים וְנִמְצָאִים (וְשׁוֹכְבִים)
בְּמָקוֹמָם. וְאֵלוֹ כֵּלָם סִדְרֵי אַחֲרֵי שְׁנֵי.

סִדְרָה אַחֲרוֹנָה - שֶׁצָּרִיךְ לְהַעֲלוֹתָם לְמָקוֹמָם
וּלְיֵשֵׁב (וּלְיִשֵּׁד) בֵּינֵיהֶם אֶת יִצְחָק כְּמִקְדָּם,

משום שאת זה צריך לִישַׁר בְּמִקוּמוֹ, וְלֹא יֵצֵא
בְּגִבּוּרֹתָיו הַחוּצָה, אִזּוּ כָּל הַדִּינִים נִכְנָעִים,
וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים.

עַל כֵּן צָרִיךְ לְבִינֵן אֶת הַלֵּב וְהַרְצוֹן בְּקוֹלוֹת
הַלְלוֹ, וְלַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי רַבּוֹנִים. אִזּוּ
בְּשִׂישְׁרָאֵל מִתְקַנִּים וּמִסְדְּרִים קוֹלוֹת בְּרִצּוֹן הַלֵּב
בְּרֵאֵי בִשׁוּפָר הַזֶּה, חוֹזֵר אוֹתוֹ שׁוּפָר עֲלִיוֹן.
וּכְשִׁחֲזוֹר, מְעַטֵּר אֶת יַעֲקֹב, וְהַכֹּל נִתְקַן. וְכִסֵּא
אַחַר עוֹלָה, וְאִזּוּ נִמְצְאָת שְׂמֵחָה כָּל, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עַל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקֵם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שְׂיִוְדָעִים לְהַנְהִיג וְלִמְשֹׁךְ ^(דף ק ע"ב) אֶת רַבּוֹנִים
מִדִּין לְרַחֲמִים, וְלִתְקֵן אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַל
יְדֵיהֶם.

בֵּיא רְאֵה, כְּנֶגֶד זֶה נִפְתָּחִים שְׁלֹשָׁה סְפָרִים בְּיוֹם
זֶה, וְכִמוֹ שְׂרַחֲמִים מִתְעוֹרְרִים וְהַדִּינִים
הַקָּשִׁים נִכְנָעִים וְנִכְנָסִים לְמְקוֹמָם - כִּי הוּא לְמַטָּה
כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה, הַדִּינִים הַקָּשִׁים נִכְנָעִים וּמְעַבְרִים
מִן הָעוֹלָם. וּמִי הֵם? אֵלּוּ אוֹתָם רְשָׁעִים גְּמוּרִים,

אָהם דינים קָשים שְׁנִכְנְעוּ וְהַעֲבְרוּ מִן הָעוֹלָם. וְעַל
 בֵּן נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַדַּאי
 זֶהוּ בְּרוּר הַדָּבָר. בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׂשַׁאלְתִּי וְהַרְוַחְתִּי
 אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב וּזְרוּן תְּרוּעָה, עוֹשִׂים
 וּזְרוּן, לְבוֹן אֶת הַלֵּב וְהַרְצוֹן. יִשְׂרָאֵל
 עוֹשִׂים וּזְרוּן לְמַטָּה, בַּמָּה? בְּמַעֲשֵׂה, בְּדִי
 שְׂיִתְעוֹרֵר דָּבָר בְּאוֹתוֹ נוֹן שְׁלִמְעָלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (תהלים פא) בַּכֶּסֶה לְיוֹם
 חֲנָנוּ, שְׂמַת־כֶּסֶה בּוֹ הַלְבָּנָה. וְאִיךְ מִתְכַּפֶּה?
 אֵלֶּא כְּשֶׁעוֹמֵד עָנָן וְהַשֶּׁמֶשׁ אֵינּוּ מְאִיר, אֲנִי הַלְבָּנָה
 מִתְכַּפֶּה וְלֹא מְאִירָה. וְעַל בֵּן מִלְּפָנַי עָנָן הַשֶּׁמֶשׁ
 אֵינָה מְאִירָה, כָּל שֶׁבֶן הַלְבָּנָה שְׂמַת־כֶּסֶה וְאֵינָה
 מְאִירָה. וְעַל בֵּן בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲנָנוּ, בְּה"א,
 שְׂמַת־כֶּסֶה הַלְבָּנָה. וּבַמָּה מְאִירָה? הַכֹּל בְּתִשׁוּבָה,
 וּבְקוֹל שׁוֹפָר, שְׂכַתוּב אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה.
 אִז - ה' בְּאוֹר פְּנֵיךְ יְהַלְבוֹן.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

בַּחֲרֹשׁ הַשְּׂבִיעִי בְּאַחַד לַחֲדָשׁ וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְתַקַּע
 שׁוֹפָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין
 לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וַחֲרֵי פְרָשׁוּהָ, שֶׁכָּתוּב תִּקְעוּ
 בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם תִּגְנוּ. וַחֲרֵי גִתְבָּאֵר. שֶׁהוּא
 יוֹם שֶׁכּוּ מִתְכַּסֶּה הַלְבָנָה, וְהָעוֹלָם עוֹמֵד בְּדִין.
 מִשּׁוּם שֶׁאֲוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג חוֹפֵה וּמְכַסֶּה וְנוֹעֵל אֶת
 הַפֶּתַח עַל הַמַּלְאָךְ, הַמְּקוּם שֶׁהַדִּין שׁוֹרָה לְתַבַּע דִּין
 עַל הָעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ נִתְּנָה רְשׁוּת לְאוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג
 לְכַסּוֹת וּלְתַבַּע דִּין? אֵלָּא וַדַּאי בְּיַד
 הַמְּקַטְרֵג הִיָּה שֶׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבַּע דִּין
 עַל כָּל הָעוֹלָם, וְשֵׁם לוֹ יוֹם יְדוּעַ לְתַבַּע לְפָנָיו אֶת
 כָּל דֵּינֵי הָעוֹלָם, שֶׁחֲרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשָׂה
 אוֹתוֹ וְשֵׁם אוֹתוֹ לְפָנָיו, שֶׁתְּהִיָּה יִרְאֵת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה וְשׁוֹרָה עַל הַכֹּל. וְסוּד זֶה - (קהלת
 5) וְהַאֱלֹהִים עֲשָׂה שִׁירָאוֹ מִלְּפָנָיו. מָה עֲשָׂה? עֲשָׂה
 אֶת הַמְּקַטְרֵג הִיָּה וְהִתְקִין אוֹתוֹ לְפָנָיו לְהִיּוֹת תְּרַב

שְׁנוּנָה עַל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל זֶה (דף צט ע"א) בְּדִי שְׂיִירָאוּ
 כְּלָם מִלְּפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ הַשּׁוֹמֵר
 שְׂתוּבֵעַ אֶת חַטָּאֵי בְּנֵי הָאָדָם, וְתוּבֵעַ דִּין, וְתוּבֵעַ
 בְּנֵי אָדָם וְהוֹרֵג אוֹתָם, וּמְלַקֵּחַ אוֹתָם, הַכֹּל בְּפִי
 שְׂיִוְצָא מִן הַדִּין.

כְּמוֹ אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה שֶׁל בֵּית הַדִּין שְׁלֵמָה, שְׁנֵתְנָה
 לוֹ רְשׁוֹת לְהַזְכִּיר לְפָנַי בֵּית הַדִּין: פְּלוּנִי
 עָשָׂה כָּךְ, וּפְלוּנִי עָבַר עַל כָּךְ. וְלִתְבַע עֲלֵיהֶם דִּין.
 וְשִׁנְיָנוּ, נִתְּנָה רְשׁוֹת לְאוֹתוֹ מְמַנֶּה בֵּית דִּין לְנַעַל
 עַל בֵּית הַדִּין אֶת הַפֶּתַח עַד שְׂיִגְזֹרוּ דִין עַל כָּל מֵה
 שֶׁהוּא תוּבֵעַ, וְאִין רְשׁוֹת לְבֵית הַדִּין לְדַחוֹת אוֹתוֹ,
 מִשּׁוּם (ישעיה סא) כִּי אֲנִי ה' אוֹהֵב מְשֻׁפָּט. וְהוּא רוֹצֵחַ
 שְׁהַעוֹלָם יַעֲמַד בְּדִין, וְלְהוֹדִיעַ שְׂיִישׁ דִּין וַיִּשׁ דִּין.

כְּמוֹ זֶה שָׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת זֶה לְפָנָיו,
 שֶׁהוּא תוּבֵעַ דִּין לְפָנַי הַמְּלֶךְ עַל כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וּבִיּוֹם הַזֶּה נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת לְכַסּוֹת אֶת
 פֶּתַח הַמְּלֶךְ, וְהַלְבְּנָה מִתְּכַפָּה לְפָנָיו, עַד שְׂיִגְזֹר

הדין על כל בני העולם. ואף על גב שהכל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך אלא בדין.

הכל בגנון אחד מעלה ומטה, התקין כפיא דין ביום היות, והשוטר בא ותובע דין על כל מעשי העולם, כל אחד ואחד כפי דרכו וכפי מה שעשה, והעדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם. ואלו הם עיני ה', שהם משוטטים בכל העולם. וכמה הם עיני ה', שאין להם חשבון, שהולכים ומשוטטים בכל העולם, ורואים כל מעשי בני העולם.

אוי לאותם שאינם משגיחים ולא מסתכלים במעשיהם, שהרי לגביהם עומדים העדים של המלך הללו, ומשגיחים ורואים את כל מה שהם עושים, ואומרים, שהרי הם עולים ומעידים לפני המלך, והשוטר הוה עומד לפני המלך ותובע דין: פלוני עבר על דין, ופלוני עשה כן. והרי כאן עדים. ועד שהקדוש ברוך הוא לא

שואל אותם, אינן להם רשות להעיד, אז הם עדים
של העדות.

והכל נכתב לפני המלך בפתק. בבית המלך יש
היכל אחד. ההיכל הזה מלא באש לבנה,
והאש הזו מתגלגלת בעגול, והשביבים לוחטים,
וזה לא פוסק לעולמים. בתוך ההיכל הזה יש
היכל אחר מלא אש שחורה, שלא פוסקת
לעולמים. שני סופרים עומדים תמיד לפני המלך.
בשעת הדין מעידים כל העדים לפני המלך. אותם
עדים נ"א סופרים) נוטלים מאותו עגול של אש לבנה,
וכותבים עליו באותה האש השחורה.

ואז המלך מעבב את הדין עד זמן ידוע, אולי בין
כך ובין כך יחזרו בתשובה. אם יחזרו -
נקרעים הפתקים. ואם לא - המלך יושב, וכל
אותם של בית הזכות עומדים לפניו, הכרוז קם
ומבריו: פלוני עשה כך, מי ילמד עליו זכות? אם
יש מי שילמד עליו זכות - יפה. ואם לא - הוא
נמסר לשומר.

וְהַכֹּל יוֹדֵעַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָמָּה צָרִיךְ אֶת כָּל
 זֶה? שְׁלֵא בְּדִי שְׁלֵא יִהְיֶה פְתִיחוֹן פֶּה לְבָנֵי
 הָעוֹלָם, אֵלֶּא לְהִרְאוֹת שְׁהַכֹּל עוֹשֶׂה בְּדַרְךְ אֱמֶת,
 וְנוֹחַ לְפָנָיו מִי שֶׁנֶּצֶל מִן הַדִּין. וְאִם תֹּאמֶר, מִנֵּיִן
 לָנוּ? זֶה נִמְסָר לְחַכְמִים. וְאִפְלוּ לְמִי שְׂאִיִן יוֹדְעִים,
 מִי שְׂרוּצָה לְהַסְתִּיבֵל, יִשְׁנִיחַ בְּמַה שֶׁהוּא בְּנִגְלָה,
 וַיֵּדַע מַה שֶׁהוּא בְּנִסְתָּר, שְׁחֲרֵי הַכֹּל בְּגִיּוֹן אַחֵר. כָּל
 מַה שֶׁמִּנְחָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ, הַכֹּל הוּא כְּמוֹ
 שְׁלִמְעֵלָה.

הַיּוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין, וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב
 בְּכִסֵּא הַדִּין, הַשּׁוֹמֵר כָּא וּמְכַסֶּה אֶת פְּתַח
 הַמֶּלֶךְ וְתוֹבֵעַ דִּין. וְאִף עַל גַּב שְׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אוֹהֵב אֶת הַדִּין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סא) כִּי אֲנִי ה'
 אוֹהֵב מִשְׁפָּט, מְנַצַּחַת אֶהְבֵּת בְּנֵי אֶת אֶהְבֵּת
 הַדִּין. וּבְשָׁעָה שֶׁהַשּׁוֹמֵר קָם לְטַעַן דְּבָרִים עֲלֵיהֶם,
 הוּא מְצִיחַ לְתַקַּע בַּשּׁוֹפָר, בְּדִי לְעוֹרֵר רַחֲמִים
 מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ שּׁוֹפָר.

אותו הקול עולה, כלול באש רוח ומים, ונעשה
 מהם קול אחד, ומתעורר קול אחר
 למעלה. כשאותו הקול מתעורר ממעלה וממטה,
 אזי כל הטענות שטוען אותו מקטרג מתערבבות.
 ביום של ראש השנה יוצא יצחק לבדו, וקורא
 לעשו, להטעים אותו תבשילים של כל
 העולם, כל אחד כפי דרכו, שהרי באותה השעה
 (בראשית כז) ותבהין עיניו מראת, שיצא ממנו מי
 שהחשיף את פני הכריות, ונפרד, ושוכב על מפת
 הדין, וקורא לעשו ואומר, וצודה לי צודה ועשה
 לי מטעמים, והביאה לי.

ורבקה אמרה אל יעקב בנה, אהוב נפשה, הבן
 האהוב שנמסר לה מיום שנברא העולם,
 ומצוה אותו שהוא יתעורר באותם מטעמים שלו.
 ויעקב מתעורר מלמטה, מלבש בתפלות
 ובבקשות, והקל קול יעקב באותו שופר שעולה,
 ומתעורר יעקב אליו, ונקרב עמו, וינש לו ויאכל,
 ונכללים זה עם זה. ביון שנכלל עמו, ויבא לו יין,

וזה יין המְשַׁמֵּר, היין שֶׁהוּא שְׂמַחַת הַלֵּב, הַסּוּד שֶׁל
הָעוֹלָם הַבּוֹא. אִז - וַיֵּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, הַתְּפִלוֹת
שֶׁעוֹלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת. וַיְבָרְכֵהוּ, נַח הָרְגֵזוּ וְשַׂמַּח הַלֵּב,
וְהַכֹּל הוּא רַחֲמִים.

בַּיּוֹן שֶׁנִּכְלַל בְּיַעֲקֹב, כָּל אוֹתָם תִּלּוֹת וּגְבוּרוֹת
שֶׁהָיוּ מְזֻמְנִים הַתְּפִירוֹ, וְלֹא נִמְצְאוּ שָׁם.
וַיִּשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מִן הַדִּין בְּשִׂמְחָה וּבִבְרָכוֹת. וַיְהִי
אֲךָ יָצָא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פָּנָיו יִצְחָק אָבִיו, בַּיּוֹם
הַזֶּה, בְּשִׂמְחָה וּבִבְרָכוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְעָשׂוּ אָחִיו כָּאֵל
מִצִּידוֹ, טוֹעֵן מְעַנּוֹת מִמַּעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וַיַּעַשׂ גַּם הוּא
מִמַּעֲמִים, לְשׁוֹנוֹ חֲדָה לְטַעֵן מְעַנּוֹת. מְסִדֵּר עֲדִים,
וַיָּבֹא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר יָקָם אָבִי, יִתְעוֹרֵר עִם דֵּינָיו,
וַיֹּאכַל כֶּמֶח מַעֲשִׂים רָעִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
שֶׁמְצָאֵתִי.

וַיִּתְחַרֵּד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדֹלָה עַד מְאֹד, שֶׁחֲרִי אֵינּוּ
יָכוֹל לְהַפְרִיד מִכָּלָל שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא
בְּשִׂמְחָה. וַיֹּאמֶר מִי אֵפּוֹא הוּא הַצָּד צִיד, כִּבְמָה
תְּפִלוֹת וּבְבָקָשׁוֹת, וְאֹכֵל מִכָּל בְּטָרָם תִּבּוֹא

וְאֶבְרַכְהוּ גַם כָּרוּךְ יְהִיָּה. כְּשִׁמְעַע עֲשׂוֹ אֶת דְּבָרֵי
 (יִצְחָק) אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְדֹלָה וְגו', שְׂרָאָה שְׁחֵרֵי
 צִידוֹ לֹא הָיָה כָּלוּם. עַד לְאַחַר שְׂאֲמַר לוֹ, הִנֵּה
 מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְגו', אֵלּוּ הַחֲזוּקִים וְהַהֲמוֹנִים שֶׁל
 שְׂאֵר הָעַמִּים, וְזֶה קִשְׁיָה לוֹ מִהַכֹּל. וַיִּשְׁטַם עֲשׂוֹ אֶת
 יַעֲקֹב, לְלָבֶת אַחֲרָיו וּלְהַתְנַרְוֹת בּוֹ תָּמִיד.

וַיַּעֲקֹב הָלַךְ בְּאוֹתָם יָמִים שְׁבִין רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לְיוֹם
 הַכַּפּוּרִים, בָּרַח לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ. שָׁב
 בְּתִשְׁבּוּבָה, וְשָׁם עֲצָמוּ בְּתַעֲנִית, עַד שֶׁבָּא רֵאשֵׁי
 הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, אָז יוֹדְעִים יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲשׂוֹ
 בָּא, וְעָמוּ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, כֻּלָּם מְקַטְרְגִים
 מְזַמְּנִים לְקַטְרַג לָהֶם. מִיָּד - וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד
 וַיֵּצֵר לוֹ, וְהִרְבָּה בְּתַפְלוּת וּבְקִשְׁוֹת. (כְּרֵאשִׁית ל"ב)
 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֶבְרַחֵם וְאֱלֹהֵי אָבִי וְגו'.
 עַד שֶׁנִּטְלָל עֲצָה וְאָמַר, כִּי אָמַר אֶבְרַחֵם פָּנָיו
 בַּמִּנְחָה הַחֲלֵבֶת לְפָנָיו. וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה
 וְגו', עֲזִים מְאֹתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים רְחֵלִים מְאֹתִים
 וְגו'.

גַּמְלִים וְגו', כִּי הוּא הַצַּד שָׁלוֹ. גַּמְלִים הוּא נְחֹשׁ,
 כְּמִין גַּמֵּל. בְּשָׁעָה שִׁפְתָּה סָמָא"ל אֶת
 אָדָם, רָכַב עַל נְחֹשׁ כְּמִין גַּמֵּל. שְׁנִינּוּ, מִי שָׂרִיפָה
 גַּמֵּל בַּחֲלוּמוֹ, מִיָּתָה נִקְנְסָה עֲלָיו מִלְּמַעְלָה וְנִצּוֹל
 מִפְּנֵה. וְהַכֹּל אַחֵר.

וְאִז תִּזְרַע עֲשׂוֹ לְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל יַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב לֹא
 רָצָה דְבָשׁוּ וְעֲקִצּוּ. יַעֲבֹר נָא אֲדָנִי לְפָנַי עֲבָדוּ.
 אִז - וְיֵשֶׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֲשׂוֹ לְדַרְכּוֹ. מָתִי? בְּשַׁעַת
 נַעֲלָה, שְׁתֵּרֵי נִפְרָד מִן הָעַם הַקְּדוֹשׁ. וְהַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ
 הוּא עֹזֵב אֶת חַטָּאֵיהֶם וּמַכִּיפָר עֲלֵיהֶם. בִּיּוֹן
 שְׂאוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג הוֹלֵךְ עִם אוֹתוֹ דוֹרוֹן וְנִפְרָד
 מֵהֶם, רוֹצֵחַ הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשִׁמְחָה עִם בְּנָיו. מֵה
 בְּתוֹב? וְיַעֲקֹב נָסַע סִבְתָּה וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת וְגו'. עַל כֵּן
 קָרָא שֵׁם הַמְּקוֹם סְכוּת. בִּיּוֹן שְׂיוֹשְׁבִים בְּסִכּוֹת,
 תֵּרֵי נִצּוֹלוֹ מִן הַמְּקַטְרֵג, וְהַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁמְחָה
 עִם בְּנָיו. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

(ע"כ רעיא מהימנא).

בַּיָּא רֵאָה, בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְכַּפֶּסֶת הַלְבָנָה, וְלֹא מֵאִירָה
 עַד בְּעֵשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, כְּשֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל שָׁבִים
 בְּתִשְׁבֹּתָהּ, וְהָאֵם הָעֲלִיזָנָה שָׁבָה וּמֵאִירָה לָּהּ. וְהַיּוֹם
 הַזֶּה אֶת אֹר הָאֵם נוֹטֵל, וְנִמְצָאת שְׂמֹחָה כִּכְל.
 וְעַל כֵּן כְּתוּב, יוֹם הַכְּפָרִים הוּא. יוֹם כְּפֹר הַזֶּה
 צָרִיךְ לְהִיזָה! מַה זֶה יוֹם הַכְּפָרִים? אֵלֶּא מִשּׁוּם
 שְׁשָׁנֵי מְאֹרוֹת מְאִירִים כְּאַחַד. הַמְּאֹר הָעֲלִיזוֹן
 מֵאִיר לְמְאֹר הַתְּחִתּוֹן, וּבַיּוֹם הַזֶּה מֵאִיר מִתְּאֹר
 הָעֲלִיזוֹן, וְלֹא מֵאֹר הַשְּׁמֶשׁ, וּמִשּׁוּם כִּךְ כְּתוּב
 בְּכֶסֶת לַיּוֹם חֲנִנּוּ.

רַבִּי אֲבָא שָׁלַח לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, מָתִי תְזוּנָה
 שָׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ? שָׁלַח
 לוֹ, (בראשית כ) וְגַם אֲמָנָה אַחֲתִי בַת אָבִי הִיא אֵךְ
 לֹא בַת אָמִי וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי אֲבָא,
 חֲרִים קוּלוֹ, כְּכֹה וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי מְנוּרָה הַקְּדוֹשָׁה,
 אוֹי וְאָבוֹי לְעוֹלָם כְּשֶׁתֵּצֵא מִמֶּנּוּ! אוֹי לְדוֹר שְׂיֵהִיו
 בְּעוֹלָם כְּשֶׁתִּסְתַּלֵּק מֵהֶם וַיִּשְׁאַרוּ יְתוּמִים מִמֶּךָ!
 אָמַר לוֹ רַבִּי תִּיֵּא לְרַבִּי אֲבָא, זֶה שְׁשָׁלַח לְעִמְתָּךְ,
 מָה אָמַר?

אמר, ודאי שאין זיוג המלך עם הנבירה אלא
 בזמן שמאיר מהאב העליון, וכשנאור
 ממנו, קוראים לו קדש, שחרי מבית אבא זה
 נוטל, ואז מודונים באחד, משום שהמלך נקרא
 קדש, שכתוב (ירמיה ב) קדש ישראל לה, שנוטל
 ממקום שנקרא קדש. אזי אחתי בת אבי הוא אך
 לא בת אמי, שחרי מבית אבא השם הזה, ולא
 מבית אמא. ועל כן ותהי לי לאשה, להודיג
 באחד, בזמן הזה ולא בזמן אחר, בזמן שנוטלים
 מבית אבא, ולא בזמן שנוטלים מבית אמא. ויום
 הפורים מוכיח, שמשמיש המטה אסור, משום
 שאין נמצא זיוג, שחרי מבית אמא נוטל, ולא
 מבית אבא. אמר רבי תיבא, ודאי אשרי הדור
 שרבי שמעון שרוי בתוכו. אשרי אותם שעומדים
 לפניו כל יום.

אמר רבי אבא, בראש השנה נברא אדם, ועמד
 בדין לפני אדונו ושם ^(דף קא ע"א) בתשובה, וקבל
 אותו הקדוש ברוך הוא. אמר לו, אדם, אתה
 תהיה סימן לבניך לדורי דורות, פיום הנה יעמדו

בדין. אם ישוּבו, אני אֶקַּבֵּל אוֹתָם, וְאֶעֱמַד מִכַּסֵּא
 דין, וְאֶת־יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים וְאַרְחֵם עֲלֵיהֶם. וְדוֹד
 אָמַר, (תהלים קד) אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי
 תַּחֲנוּנָי. וְעַל זֶה כָּתוּב, (שם קל) כִּי עֲמָךְ הִסְלִיחָה
 לְמַעַן תִּנָּרֵא. וְכָתוּב, (שם לו) כִּי עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים
 בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אוֹר.

אך בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפָּרִים הוּא
 מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִיָּה לָכֶם. רַבִּי תִיַּיָּא פְתַח, (שם לב)
 לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פִשְׁעֵי כְּסוּי חֲטָאָה. לְדוֹד
 מִשְׁכִּיל, חֲרִי שְׂנִינּוּ, בַּעֲשָׂרָה מִיָּנִי וְאֵר נִקְרָא (נתיב)
 סֵפֶר תְּהִלִּים: בְּנִצּוֹת, בְּנִנּוֹן, בְּמִשְׁכִּיל, בְּמִכְתָּם,
 בְּמִזְמוֹר, בְּשִׁיר, בְּאֲשֶׁרִי, בְּתַפְלָה, בְּחוֹדָאָה,
 בְּהַלְלוּתָהּ. וְהַעֲלִיזוֹן מִכָּלֶם - תְּהִלּוּתָהּ, וְחֲרִי פִרְשׁוּתָהּ.

רַעֲיָא מִהֵימְנָא

מִצָּוָה זוֹ, לְהַתְעַנּוֹת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְהַכְנִיעַ אֶת
 הַגּוֹף וְאֶת הַנֶּפֶשׁ, בְּסוֹד שֶׁל חֲמִשָּׁה עֲנוּיִים
 שֶׁל חֲמִשׁ דְּרָגוֹת שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים. שְׁחֲרִי הַמְּקַטְרֵג
 בָּא לְהוֹכִיר אֶת חֲטָאֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂנֵת־בְּאֵר, וְכָלֶם

בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנַי אֲבִיָּהֶם. הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
בְּכֹכָה מְקוֹמוֹת. (ע"כ רע"א מהימנא).

כָּאֵן מִשְׁכִּיל, מְקוֹמוֹ יְדוּעַ. מֵהוּ מִשְׁכִּיל? מִיָּם
שֶׁמְחַכְּמִים אֶת אוֹתָם שְׁשׁוֹתִים אוֹתָם,
אוֹתוֹ הַמְּקוֹם (שְׁמִשְׁפָּדִילִים בְּאוֹתוֹ מְקוֹם) שֶׁנֶּקְרָא מִשְׁכִּיל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יז) מִשְׁכִּיל עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב.
וּמִשׁוֹם שֶׁנֶּקְרָא כָּהֵן, תְּלוּיָהּ בּוֹ סְלִיחָה, חֲרוֹת
הַחֲרִיּוֹת. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי
חֲטָאָה.

מֵה זֶה כְּסוּי חֲטָאָה? הֲרֵי פִּרְשׁוּהָ, שֶׁהוּא כְּסוּי
מִפְּנֵי אָדָם אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁחֲטָא לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְהוֹדָה לְפָנָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲבָל (כְּסוּי חֲטָאָה)
בֹּא רְאֵה, כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, וּמִתְחַיֵּב פַּעַם אַחַת
וּפַעַמִּים וְשָׁלֹשׁ וְלֹא חוֹזֵר בּוֹ, הֲרֵי חֲטָאֵיו הֵם
בְּנִלְוֵי, וּמִפְּרָסְמִים אוֹתָם לְמַעְלָה, וּמִפְּרָסְמִים
אוֹתָם לְמַטָּה. וְהַכְּרוּזִים הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיָזִים:
הַסִּתְּלָקוּ מִסְּכִיב לְפָלוּגֵי, נְזוּף הוּא מֵאֲדוֹנּוֹ, נְזוּף
הוּא לְמַעְלָה, נְזוּף הוּא לְמַטָּה, אוֹי לוֹ שֶׁפָּנָם אֶת

דיוקן רבוננו! אוי לו שאינו חושש על כבוד רבוננו!
 הקדוש ברוך הוא מנלה חטאו למעלה. זהו
 שכתוב, (איוב ב) ינלו שמים עונו וארץ מתקוממה
 לו. וכשאדם הולך בדרך רבוננו ומשתדל
 בעבודתו, והודמן לו חטא אחד - הכל מכסים
 עליו, עליונים ותחתונים, זה נקרא פסוי חטאה.
 אמר לו רבי אבא, עד עכשו לא הנעת לעקר
 הדבר, ויפה אמרת. וזהו שאמרו
 החברים - יפה. אבל אם כן, מכסה חטאה
 היתה צריך להיות! מהו פסוי חטאה?

אלא שני דברי חכמה יש בו, ושניהם כן. אחד,
 כמו ששנינו, שמעשים טובים שאדם עושה
 בעולם הזה, עושים לו באתו העולם לבוש נכבד
 עליון להתלבש בהם. וכשאדם מתקן מעשים
 טובים, וגוברים עליו מעשים רעים, והקדוש ברוך
 הוא משגיח בו, ומעשיו הרעים רבים, והוא רשע,
 שנמצא חוטא לפני אדונו, ותוהה על אותן טובות
 שעשה בראשונה, חרי נאבד הוא מן הכל,

מהעולם הזה ומהעולם הבא. מה עושה הקדוש
ברוך הוא מאותן טובות שעשה החוטא הזה
בראשונה?

אלא הקדוש ברוך הוא, אף על גב שאותו רשע
חוטא נאכד, אותן טובות וזכויות לא
נאבדות. יש צדיק שהולך בדרך המלך העליון
ומתקין לבושיו ממעשיו, וטורם שהשלים את
לבושיו הסתלק - הקדוש ברוך הוא משלים לו
מאותם המעשים שעשה (שאבד) הרשע החוטא הזה,
ומשלים את לבושיו שיתתקן בהם באותו עולם.
זהו שכתוב (שם כו) יבין וצדיק ילכש. אותו חוטא
התקין, והצדיק מתכסה ממה שהוא התקין. זהו
שכתוב בסו"ת טאה, (הכסוי הוא מזה החטאה, מתכסה מהחטאה)
ועל כן לא כתוב מכסה, אלא כסוי.

ואחר, שהתכסה אותו החטא של הצדיק הזה
באותם שנקראים מצולות ים, שהרי מי
שנופל במצולות ים, לא נמצא לעולמים, משום
שהמים מכסים עליהם, (מהו המצולות ים?) כמו שנאמר

(מיכה ז) וְתִשְׁלִיךְ (דף קא ע"ב) בְּמִצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם. מִי
 הֵם מְצִלוֹת יָם? אֵלֶּא סוּד נִכְבָּד הוּא, וְהָרִי (בְּאֶרֶץ
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר) בְּיַד אוֹתוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, כָּל אוֹתָם
 שָׁבְאוּ מִצַּד הַקְּשָׁה, וְנִאֶחָזוּ בְּמִינִים רָעִים, פִּכְתָּרִים
 חֲתֻחַתוֹנִים, כְּמוֹ עֲזֹאוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, זֶה נִקְרָא
 מְצִלוֹת יָם, כְּמוֹ פְּסֻלַּת הַכֶּסֶף בְּשִׁפּוֹתָנִים אוֹתוֹ
 בְּאֵשׁ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב הַגּוֹ סִינִים מִכֶּסֶף.

כִּי זֶה, הוּא מֵאוֹתָם מְצִלוֹת יָם, וְנִקְרָא מְצִלוֹת
 יָם, מְצִלוֹת מֵאוֹתוֹ יָם קְדוֹשׁ, מְצִלוֹת -
 זַהֲמַת הַכֶּסֶף. וְעַל כֵּן כָּל אוֹתָם הַחַטָּאִים שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל שׁוֹרִים לְתוֹכוֹ (אֶצְלוֹ), וְהוּא מְקַבֵּל אוֹתָם,
 וְנִשְׁאָבִים לְתוֹכוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא נִקְרָא
 חוּטֵא. מָה זֶה חוּטֵא? חֶסְרוֹן. וְעַל כֵּן הוּא חֶסְרוֹן
 שֶׁל הַכֹּל, וְנִטְלָה אֶת חֶסְרוֹן הַגּוֹף וְהַנְּפֶשׁ. בְּיוֹם הַזֶּה
 יוֹרֵד מְצִלוֹת הַיָּם הַזֶּה, זַהֲמַת (הַכֶּסֶף) הַנְּפֶשׁ, וְנִטְלָה
 זַהֲמַת הַגּוֹף. מִי הוּא זַהֲמַת הַגּוֹף? זֶה אֵלוֹ הַחַטָּאִים
 שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל יְדֵי יֵצֵר הָרַע שֶׁנִּקְרָא מוֹזֵהם מְנוּל.

אמר רבי יוסי, שנינו, ונתן אהרן על שני
השעירים גרלות, אם כן, כבוד הוא של
העזאזל, ראיתם עבד שזרק גרלות עם רבנו?
דרך העולם שעבד אינו נוטל אלא מה שנותן לו
רבנו. אבל משום שפמא"ל מזמן ביום הזה על
מלשינות, וכדי שלא יהיה לו פתחון פה, (בגורל הזה
הוא עולה בו) נותנים לו חלק בזה.

והגורל הזה מעצמו הוא שעולה בו. שאמר רבי
יהודה אמר רבי יצחק, דבר עליון מצאנו
בגורל. בגורל של יהושע פתוב בו, (במדבר כו) על פי
הגורל, על פי הגורל ודאי, שהוא אמר: זה חלקו
של יהודה, זה של בנימין וכו', וכן כלם. אף כאן,
ביון שחכהז שם ידיו, אותם הגרלות מדלגים
ועולים ביד חכהז (ועולים הגרלות ביד חכהז, הם מדלגים מידיו)
ושורים במקומם. זהו שפתוב, והשעיר אשר עלה
עליו הגורל, עלה עליו ודאי.

ולא זה בלבדו, אלא בכל פעם שמומן המלשין
ונתנת לו רשות, צריכים לשים בנגדו במה

שְׂתַעֲסֶק וַיַּעֲזֹב אֶת יִשְׂרָאֵל. בַּיּוֹם הַזֶּה מִזְמַן
 הַמַּלְשִׁין לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ. וְהוּא שְׂכַתּוֹב (אִיּוֹב א) וַיֹּאמֶר
 ה' אֵל הַשָּׁמַיִם מַעֲיִן תָּבֵא. וַחֲרִי שְׁנִינּוּ, מִשׁוֹט פְּאָרְץ,
 מַה זֶה? אֵלֶּה זֶה הַמַּלְשִׁין הַגָּדוֹל מִקְטָרָנָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל.

וַחֲרִי הַתְּעוֹזְרוּ הַחֲבָרִים, (שְׁנַיִא) בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁהִיוּ
 יִשְׂרָאֵל מִזְמָנִים לַעֲבֹר בֵּינָם וּלְהַפְרֵעַ מִן
 הַמַּצְרִים, אָמַר: אֲנִי עֲבַרְתִּי בְּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה,
 וְרֵאִיתִי שְׂאֵלָה לֹא רְאוּיִים לְחַכְּנִים לְתוֹכָהּ. אִם
 אֶתָּה דָן דִּין - הַדִּינִים שְׁלָחָם כָּאֵן כָּמוֹ הַמַּצְרִים.
 מַה שׁוֹנִים אֵלֶּה מֵאֵלֶּה? אוֹ שְׂיָמוֹתוֹ כֻּלָּם בְּאַחֶרָה, אוֹ
 שְׂיִחְזְרוּ כֻּלָּם לְמַצְרִים. וְלֹא אֶתָּה הוּא שְׂאֵמְרָתָ,
 (בראשית טו) וַעֲבָדוּם וַעֲנוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה?
 וַחֲרִי לֹא עָלוּ מִחֲשָׁבוֹנָו אֵלֶּה מֵאֵתָּה וַעֲשֶׂה, וְלֹא
 יוֹתֵר.

אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מַה אַעֲשֶׂה? כָּאֵן צְרִיכָה
 הַשְׁתַּדְּלוֹת, לְהַבִּיא קָרֵב בְּנִגְדּוֹ. אֶתָּה לוֹ כְּמַה
 שְׂתַעֲסֶק, וַיַּעֲזֹב אֶת בְּנֵי, וַחֲרִי נִמְצָא כְּמַה

שְׂמֵתְעִסְק. מִיָּד אָמַר לוֹ: הַשְׂמֵת לְבָךְ אֶל עַבְדֵי אֵיזֹב
כִּי אֵין כְּמַהוּ בְּאָרְץ. מִיָּד חָלַק לוֹ הַמַּלְשִׁין בְּדַבְרֵים,
וַיַּעַן הַשְׂטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר הַחֲנָם יֵרָא אֵיזֹב אֱלֹהִים.

לְרוּעָה שְׂרָעָה לְהַעֲבִיר עֲאֲנוּ בְּנֶהֱר אַחֲר. עֲבִר
וַיֵּאב לְהַתְנַרְוֹת בְּעֲאֲנוּ. הַרוּעָה הָיָה חָכָם,

אָמַר: מָה אַעֲשֶׂה, שְׂבָעוֹד שְׂאֲנִי מֵעֲבִיר אֶת
הַטְּלָאִים, הוּא יִתְנַרְה בְּעֲאֲנוּ? הַרִים עֵינָיו וַרְאָה בֵּין
הַצֵּאֵן תִּישׁ אַחֲר מֵאוֹתָם תִּישִׁי הַכֶּר, שְׁחִיָה גְדוֹל
וְחֹזֵק. אָמַר: אֲזֹרֵק זֶה בְּנִגְדוֹ, וּבָעוֹד שְׂמֵתְנָרִים זֶה
בְּזֶה, אַעֲבִיר אֶת כָּל הַצֵּאֵן וַיִּנְצְלוּ מִכְּפֹנוּ.

כָּךְ הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר: וַהֲאִי הַתִּישׁ הַזֶּה
גְּדוֹל אַחֲר וְחֹזֵק וְאֱלִים, אֲזֹרֵק בְּנִגְדוֹ, וּבָעוֹד
שְׁהוּא מֵתְעִסְק עִמוּ, יַעֲבְרוּ בְּנֵי, וְלֹא יִמְצֵא
קְטִיגוֹר עֲלֵיהֶם. מִיָּד - וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשְׂטָן הַשְׂמֵת
לְבָךְ. עַד שְׁתִּקְרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְיֹג אוֹתָם כְּאַחֲר,
שְׂכַתוֹב הֵנוּ בִּידֵךְ. בָּעוֹד שְׁהוּא מֵתְעִסְק כּוּ, עֲזֹב
אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִמְצֵא מְקַטְרֵג אֱלֵיהֶם.

אָהָב כָּאֵן בַּיּוֹם הַזֶּה הַמְּלָשִׁין מְזַמְּן לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ,
 וְצָרִיכִים לְשַׁלַּח בְּנֵגְדוֹ בְּמַה שְּׂוֹתְעִים (בְּדִנְיָה)
 וּבַעֲוֹד שֶׁהוּא מְתַעֵם בּוֹ, עוֹזֵב אֶת יִשְׂרָאֵל.
 וּמִשָּׁל אֹמְרִים לְמִזְלָזֵל שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ: תֵּן לוֹ מְעַט
 יַיִן, וַיִּשְׁכַּח לְפָנָיו הַמֶּלֶךְ. וְאִם לֹא, יֹאמֶר לְמֶלֶךְ
 דְּבוּר רָע. לְפַעֲמִים נוֹטְלִים אֶת אוֹתוֹ דְּבוּר עֲלִיוֹנֵי
 בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה בְּגִלְלוֹ דֵּין.

רַבִּי (דף קב ע"א) יִצְחָק אָמַר, לְשׁוֹטֵה שְׂעוֹמֵד לְפָנָיו
 הַמֶּלֶךְ, תֵּן לוֹ יַיִן, וְאַחַר כֵּן אָמַר לוֹ וְהִרְאֶה
 לוֹ כָּל אוֹתָן טַעֲוִיֹת שְׂעֵשִׂית וְכָל אוֹתָן רָעוֹת, וְהוּא
 יָבֹא וַיִּשְׁכַּח אוֹתָךְ, וַיֹּאמֶר שְׂלֵא נִמְצָא בְּעוֹלָם
 כְּמוֹתָךְ. אָהָב כָּאֵן, תִּרִי עוֹמֵד הַמְּלָשִׁין תָּמִיד לְפָנָיו
 הַמֶּלֶךְ, יִשְׂרָאֵל נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַדּוּרוֹן תְּזַה, וּבַדּוּרוֹן
 תְּזַה פֶּתַק לְכָל הָרָעוֹת וּלְכָל הַטַּעֲוִיֹת וּלְכָל
 הַחֲטָאִים שְׂעֵשׂוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא כָּאֵן וּמִשְׁכַּח אֶת
 יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה עֲלֵיהֶם סִינְגוֹר, וְתִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִתְחַזֵּר אֶת הַכֹּל לְרֹאשׁ הָרָעִים שֶׁל עַמּוֹ, מִשּׁוּם
 שְׂכַתוֹב (מְשַׁלֵּי כַח) כִּי גִחְלִים אֶתְּהָ חֲתָה עַל רֹאשׁוֹ.

אמר רבי יוסי, אוי לו לעם של עשו בשעה
 ששולחים את השעיר הזה לאותו המלשין
 שממנה עליהם, שבגללו בא לשבח את ישראל,
 והקדוש ברוך הוא מחזיר את כל החטאים על
 ראש עמו, משום שכתוב (תהלים קא) דבר שקרים
 לא יבון לנגד עיני. אמר רבי יהודה, אלמלא היו
 יודעים אמות העולם מהשעיר הזה, לא משאירים
 את ישראל יום אחד בעולם.

בא ראה, כל אותו יום הוא מתעסק עם אותו
 שעיר, ומשום כך הקדוש ברוך הוא מכפר
 לישראל ומטהר אותם מהכל, ולא נמצאת
 קטגוריה לפניו. אחר כך הוא בא ומשבח את
 ישראל, ואז שואל אותו, כמו שנאמר, ויאמר ה'
 אל השמן מאין תבא. משיב בתישבתם של
 ישראל, והקטגור נעשה סנגור והולך לו.

אז הקדוש ברוך הוא אומר לשבעים השרים
 שסביב הכפא: ראיתם את המלשין הזה, איך
 עומד על פני תמיד? (מסבימים) תרי שעיר אחד

שְׁנַמְצָא (שְׁנַשְׁלַח) אֶצְלוּ בְּפִתְקָא עִם כָּל חֲטָאֵיהֶם וְכָל
 טְעוּתֵיהֶם, וְכָל מַה שֶּׁחֲטָאוּ וְחָבוּ לְפָנַי, וְהוּא קָבַל
 אוֹתָם. אֲזַי כָּלֵם מִסְכִּימִים שֶׁיִּחְזְרוּ אוֹתָם הַחֲטָאִים
 עַל עַמּוֹ.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כָּל אוֹתָם עֲוֹנוֹת וְחֲטָאִים
 נִדְבָקִים בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִיכָה ז') וְתִשְׁלִיךְ
 בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חֲטָאֵתָם. וְאַחַר כֵּךְ כָּלֵם חוֹזְרִים
 עַל רֵאשֵׁי עַמּוֹ, וְהוּוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיְקֹרֵא טו') וְנִשְׂאָה הַשָּׁעִיר
 עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. כִּיֹּם הָיָה
 מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בַּעֲטָרוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְהוּא עוֹמֵד בֵּין
 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וּמְכַפֵּר עָלָיו וְעַל בֵּיתוֹ, וְעַל
 הַכֹּהֲנִים, וְעַל הַמְּקֹדֵשׁ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשַׁעֲהָ שֶׁנִּכְנָס עִם דַּם הַפָּר, מְכוּזָן בְּרֵאשֵׁי
 הָאֵמוּנָה, וּמִזֶּה בְּאֶצְבָּעוֹ, כְּכָתוּב וְהָיָה
 אֵתוֹ עַל הַכַּפָּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפָּרֶת. וְאֵיךְ עוֹשֶׂה?
 טוֹבֵל בְּרֵאשֵׁי (בְּדַבּוּק) הָאֶצְבָּעוֹת, וּמִזֶּה כְּמַצְלִיף
 בְּטַפּוֹת הָאֶצְבָּע לְצִדֵי הַטַּבּוֹר (הַשְּׂפֹעַ) (הַכַּפָּרֶת), מִזֶּה
 וּמִתְכוּזָן, וּמִתְחִיל לְמַנּוֹת: אַחַת, אַחַת וְאַחַת. אַחַת

לְבַדָּהּ, וְאַחַת שְׂפוּלָלָת הַכֹּל. אַחַת הַשֹּׁכַח שֶׁל
הַכֹּל, הָאֶחָת שֶׁהַכֹּל חוֹזְרִים בְּנִגְדָּהּ, אַחַת הָרֹאשׁ
שֶׁל הַכֹּל. אַחַר כֵּן אַחַת וְאַחַת, שָׁהֵם שׁוֹרִים
בְּאַחַד, בְּרִצּוֹן וּבְאַחֲוָה, וְלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים.

אַחַר שֶׁמִּנִּיעַ לְוַאֲחַת הַיּוֹ, שֶׁהִיא אִם הַכֹּל, מִכָּאֵן
מִתְחִיל לְמִנּוֹת בְּזוּוֹג, וּמִזֵּנָה וְאוֹמֵר: אַחַת
וְשֵׁתִים, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחֲמִשׁ,
אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשִׁבְעִי. כִּדְרִי לְמִשְׁדָּה וּלְהַשְׁפִּיעַ
לְאַחַת הַיּוֹ, שֶׁהִיא הָאֵם (תָּיִם) הָעֲלִיּוֹנָה, בְּדִרְגוֹת
יְדוּעוֹת, לְכַתֵּר (לְנִהָר לְאַמֵּא) שֶׁל אֵמָּה הַתְּחִתּוֹנָה,
וּלְהַמְשִׁיךְ נְהָרוֹת עֵמֶקִים מִמְּקוֹמָם לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל.
וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַשְּׁנַי שְׁנַי אֲזוֹרוֹת מְאִירִים בְּאַחַד,
הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה מְאִירָה לְאֵם הַתְּחִתּוֹנָה, וְעַל כֵּן
כְּתוּב יוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּכַפָּר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׂרֵשֶׁרֶת אַחַת קְשׁוּרָה לְרַגְלֵי
הַכֹּהֵן בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה נִכְנָם, שָׂאֵם יָמוֹת
שָׁם, יוֹצִיאֻהוּ מִבְּחוּץ. וּבְמָה יוֹדְעִים? בְּאוֹתָהּ
זְהוּרִית נוֹדַע וְהִפָּר, כְּשֶׁלֹּא נִהְפָּךְ צִבְעוֹ. בְּאוֹתָהּ

שָׁעָה נִדְרַע שְׁהִכְהִין נִמְצָא בְּפָנִים בְּחֵטְא. וְאִם
 יֵצֵא בְּשָׁלוֹם, בְּזוּהוּרִית יוֹדַע וַיִּבֶר, שְׁיִהְיֶה צְבָעוֹ
 לְלֶבֶן, אִזִּי שְׂמֻחָה הִיא בְּעֵלְיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים.
 וְאִם לֹא, כֻּלָּם נִמְצְאוּ בְּצַעַר, וְהָיוּ כֻּלָּם יוֹדְעִים
 שְׁלֹא הִתְקַבְּלוּ תְּפִלוֹתֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בִּיּוֹן שְׁתִּיָּה נִכְנָס, וְטַמְטֵם אֶת
 עֵינָיו שְׁלֹא לְהִסְתַּכֵּל בְּמַח שְׁלֹא צָרִיךְ,
 וְהָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּנִפְי הַכְּרוּבִים מְזוֹמְרִים
 וּמְשַׁבְּחִים, הָיָה יוֹדַע הַכְּהִין שְׁחָכַל הָיָה בְּשְׂמֻחָה,
 וַיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם. וְעַם כָּל זֶה, בְּתַפְלָתוֹ הָיָה יוֹדַע,
 שְׁהַמְּלִים יוֹצְאִים בְּשְׂמֻחָה וּמְתַקְּבָלִים (דף קב ע"ב)
 וּמְתַבְּרָכִים כְּרֵאוּי, וְאִזּוּ הִיא שְׂמֻחָה בְּעֵלְיוֹנִים
 וּבַתְּחִתּוֹנִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאל אֶת רַבִּי שְׂמַעוֹן אַבְיוּ. אָמַר לוֹ,
 לָמָּה בְּמָקוֹם הַזֶּה הַיּוֹם הַזֶּה תָּלוּי וְלֹא בְּדַרְגָּה
 אַחֲרָת, שְׂרֵאוּי הוּא לְהִיּוֹת בְּדַרְגָּה שְׁשָׁם שׁוֹרָה
 הַמְּלֶךְ יוֹתֵר מֵהַכֹּל? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶלְעָזָר
 בְּנִי, כִּי הוּא וְדֵאִי, וַיִּפֶּה שְׂאֵלָתָּ.

בַּיָּמֵינוּ רְאוּהוּ, הַמְּלֶכֶת הַקְּדוּשָׁה הַשְּׂאִיר אֶת הַיְכָלוֹ וּבֵיתוֹ
 בְּיַד הַגְּבִירָה, וְהַשְּׂאִיר אֶת בְּנָיו עִמָּה בְּיַד
 לְהַנְהִיגָם וּלְהַלְקוֹתָם וְלְשָׂרוֹת בְּתוֹכָם. שָׂאֵם זוֹכִים,
 הַגְּבִירָה נִכְנָסַת בְּשִׂמְחָה וּבְכָבוֹד אֶל הַמְּלָכָה. וְאֵם
 לֹא זוֹכִים, הִיא וְהֵם חוֹזְרִים לְנִלּוּת. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ,
 כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (משלי יט) מְשַׁדָּד אֶב יִבְרִיחַ אֵם. וְכֵתוֹב
 (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלַּחַה אִמְכֶם.

וְעַל כֵּן יֵשׁ יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה לְהַשְׁנִיחַ בָּהֶם וּלְעִיֵּן
 בָּהֶם. וּבְשִׂמְחוֹתָם הַיּוֹם הַזֶּה, הָאֵם הָעֲלִיזוֹנָה,
 שְׂפָל הַחֲרוֹת בְּיַדֶּיהָ, מוֹדַמְנַת כְּנָגְדוֹ לְהַסְתַּכֵּל
 בְּיִשְׂרָאֵל. וְיִשְׂרָאֵל מוֹדַדִּים בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכַמָּה
 עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה תַּפְלוֹת, בְּכַמָּה עֲנוּיִים, בְּכֵל
 בְּזוֹבוֹת. וְאִזּוֹ מוֹדַמְנַת לָהֶם חֲרוֹת, מִהַמְּקוֹם שְׂפָל
 הַחֲרוֹת בְּיַדֶּיהָ שֶׁל הַגְּבִירָה. בְּנֵי הַמְּלָכָה בְּנֵיהָ,
 שְׂנַפְקָרוֹ בְּיַדֶּיהָ, בְּכֵל וּבְכֵל, בְּכֵל בְּלֵי חֲטָאִים,
 בְּלֵי עוֹזוֹנוֹת. אִזּוֹ מוֹדַמְנַת (ובאשר מוֹדַמְנַת הַיּוֹם הַזֶּה וְיִשְׂרָאֵל הוֹדַמְנַת
 בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה תַּפְלוֹת, בְּכַמָּה עֲנוּיִים - הַכֵּל בְּזוֹבוֹת. אִזּוֹ הָאֵם
 הָעֲלִיזוֹנָה שְׂפָל הַחֲרוֹת בְּיַדֶּיהָ מוֹדַמְנַת כְּנָגְדוֹ לְהַסְתַּכֵּל בְּיִשְׂרָאֵל, וְרוֹאֶה אֶת בְּנֵי
 הַמְּלָכָה בְּנֵיהָ (בְּנָה) שְׂנַפְקָרוֹ בְּיַדֶּיהָ שֶׁל הַגְּבִירָה, בְּכֵל וּבְכֵל בְּלֵי חֲטָאִים, בְּלֵי חוֹבוֹת,

וְאִי מְזַמְנֵת לָהֶם חֲרוֹת מִמְּקוֹם שֶׁכָּל הַחֲרוֹת כְּנִדְיָה שֶׁל הַגְּבִירָה, וְאִי הַגְּבִירָה
 הָעֲלִיזָה) לְמֶלֶךְ בְּאוֹר, בְּשִׂמְחָה, בְּשִׂלְמוֹת, בְּרָצוֹן.
 שְׁחַרְי גְּדֻלָּה בָּנִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיזוֹן כְּרֵאֵוִי.

וּכְשֶׁפִּיּוֹם תְּהִה אֵינָם נִמְצָאִים כְּרֵאֵוִי - אִוִי לָהֶם!
 אִוִי לְשִׁלּוּחֵיהֶם! אִוִי שְׁחַרְי הַגְּבִירָה
 הַתְּרַחֲקָה מִן הַמְּלָךְ, וְהָאִם הָעֲלִיזָה מִסֵּתֶלְקֶת,
 וְלֹא יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ חֲרוֹת לְעוֹלָמִים. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
 שְׁחַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַד אֹתָם אֶת דְּרָכָיו כִּדְי
 לְהַנְצִיל מִן הַדִּין, וְיִמְצְאוּ צְדִיקִים לְפָנָיו. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב (ויקרא מז) כִּי בַיּוֹם תְּהִה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְמַחַר
 אֶתְכֶם. וְכַתוֹב (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם
 מֵהַזָּרִים וּמִתְּרַתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וְגו'.

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו'. רַבִּי יוֹסִי
 שָׁאֵל אֶת רַבִּי אֲבָא. אָמַר לוֹ, הַחֲמִשָּׁה
 עָשָׂר יוֹם הַלָּלוּ, מַה הֵם אוֹמְרִים? אָמַר לוֹ, וַדָּאִי
 זֶהוּ סוּד נִכְבָּד. בֹּא רֵאֵה, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה,
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדַרְכּוֹ נוֹסֵעַ, וּבְדַרְכּוֹ יוֹשֵׁב, וּבְדַרְכּוֹ
 מֵתְעוֹרֵר וְעוֹשֶׂה מַה שְּׁעוֹשֶׂה. הָעֲשׂוֹר תְּהִה הֵם

מבִּנְנֵת יִשְׂרָאֵל. וְהַיּוֹם הַעֲשִׂירִי עוֹמֵד בְּעֲשִׂירֵי. וְעַל
 בֵּן, (שמות יב) בְּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׁהָ
 לְבַיִת וְגו'. וְהַיּוֹם הַזֶּה הוּא שְׁלָתָה. וְחַמְשָׁה יָמִים
 אַחֲרֵיהֶם הוּא שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הַיּוֹם שָׁבָא עָלֶיהָ. שְׁתֵּרֵי
 הַחֲמִישִׁי, בּוֹ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ בְּכֶסֶף. וּבְכֹל מָקוֹם
 בְּעֲשׂוֹר, הוּא שֶׁל הַגְּבִירָה. חַמְשָׁה עָלֵיהֶם, שֶׁל
 הַמֶּלֶךְ הוּא (אותו הַיּוֹם שֶׁעָלֶיהָ מִשׁוֹם שֶׁתִּדְרֹגָה הַחֲמִישִׁית בָּהּ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ
 בְּכֶסֶף, וּבְכֹל מָקוֹם וְכו'). אוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁבָא עָלֶיהָ, שְׁתֵּרֵי
 הַחֲמִישִׁי, בּוֹ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ בַּשָּׁעַר.

וּבְכֹל מָקוֹם בְּעֲשׂוֹר, הוּא שֶׁל הַגְּבִירָה. חַמְשָׁה
 עָלֵיהֶם, שֶׁל הַמֶּלֶךְ הוּא, אוֹתוֹ יוֹם שָׁבָא
 עָלֶיהָ. מִשׁוֹם כֶּן חַמְשָׁה יָמִים מִתְחַדֵּשׁ לַתּוֹרָה. וְאִם
 תֹּאמַר שְׁבִיעִי, בְּזִמְנֵי שְׁשִׁנֵּי אָבוֹת נִמְצְאוּ בּוֹ,
 שְׁתֵּרֵי הַמֶּלֶךְ בָּהֶם, וְאִזּוֹ מִתְעַפֵּר בְּכֹל. וְדָבָר אֶחָד
 שְׁבִיעִי וְחֲמִישִׁי.

בֵּן רֵאָה, הַחֲמִישִׁי הוּא שְׁלוֹ וְדֹאֵי, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר,
 וְאִזּוֹ מֵאִיר הָאֵב לָאֵם, וּמֵאִירִים מִמְּנָה חַמְשִׁים
 שְׁעָרִים לְהָאִיר לְחֲמִישִׁי. וְאִם תֹּאמַר הַשְּׁבִיעִי,

משום שהמלך בשלמות של האבות, ועטרה יורש
 מהשביעי, כמו שכתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות
 ציון. ועל זה בשביעי הוא היום שמעטר המלך
 בעטרתו, ואז יורש המלך את האב ואת האם,
 שמזדווגים באחד. ועל כן הכל תלוי באחד.

ובחמשה עשר יום. רבי יהודה פתח, (במדבר כא)
 וישמע הבנעני מלך ערד. שנינו, שלש
 מתנות עליונות הודמנו לישראל על ידי שלשה
 אחים: משה, אהרן ומרים. מן - בזכות משה. ענני
 כבוד - בזכות אהרן. באר - בזכות מרים. וכלם
 אחוזים למעלה. מן בזכות משה, שכתוב (שמות מז)
 הנני ממטיר לכם לחם (דף קג ע"א) מן השמים. מן
 השמים (דוקא) - זה משה.

ענני כבוד בזכות אהרן, שכתוב (במדבר יד) אשר עין
 בעין (אמר) נראה אתה ה' וגו', וכתוב (ויקרא מז)
 וכסה ענן הקטרת. מה למעלה שבעה, אף כן
 גם שבעה, שהרי בקטרת שבעה עננים נקשרים

בְּאַחַד (ועידה). וְאַחֲרָיו הוּא רֹאשׁ לְכָל שְׁבַעַת הָעֲנָנִים,
וְהוּא קוֹשֵׁר אֶת שֵׁשֶׁת הָאֲחֵרִים עִמּוֹ בְּכָל יוֹם.

בְּאֵר בּוֹכוֹת מְרִים, שְׁתֵּי הֵיא וְדַאי נִקְרְאוֹת
בְּאֵר. וּבְסֵפֶר הָאֲנָרָה, (שמות ב) וַתִּתְצַב
אֲחִתּוֹ מִרְחֹק לְדַעַה וְגו' - זוּהִי בְּאֵר מִיַּם חַיִּים,
וְהַכֹּל קוֹשֵׁר אֶחָד. מִתָּה מְרִים - הַסְּתַלְקָה
הַבְּאֵר, שְׁכַתוֹב (במדבר ב) וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה.
וּבְאֹתָהּ שָׁעָה רָצְתָה בְּאֵר אֲחֵרֵת לְהַסְתַּלֵּק,
שְׁהִיתָה מְצוּיָה עִם יִשְׂרָאֵל. בְּשִׂרְאֲתָה שְׁשָׂה
עֲנָנִים שְׁחִיו קוֹשֵׁרִים עָלֶיהָ, נִקְשָׁרָה הִיא בָּהֶם.

מֵת אַחֲרָיו, הַסְּתַלְקוּ אֹתָם עֲנָנִים וְהַסְּתַלְקוּ עֲנָנִים
הַבְּאֵר עִמָּהֶם. בָּא מִשָּׁה, הַחֲזִיר אֹתָם. זֶהוּ
שְׁכַתוֹב (תהלים סח) עָלִיתָ לַמָּרוֹם שְׁבִית שְׁכִי לְקַחֲתָ
מִתְּנוֹת בְּאָדָם. לְקַחֲתָ מִתְּנוֹת וְדַאי, אֹתָן מִתְּנוֹת
שְׁחִיו בְּרֵאשׁוֹנָה - בְּאֵר וְעֲנָנִים.

בְּאֵר - זוּ בְּאֵרוֹ שֶׁל יִצְחָק. עֲנָנִים - אֵלוֹ הָעֲנָנִים
שֶׁל אַחֲרָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִפְּנֵי מָה זָכָה
אַחֲרָיו לְזֶה? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא קוֹשֵׁר בְּעֲנָנִים (ראשׁ לְעֲנָנִים),

והוא נקֹשֶׁר כָּל יוֹם וַיּוֹם לְכֹלָם כְּאַחַד, שְׁכֹלָם
מִתְבָּרְכִים עַל יָדוֹ.

בא רֵאָה, עַל כָּל חֶסֶד שֶׁעָשָׂה תְּקוּוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
עִם יִשְׂרָאֵל, קֹשֶׁר עִמָּם שְׁבָעָה עֲנָנִים
נִכְבְּדִים, וְקֹשֶׁר אוֹתָם עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי
הָעֲנָן שָׁלַח נִקְשָׁר עִם שֵׁשׁ אַחֲרִים. וְעַם כָּל
הַשְּׁבָעָה הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שְׁכֹלָם הֵם הַקֹּשֶׁר שֶׁל הָאֱמוּנָה, וְעַל זֶה בִּסְכַת
יִתְשְׁבוּ שְׁבַעַת יָמִים. מָה זֶה אוֹמֵר? מִשּׁוּם שְׁכַתוֹב
(שיר ב) בְּצִלּוֹ חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁכַּתִּי וּפְרִיּוֹ מִתּוֹק לְחֵבִי.
וְצָרִיךְ אָדָם לְהִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ שְׁיֹשֵׁב תַּחַת צִל
הָאֱמוּנָה.

בא רֵאָה, כָּל אוֹתָן הַשָּׁנִים שֶׁעָמַד אַחֲרָן, הָיוּ
יִשְׂרָאֵל בְּצִל הָאֱמוּנָה תַּחַת הָעֲנָנִים הִלְלוּ.
אֲחֵר שְׁמֵת אַחֲרָן, הִסְתַּלַּק עֲנָן אַחַד, שֶׁהוּא הַיָּמִין
שֶׁל הַכּוֹל. וּכְשֶׁזָּה הִסְתַּלַּק, הִסְתַּלְּקוּ כָּל הַשָּׂאֵר עִמּוֹ
(עֲנָנִים) וַיִּרְאוּ כֹלָם בְּחֶסְרוֹן. וַתְּרִי פִּרְשׁוּהָ, שְׁכַתוֹב
(במדבר כא) וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִוַע אַחֲרָן. אֵל תְּקַרְרִי

וַיֵּרְאוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ. מִיָּד - וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עָרֹד
 יֹשֵׁב הַנְּגֹב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דָּרָךְ הָאֲתָרִים. שָׁמַע
 שֶׁהִסְתַּלְּקוּ אוֹתָם הָעֲנָנִים, וּמֵת הַתֵּיָר הַגָּדוֹל שָׁפַל
 אוֹתָם הָעֲנָנִים נִקְשְׁרוּ עִמוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עָרֹד יֹשֵׁב הַנְּגֹב
 וַדַּאי. וּכְשֶׁבָאוּ אוֹתָם מְרַגְלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה,
 אָמְרוּ (שם יג) עֲמֹלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּגֹב, כְּדִי לְשַׁבֵּר
 אֶת לֶבֶם, שֶׁהָרִי בְּעֲמֹלֵק נִשְׁבַּר כִּחֵם בְּרֵאשׁוֹנָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי, מַה זֶה אוֹמֵר כָּאֵן
 אַחֵר שֶׁהִסְתַּלְּקוּ אוֹתָם הָעֲנָנִים? אֱלֹהִים בְּכַנְעֵן
 כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֲרוּר כְּנַעֲן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו.
 כָּאֵן לְמִדְּנוּ, מִי שֶׁמוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִצַּל הָאֱמוּנָה,
 רְאוּי לְהִיּוֹת עֶבֶד לְעֲבָדֵי עֲבָדִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּלְחַם
 בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי. הוּא נִטַּל עֲבָדִים
 מִיִּשְׂרָאֵל לְעַצְמוֹ.

וְעַל כֵּן כְּתוּב, כָּל הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסִּפָּת.
 כָּל מִי שֶׁהוּא מִשְׁרָשׁ וְגִזַּע קְדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 יֵשְׁבוּ בַּסִּפָּת, תַּחַת צַל הָאֱמוּנָה. וּמִי שֶׁאֵינוֹ מִגִּזַּע

וְשָׂרֵשׁ קְרוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לֹא יוֹשֵׁב בְּהֶם, וּמוֹצִיא
אֶת עֲצָמוֹ מִתַּחַת צֵל הָאֱמוּנָה.

בְּתוֹב (הושע יב) בְּנִעַן בְּיָדוֹ מֵאֲוִי מִרְמָה, זֶה אֱלִיעֶזֶר
עֶבֶד אֲבִרְהָם. וּבֹא רֵאֵה, בְּתוֹב אֲרוּר בְּנִעַן,
וּמִשׁוּם שְׂזוּכָה בְּנִעַן זֶה לְשִׁמּוֹשׁ אֶת אֲבִרְהָם, בִּיּוֹן
שִׁשְׁמִשׁ אֶת אֲבִרְהָם, יָשַׁב תַּחַת צֵל הָאֱמוּנָה, זָכָה
לְצֵאת מֵאוֹתָהּ קָלָה שְׁהִתְקַלֵּל, וְלֹא עוֹד, אֵלֶּי
שְׂפָתוֹב בּוֹ בְּרָכָה, שְׂפָתוֹב (בראשית כד) וַיֹּאמְרוּ בֹא
בְרוּךְ ה'. מַה זֶה אוֹמֵר? שְׂכָל מִי שִׁיּוֹשֵׁב תַּחַת צֵל
הָאֱמוּנָה, יוֹרֵשׁ חֲרוֹת לוֹ וּלְבָנָיו לְעוֹלָמִים וּמִתְבָּרֵךְ
בְּרָכָה עֲלִיוֹנָה. וּמִי שִׁמוֹצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִצֵּל
הָאֱמוּנָה, יוֹרֵשׁ גְּלוּת לוֹ וּלְבָנָיו, שְׂפָתוֹב וַיִּלְחָם
בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂכַּב מִמֶּנּוּ שְׂבִי. (דף קג ע"ב)

בְּסִכּוֹת תִּשְׁכּוּ חָסֵר, וְזֶה עֲנֵן אַחַד שְׂכָלֵם קְשׁוּרִים
בּוֹ, שְׂפָתוֹב כִּי עֲנֵן ה' עֲלֵיהֶם יוֹמָם.
וּבְתוֹב וּבְעֶמֶד עֲנֵן אֶתָּה הַלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. זֶהוּ
עֲנָנוּ שֶׁל אַחֲרָן, שֶׁנִּקְרָא יוֹמָם, שְׂפָתוֹב (תהלים מב)
יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ. עֲנֵן אַחַד נוֹטֵל עִמּוֹ חֲמִשָּׁה

אחרים, והם ששטה. וענן אחר, שכתוב ובעמוד אש
לילה, זה האיר לישראל מהאור של אותם הששטה.

רעיא מהימנא

בפסכת תשבו שבעת ימים וגו'. מצוה (מ"ה) זו
לישב בפסכה. וחרו בארנו, כרי להראות
שישראל יושבים בסוד האמונה בלי פחד כלל,
שחרי המקטרג נפרד מהם, וכל מי שהוא בסוד
האמונה, יושב בפסכה, כמו שבארנו, שכתוב כל
האזרח בישראל יושבו בפסכת. מי שהוא בסוד
האמונה ומהורע והשרש של ישראל, יושבו בפסכת.
והסוד תזה נאמר בכמה מקומות.

מצוה (מ"ו) אחר זו, להקריב קרבן בכל יום,
והקרבן תזה להיות חלק בכל, בשמחת
בניו, מביון שכלם אחוים באילן. הענפים שלמטה
שלגבי שרש האילן, הכל מתברכים משום האילן.
אף על גב שאין בהם תועלת, כלם מתברכים.
ושמחת ישראל באביהם שלמעלה, נותנים חלק

שָׁל בְּרָכוֹת לְכֹל אוֹתָם שָׂאָר הָעַמִּים שְׂיֵשׁ לָהֶם
אֲחִיזָה וְנֶאֱחָזוּ בָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל.

וְכֹל הַקְּרִבָּנוֹת הַלְלוּ, לָתֵת מְזוּזָה לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים
שָׁל שָׂאָר הָעַמִּים, שְׂהָרִי מִתּוֹךְ הָאֲהָבָה
שְׂאֵהֵב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיו, רוֹצֵה שְׂכָלָם
יְהִיו אוֹהֲבִים שְׂלָהֶם. וְסוּד זֶה - (משלי י"ז) בְּרָצוֹת ה'
דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ. אֲפֹלוּ כָּל אוֹתָם
הַמְּקַטְרָגִים הָעֲלִיזִים, כְּלָם חוֹזְרִים לְהִיּוֹת אוֹהֲבִים
אֶת יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁחֲתִילוֹת שָׁל מַעְלָה הוֹפְכִים
לְאוֹהֲבֵי יִשְׂרָאֵל - כָּל אוֹתָם שְׂלִמְטָה עַל אַחַת
כַּמָּה וְכַמָּה.

וְאִם תֹּאמַר, לָהֶם הָיוּ מְקַרְיָבִים הַקְּרִבָּנִים? לֹא כִּי.
אֵלָּא הַכֹּל עוֹלָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִקְרַב.
וְהוּא מִפְּרִיד הַמְּזוּזָה לְכֹל הַתְּמוּנִים שָׁל הַצְּדָדִים
הָאֲחֵרִים שְׂיִהְנוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹרוֹן שָׁל בְּנֵיו, וַיִּהְפְּכוּ
לְאוֹהֲבִים שְׂלָהֶם, שְׂיִדְעוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שְׂאִין עִם
כָּעִם יִשְׂרָאֵל, שְׂהֵם חֲלָקוּ וְגוֹרְלוֹ שָׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמִתְעַלָּה כְּבוֹדוֹ שָׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעְלָה

וּמָטָה כְּרֵאוֹי. וְכָל הָאוֹכְלוֹסִים הָעֲלִיזִים פּוֹתְחִים
וְאוֹמְרִים: (שמואל-ב ז) וּמִי כְעֶמְךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
כְּאַרְיֵן. (עד כאן רעיא מהימנא).

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, כֹּה אָמַר ה' וְכִרְתִּי לָךְ חֶסֶד
נְעוּרֶיךָ וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה נֶאֱמַר עַל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׁהִיְתָה הוֹלֶכֶת בְּמִדְבָּר עִם
יִשְׂרָאֵל. וְכִרְתִּי לָךְ חֶסֶד - זֶהוּ עֲנָנוּ שֶׁל אֶחָד
שְׁנוֹסֵעַ עִם חַמְשָׁה אַחֲרִים שֶׁנִּקְשְׂרוּ עֲלֶיךָ
וּמְאִירִים עֲלֶיךָ. אֶהְבֵּת כָּל־לְתִיךָ - שְׁנַתְקֵנוּ לָךְ
(וְכֹלָם נִתְקֵנוּ בָךְ) וְעָטְרוּ אוֹתְךָ, וְחִתְקִינוּ אוֹתְךָ כְּמוֹ
כֶּלֶה שְׁעוֹנֶדֶת אֶת תְּכֵשִׁיטָהּ. וְכָל כָּךְ לָמָּה?
בְּשִׁבִיל לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר בְּאַרְיֵן לֹא זְרוּעָה.

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעַת שְׁאָדָם יוֹשֵׁב בְּמִדְבָּר הַזֶּה, צֵל
הָאֱמוּנָה, הַשְּׂכִינָה פּוֹרְסֵת אֶת כְּנַפְיָהּ עֲלָיו
מִלְמַעְלָה, וְאַבְרָהָם וְחַמְשָׁה צַדִּיקִים אַחֲרֵים שָׁמַיִם
אֶת מְדוּרָם עָמוּ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אַבְרָהָם וְחַמְשָׁה
צַדִּיקִים וְדוֹד הַמֶּלֶךְ שָׁמַיִם מְדוּרֵיהֶם עָמוּ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב, בְּפִסְתָּ תִשְׁכּוּ שְׁבַעַת יָמִים. שְׁבַעַת יָמִים

כָּתוּב, וְלֹא בְשִׁבְעַת יָמִים. כְּמוֹ זֶה כָּתוּב (שְׁמוֹת ל"א)
 כִּי יַשִּׁיעַת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְגו'. וְצָרִיךְ
 אָדָם לְשַׁמַּח בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּפָנִים מְאִירוֹת
 בְּאוֹרְחִים הַלְלוּ שְׁשׁוּרִים עִמוּ.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּתוּב בְּסֵפֶת הַתְּשׁוּבוֹת שִׁבְעַת יָמִים,
 וְאַחַר כֵּן יֵשְׁבוּ בְּסֵפֶת. בְּרֵאשׁוֹנָה תֵשְׁבוּ,
 וְאַחַר כֵּן יֵשְׁבוּ. אֵלֶּא הָרֵאשׁוֹן לְאוֹרְחִים, הַשְּׁנִי
 לְבְנֵי הָעוֹלָם. הָרֵאשׁוֹן לְאוֹרְחִים, כְּמוֹ שְׂרַב הַמְּנוּנָא
 סָבֵא, בְּשִׁתָּהּ נִכְנָס לְסִפָּהּ הִיא שְׁמִתָּה, וְעוֹמֵד עַל
 פֶּתַח הַסִּפָּה מִבְּחוּץ וְאוֹמֵר: גִּזְמֵן לְאוֹרְחִים. מְסִדֵּר
 אֶת הַשְּׁלֶחֶן, וְעוֹמֵד עַל רִגְלָיו, וּמְבַרֵךְ וְאוֹמֵר:
 בְּסִפּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים. שְׁבוּ אוֹרְחִים עֲלִיזִים,
 שְׁבוּ. שְׁבוּ אוֹרְחֵי הָאֱמוּנָה, שְׁבוּ. חֲרִים (רַחֲמֵי) יָדָיו
 וְשִׁמְתָה, וְאָמַר: אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ וְגו'. וְהִיא
 יוֹשֵׁב.

הַשְּׁנִי - לְבְנֵי הָעוֹלָם, שְׁמֵי (דף קד ע"א) שֵׁישׁ לוֹ חֶלֶק
 בָּעָם וּבְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, יוֹשֵׁב בְּצֵל הָאֱמוּנָה,

לְקַבֵּל אֶת הָאוֹרְחִים, לְשִׁמַּח בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא, וְצָרִיךְ לְשִׁמַּח אֶת הָעֲנִיִּים. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁתְּחַלֵּק שָׁל אוֹתָם אוֹרְחִים שְׂזֵמֵן, הוּא לְעֲנִיִּים.
וְאוֹתוֹ שְׂיֹשֵׁב בְּצֵל הַזֶּה שָׁל הָאֲמוּנָה, וּמִזְמִין אֶת
הָאוֹרְחִים הָעֲלִיּוֹנִים הַלָּלוּ, אוֹרְחֵי הָאֲמוּנָה, וְלֹא
נוֹתֵן לָהֶם חֶלְקָם, כִּכָּר קָמִים מִמֶּנּוּ וְאוֹמְרִים: (מִשְׁלֵי
בג) אֵל תִּלְחַם אֶת לָחֶם רַע עֵינַי וְגו'. נִמְצָא שְׂאוֹתוֹ
שֶׁלְחָן שְׂתֵקֵן - שָׁלוֹ הוּא, וְלֹא שָׁל תְּקֵדוֹשׁ פָּרוּךְ
הוּא. עָלָיו כָּתוּב (מִלֵּאכֵי ב) וְזָרִיתִי פָּרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם
וְגו', פָּרַשׁ חֲנִיכֶם, וְלֹא חֲנִי. אוֹי לוֹ לְאוֹתוֹ אָדָם
בְּשַׁעַת שְׂאוֹרְחֵי הָאֲמוּנָה הַלָּלוּ קָמִים מִשְׁלְחָנוּ.

וְאָמַר רַבֵּי אֲבָא, אֲבָרְהָם, כָּל יָמָיו הָיָה עוֹמֵד
בְּפָרֶשֶׁת דְּרָכִים לְזֵמֵן אוֹרְחִים וּלְסִידֵר לָהֶם
שְׁלֵחָנוֹת. עֲבָשׁוּ שְׂמִזְמִינִים אוֹתוֹ וְאֵת כָּל הַצַּדִּיקִים
וְאֵת דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְאִין נוֹתְנִים לָהֶם אֶת חֶלְקָם,
אֲבָרְהָם עוֹמֵד מִתְּשֵׁלְחָן וְקוֹרָא: (בְּמִדְבָר טז) סוֹרוּ נָא
מֵעַל אֶהְלֵי תְּאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה. וְכֹלָם עוֹלִים
אֲחֵרָיו. יִצְחָק אָמַר, (מִשְׁלֵי יג) וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּתְחַסֵּר.
יַעֲקֹב אָמַר, (שֵׁם בג) בְּתֵד אֲכַלְתָּ תְּקִיָּאָנָה. וְשָׂאֵר כָּל

הצדיקים אומרים, (ישעיה כח) כִּי כָּל שְׁלֹחַנוֹת מִלְּאוֹ
 קִיָּא צֵאָה בְּלִי מְקוּם.

דְּוֹד הַמְּלֶךְ אָמַר, וְהַשְּׁלִים דִּינּוֹ, שְׁפָתוֹב (שמואל א כח)
 וַיְהִי בַעֲשֶׂרַת הַיָּמִים וַיִּגַּף ה' אֶת נָבֹל וַיָּמַת.
 מַה זֶה אֹמֵר? מִשּׁוּם שְׁדוּד שָׂאֵל מִנְבָּל וַנַּעֲשֶׂה לוֹ
 אוֹרַח, וְלֹא רָצָה. וְזֶה הַזְּמִין אוֹתוֹ, וְלֹא נָתַן לוֹ
 חֶלֶק. וּבְאוֹתָם עֲשָׂרָה יָמִים שְׁדוּד הַמְּלֶךְ דָּן אֶת
 הָעוֹלָם, נִדוּן עָלְיוֹ אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהַשְּׁלִים לוֹ רַע יוֹתֵר
 מִנְבָּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (משום כד) אִין תְּתוּרָה מִמְּרִיחָה עַל
 אָדָם יוֹתֵר, אֶלְא כְּמוֹ שֶׁהוּא יָכוֹל, שְׁפָתוֹב
 (דברים לו) אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ וְגו'. וְלֹא יֹאמֵר אָדָם אֲכַל
 וְאֶשְׂבַּע וְאֶשְׁתָּה כְּרֵאשׁוֹנָה, וּמַה שִׁישְׂאֵר אֵיתָן
 לְעַנְיִים. אֶלְא רֵאשִׁית הַכֹּל הוּא שֶׁל הָאוֹרְחִים. וְאִם
 שִׂמַּח אֶת הָאוֹרְחִים וְהִשְׁקָה אוֹתָם, הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא שְׂמִיחַ עִמּוֹ, וְאִבְרָהָם קוֹרֵא עָלָיו, (ישעיה כח) אִז
 תִּתְעַנֵּנָה עַל ה' וְגו'. וַיִּצְחַק קוֹרֵא עָלָיו, (שם נד) כָּל
 כְּלִי יוֹצֵר עָלָיֶךָ לֹא יִצְלָח. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶת

וְהַיְיָ הַמֶּלֶךְ אָמַר אֹתוֹ, מִשּׁוֹם שָׂכַל כְּלֵי הַיּוֹן
 שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַקְּרֹבוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ נִפְקְדוּ בְיַד הַיְיָ.
 אֲבָל יִצְחָק אָמַר, (תהלים קב) גִּבּוֹר בְּאָרֶץ יִהְיֶה וְרַעוּ
 וְגו', הוֹן וְעֶשֶׂר וְגו'.

יַעֲקֹב אָמַר, (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע בְּשַׁחַר אֹרֶךְ וְגו'.
 שָׂאֵר הַצְּדִיקִים אֹמְרִים, (שם) וְנִחַד ה' תָּמִיד
 וְהַשְּׂבִיעַ וְגו'. הַיְיָ הַמֶּלֶךְ אָמַר, (שם נד) כָּל כְּלֵי יוֹצֵר
 עֲלִיָּה לֹא יִצְלָח, שְׂתַרִי הוּא נִפְקָד עַל כָּל כְּלֵי הַיּוֹן
 שֶׁל הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל הָאָדָם שְׂזוּכָה לְכָל
 זֶה. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, עֲלֵיהֶם כָּתוּב (שם ס) וְעִמָּךְ כָּלֵם צְדִיקִים וְגו'.

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאֲשׁוֹן וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 פָּתַח, (שם מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי
 בְּרֵאתִיו יִצְרֹתִיו אֵף עֲשִׂיתִיו. כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי -
 זֶה אָדָם, שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ
 (בְּדַמּוֹתוֹ), שְׂכַתוֹב (בראשית ב) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ. וְקָרָא לוֹ בְּשֵׁמוֹ, בְּשַׁעַח שְׂהוֹצִיא אֶמֶת וְדִין

בְּעוֹלָם, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים, שְׁפָתוֹב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא
תִקְלָל.

רְעִיָא מְהִימְנָא

מִצְוָה (מ"ז) זוּ לְטַל לֹוֹב בְּאוֹתוֹ יוֹם עִם אוֹתָם
הַמִּינִים שְׁלוֹ, וְהַסּוֹד הַזֶּה בְּאַרְנוֹ, וּפְרָשׁוּהָ
הַחֲבֵרִים, כְּמוֹ שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּיָמִים הַלְלוֹ וְשִׁמַּח בָּהֶם, אַף כִּי יִשְׂרָאֵל
נוֹטֵלִים אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחֻלְקָם וְשִׁמְחִים
עִמוֹ. וְזֶהוּ הַסּוֹד שֶׁל הַלֹּוֹב וְהַמִּינִים שָׁבוּ, שֶׁהוּא
סוֹד הַדְּמוּת שֶׁל אָדָם, וְהָרִי גִתְבְּאָר. (ע"ב רעיא מהימנא).

קָרָא לוֹ בְּשֵׁמוֹ, שְׁפָתוֹב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, וַיְיָהָ. הָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁפָתוֹב
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמוֹ בְּדְמוּתֵנוּ, בְּשַׁעַה שְׁתִּזְוֹוג
נֶאֱמַר. וְכִי הוּא בְּזוּוֹג שֶׁל שְׁנֵיהֶם, בְּצִלְם וּדְמוּת.
וְאָדָם יֵצֵא מִזְכָּר וּנְקֵבָה.

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ. בְּסִפְרוֹ שֶׁל
שְׁלֵמָה הַמְלֶךְ מְצֵאנוּ, שֶׁבְּשַׁעַה שְׁתִּזְוֹוג ^{דף}
נִמְצָא לְמַטָּה, שׁוֹלֵחַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְיוֹקָן ^(קד ע"ב)

אחד כמו פְּרִצוּף אָדָם, רְשׁוּם חָקוּק בְּצֵלָם, וְעוֹמֵד
 עַל אוֹתוֹ זוּג. וְאַלְמָלֵא נִתְּנָה רְשׁוּת לְעֵינַי לְרֵאוֹת,
 רוֹאֵה אָדָם עַל רֵאשׁוֹ צֵלָם אֶחָד רְשׁוּם בְּפִרְצוּף שֶׁל
 אָדָם, וּבְאוֹתוֹ צֵלָם נִבְרָא הָאָדָם. וְעַד שְׁעוֹמֵד (וְיָרֵם
 שְׁעוֹמֵד) אוֹתוֹ צֵלָם שֶׁשָּׁלַח לוֹ רְבוּנוֹ עַל רֵאשׁוֹ וַיִּמְצֵא
 שָׁם, לֹא נִבְרָא הָאָדָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
 אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ.

אוֹתוֹ הַצֵּלָם מוֹדֵמֵן כְּנִגְדּוֹ עַד שִׁיּוּצֵא לְעוֹלָם.
 בְּשִׁיּוּצֵא, הוּא מִתְנַגֵּד עִם אוֹתוֹ צֵלָם,
 בְּאוֹתוֹ צֵלָם הוֹלֵךְ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים לט) אֶךְ בְּצֵלָם
 יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. וְהַצֵּלָם הֵיזָה הוּא מְלִמְעָלָה.

בְּשַׁעֲהָ שְׂאוֹתָן רוּחוֹת יוֹצֵאוֹת מִמְּקוֹמָן, כָּל רוּחַ
 וְרוּחַ מִתְתַקְנֶת לְפָנַי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ
 בְּתַקוּנֵי כְבוֹד, בְּפִרְצוּף שְׁעוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 וּמְאוֹתוֹ דִּיּוֹקֵן תַּקּוּן כְּבוֹד יוֹצֵא הַצֵּלָם הַזֶּה. וְזֶה
 שְׁלִישֵׁי לְרוּחַ, וּמְקַדֵּימָה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִמְן שְׁנִמְצֵא
 הַזּוּג. וְאִין לָךְ זוּג בְּעוֹלָם שְׁלֵא נִמְצֵא בְּתוֹכָם
 צֵלָם. אֲבָל יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, הַצֵּלָם הַזֶּה קְדוּשׁ,

וּמִמָּקוֹם קָדוֹשׁ הוּא נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם. וְלְעוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת צַלְם מֵאוֹתָם הַמִּינִים הָרָעִים, מִצַּד
 הַטְּמֵאָה נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם. וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם
 לְעַרְב צַלְם שְׁלוֹ בְּצַלְם שֶׁל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,
 מִשּׁוּם שְׁוֵה קָדוֹשׁ - וְזֶה טָמֵא. בֵּא רֵאָה מַה בֵּין
 יִשְׂרָאֵל לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת וְכו'.

שְׁפָתוֹב (במדבר כט) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם,
 שְׁחַרְי הַיּוֹם הַזֶּה מִהַמֶּלֶךְ הוּא בְּלִבְדוֹ,
 שְׂמַחְתוּ עִם יִשְׂרָאֵל. מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שְׂחִזְמִין אֹרְחִים,
 וְהַשְׁתַּדְּלוּ עִמָּהֶם כָּל בְּנֵי הַיִּכְלוֹ. אַחַר כֵּן אָמַר
 הַמֶּלֶךְ: עַד כָּאֵן אֲנִי וְאַתֶּם הִתְעַסְקֶנוּ בְּכֶם
 בְּאֹרְחִים, וְהִקְרַבְתֶּם קְרִבְנוֹת עַל שְׂאֵר הָעַמִּים
 בְּכָל יוֹם, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֲנִי וְאַתֶּם נִשְׂמַח יוֹם אֶחָד.
 זְהוּ שְׁפָתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תְהִיָּה לָכֶם. לָכֶם,
 לְהַקְרִיב קְרִבְנוֹת עֲלֵיכֶם. אֲבָל אֹרְחֵי הָאֱמוּנָה
 נִמְצָאִים בַּמֶּלֶךְ תְּדִיר, וּבַיּוֹם שֶׁל שְׂמַחַת הַמֶּלֶךְ,
 בְּכֶם מִתְבַּנְּסִים עִמּוֹ וְנִמְצָאִים. וְעַל זֶה פָּתוֹב
 עֲצַרְתָּ, תְּרַנּוּמוֹ: בְּנוֹם.

וְהַיּוֹם הַזֶּה יַעֲקֹב הוּא רֹאשׁ לְשִׁמְחָה, וְכָל אוֹתָם
 אוֹרְחִים שְׂמִיחִים עִמּוֹ. וְעַל כֵּן כָּתוּב (דברים
 לג) אֲשַׁרְיָךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ. וְכָתוּב (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר
 לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּךְ אֶתְפָּאֵר.

וַיִּקְחוּ אֵלָיךְ שָׁמֶן זַיִת וְךָ פָתִית לְמֵאוֹר וְגו'. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲרֵי פִרְשׁוּהָ. אֲבָל לָמָּה הִסְמִיךְ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פִרְשָׁה זוֹ לְפִרְשַׁת מוֹעֲדִים?
 אֵלֶּה כָּל הַמֵּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כֻּלָּם מֵאוֹרוֹת
 לְהַדְלִיק שָׁמֶן מִשְׁחָה עֲלִיּוֹן, וְהֲרֵי נִתְפָּאֵר. וְעַל יְדֵי
 יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים, וְנִדְלָקִים
 הַמֵּאוֹרוֹת, כְּמוֹ שְׂפָאֵרוֹהָ, שְׂכָתוּב (משלי כז) שָׁמֶן
 וְקַטְרֵת יִשְׁמַח לָב, שְׂמִיחַת (דף קה ע"א) הָעֲלִיּוֹנִים
 וְתַתְּחוֹנִים.

רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים לב) שְׂמִיחוּ בְּה' וְגִילוּ צְדִיקִים,
 (שְׂמִחוּ בְּה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר) וְכָתוּב (שם קיח) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
 ה' נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ. וּפִרְשׁוּהָ, שְׂחֲרֵי בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא (בְּמוֹעֲדִים) צָרִיךְ לְשִׂמְחָה וּלְהֵאִיר פָּנִים, וַיִּמָּצֵא
 אָדָם בְּשִׂמְחָה, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ שְׂמִיחָה הִיא שֶׁל

הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁפָתוֹב נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ -
בַּיּוֹם. בּוֹ - בְּקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכֹּל דָּבָר אַחֵר.

שְׂמַחוּ בַה', בְּשִׂחֵי־יָמִים נִבְנְעִים וּמִתְעוֹרְרִים
רַחֲמִים, וּכְאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרִים חֲרַחֲמִים,
אֲוִי וְגִילּוֹ צְדִיקִים, (בְּתוֹב) צְדִיק וְצַדִּיק מִתְבָּרְכִים
יַחַד, שְׁנִקְרָאִים צְדִיקִים, כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר, שְׁתְּרֵי אֱלֹהֵי
מִתְבָּרְכִים (מְבָרְכִים) לְעוֹלָמִים, וְשְׂמַחִים לְעוֹלָמִים
בְּכֹל. וְחֲרַנְנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב - אֱלֹהֵי בְּנֵי הָאָמוּנָה,
לְהַקְּשֵׁר לָהֶם.

וּבְכֹל צָרוֹךְ מַעֲשֵׂה לְמַטָּה לְעוֹרֵר לְמַעְלָה.
בֵּא רְאֵה, מִי שְׂאֹמֵר שְׂלֵא צָרוֹךְ
מַעֲשֵׂה בְּכֹל, אִו דְּבָרִים לְהוֹצִיא אֹתָם
וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם קוֹל, תִּפְּח רִוְחוֹ. וְתְרֵי כָּאֵן
הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת תּוֹכֵית, הַדְּלָקָה הַנִּירוֹת וְקַטְרֵת
הַבְּשָׂמִים, (בְּאֵחֵר, מִשׁוּם) שְׁפָתוֹב שְׁמֵן וְקַטְרֵת
יִשְׂמַח לֵב. (וּבְזֵה) וּבְמַעֲשֵׂה הַזֶּה נִמְצְאָה הַדְּלָקָה
לְמַעְלָה וְשְׂמַחָה לְמַטָּה (הַדְּלָקָה וְשְׂמַחָה לְמַעְלָה וְלְמַטָּה)
וְהַתְּבַשְׂרוֹת יַחַד בְּרֵאֵוִי. (וּבְמַעֲשֵׂה שְׂלֵמָה מִתְעוֹרֵר מַעֲשֵׂה

אמר רבי יהודה, המזבח שלמטה
מעורר מזבח אחר. הכהן שלמטה מעורר
כהן אחר. במעשה שלמטה מתעורר מעשה
שלמעלה.

רבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך. אמר רבי
יוסי לרבי יצחק, פתוב (ישעיה נח) וקראת
לשבת ענג לקדוש ה' מכבוד וגו', וכבודתו מעשות
דרכיך - יפה. אבל ממצוא חפצך ודבר דבר מה
זה? ומה חסרון הוא לשבת?

אמר לו, ודאי שזהו חסרון, שאין לך דבור
ודבור שיוצא מפיו של אדם שאין לו
קול, ועולה למעלה ומעורר דבור אחר. ומה
הוא? אותו שנקרא חל, (למעלה) מאותם ימים של
חל וכשמתעורר חל ביום קדוש, ודאי זהו חסרון
למעלה, והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל
שואלים עליו: מי הוא שרוצה להפריד הזוג
שלנו? מי הוא שרוצה חל כאן? העתיק הקדוש
לא נראה, ולא שורה על חל.

מִשּׁוֹם כִּי תִרְהוֹר מִתֵּר. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
 שֶׁתִּרְהוֹר לֹא עוֹשֶׂה דָבָר וְלֹא נִעְשֶׂה
 מִמֶּנּוּ קוֹל, וְלֹא עוֹלָה. אֲבָל אַחַר שֶׁהוֹצִיא דְבוּר
 מִפִּיו, אֹתוֹ דְבוּר נִעְשֶׂה קוֹל, וּבּוֹקֵעַ אֲוִירִים
 וְרַקִּיעִים, וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעֲוִיר דָּבָר אַחֵר, וְעַל
 כֵּן כְּתוּב מִמִּצְוֹת חֲכָמָיִךָ וְדָבָר דָּבָר. וּמִי שֶׁמוֹצִיא
 דְבוּר קָדוֹשׁ מִפִּיו, דָּבָר תּוֹרָה, נִעְשֶׂה מִמֶּנּוּ קוֹל
 וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וּמַתְעוֹרְרוֹת קַדְשׁוֹת תִּפְלָךָ
 הַעֲלִיזוּן וּמַתְעַטְרוֹת בְּרֵאשׁוֹ, וְאִזּוֹ נִמְצְאוֹת שְׂמֵחָה
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

אָמַר לוֹ, וַיֵּדָע כִּי הוּא, וַתִּרֵי שֶׁמֵּעֲנוּ אֶת הַדָּבָר.
 אֲבָל מִי שֶׁשָּׂרְוֵי בְּתַעֲנִית בְּשִׁבְתָּ, עוֹשֶׂה
 תְּפִלָּה לְשִׁבְתָּ אוֹ לֹא? אִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה
 תְּפִלָּה, תִּירֵי סְעוּדַת הַיָּמוֹנָה בְּהַל מִמֶּנּוּ וְעֲנֵשׂוּ רַב,
 תִּירֵי שְׂמֵחַת הַשִּׁבְתָּ בְּהַל מִמֶּנּוּ.

אָמַר לוֹ, דָּבָר זֶה שֶׁמֵּעֲתִי, שְׂוֵהוּ שְׂמֵשְׂנִיחִים עָלָיו
 מִלְּמַעְלָה מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שֶׁהַיּוֹם
 תִּהְיֶה הוּא שְׂמֵחָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שְׂמֵחַת כָּל

השְׂמֹחֹת, שְׂמֵחָה שְׂכָל הָאִמוּנָה נִמְצָאת בָּהּ,
וְאִפְלוּ הָרָשָׁעִים שֶׁל הַגִּיהֶנֶם נָחִים בַּיּוֹם הַזֶּה.
וְהָאִישׁ הַזֶּה אֵין לוֹ שְׂמֵחָה וְאֵין לוֹ מְנוּחָה, וְזֶה
שׁוֹנֵה מִכָּל הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים. כֵּלָם שׁוֹאֲלִים
עָלָיו: מַה שׁוֹנֵה שְׂפִלוֹנִי הוּא בְצַעַר?

וּבְשַׁעָה שְׁהַעֲתִיק הַקְּרוֹשׁ מִתְנַלָּה בַּיּוֹם הַזֶּה וְזֶה
נִמְצָא בְצַעַר, הַתְּפִלָּתוֹ עוֹלָה וְעוֹמְדָת
לְפָנָיו, אִזּוֹ נִקְרָעִים כָּל גְּזָרֵי הַדִּינִים שֶׁנִּגְזְרוּ עָלָיו,
וְאִפְלוּ הַסְּכִימוֹ בְּבֵית הַדִּין שֶׁל הַמֶּלֶךְ עָלָיו לְרַע -
הַכֹּל נִקְרָע, מִשׁוֹם שֶׁבְשַׁעָה שְׂמֵחָה הַעֲתִיק,
נִמְצָאִים כָּל הַחֲרוֹת וְכֹל הַשְׂמֵחָה, מִשׁוֹם שְׂמֵחָה
בְּהַלּוּלַת הַמֶּלֶךְ.

וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, קוֹרְעִים לוֹ גְּזֵר דִּינּוֹ שֶׁל שְׂבָעִים
שָׁנָה. מִי הַשְׂבָּעִים שָׁנָה? אֵלֵא, אֵף עַל גֵּב
שֶׁהַסְּכִימוֹ עָלָיו כָּל אוֹתָם שְׂבָעִים כְּתָרֵי הַמֶּלֶךְ,
שֶׁהוּא נִרְאָה בָּהֶם, הַכֹּל נִקְרָע, מִשׁוֹם שְׁהַעֲתִיק
הַקְּרוֹשׁ נוֹטֵל (מִכִּסֵּל אוֹתוֹ וּמִחֲנִיחָה) אֶת הָאָדָם,

והדברים הללו, כשמתעוררים עליו בחלום כליל
שבת.

למלך שעשה הלולא לבנו, וגור שמחה על הכל.
ביום הזה של ההלולא כל העולם היו
שמחים, ואיש אחד היה עצוב, תפום בקולר. בא
המלך לשמחה, ראה את כל העם שמחים כמו
שהוא גור. הרים עיניו, ראה את אותו האיש
התפום בקולר עצוב. אמר, ומה כל בני העולם
שמחים בהלולא של בני, וזה תפום בקולר? מיד
צוה והוציאו אותו והתירו אותו מקולרו (מקשריו).

כך זה שאריו בתענית בשבת, כל העולם שמחים
- והוא עצוב, וזה נתפם בקולר. בשעה
שהעתיק הקדוש מתנלה ביום הזה ונמצא האיש
הזה תפום בקולר - אף על גב שהסכימו עליו כל
אותם שבעים שנים שאמרנו, הכל נקרע, ולא
שורה עליו הדין. ביום אחר יש בו רשות לקרע
אותו. באותו יום, כל שכן בשבת.

שְׂאִין לָךְ יוֹם שְׁלֹא נִמְצָא בוֹ כֶּחַ, וּמִי שְׂשָׂרוּי
 בְּתַעֲנִית חֵלוֹם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, לֹא עוֹלָה
 אוֹתוֹ הַיּוֹם עַד שְׁקוֹרֵעַ דִּינוֹ. אֲבָל לֹא שְׂשֻׁבְעִים
 שָׁנָה כְּיוֹם הַשְּׁפָת. מִשּׁוֹם כֶּךָ, בְּאוֹתוֹ יוֹם מִמָּשׁ,
 וְלֹא כְּיוֹם אַחֵר, שְׂאִין רְשׁוֹת לְיוֹם עַל יוֹם אַחֵר. כָּל
 יוֹם, מִה שְׂאִרְעַ כְּיוֹמוֹ - עוֹשֶׂה. שְׁלֹא אֵרַע כְּיוֹמוֹ -
 אֵינוֹ עוֹשֶׂה. וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְאָדָם לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ
 מִיוֹם זֶה לְיוֹם אַחֵר. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ שְׂנִינּוּ, דְּבַר יוֹם
 כְּיוֹמוֹ, וְלֹא דְבַר יוֹם לְיוֹם אַחֵר.

וּבֵא רְאֵה, לֹא לְחִנָּם מִתְעוֹרְרִים עָלָיו בְּחֵלוֹם, כִּדִּי
 לְבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים. אוֹי לְאוֹתוֹ אָדָם שְׁלֹא
 מִתְעוֹרְרִים עָלָיו וְלֹא מוֹדִיעִים לוֹ בְּחֵלוֹם, שְׁנֵה
 נִקְרָא רָע. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב, (תהלים ה) לֹא יִגְרֹךְ רָע.
 וְכְתוּב (משלי יט) כֹּל יִפְקֹד רָע. כֹּל יִפְקֹד, מִשּׁוֹם
 שֶׁהוּא רָע.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּתוּב (ישעיה נח) מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר
 דְּבַר. כִּיּוֹן שְׂכַתוּב מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ, מֵהוּ וְדַבֵּר
 דְּבַר? אֵלָּא, עַד שְׂיִנְיֹר חֲדָבֵר כְּרָאוּי וְיַדְבֵּר אוֹתוֹ.

וַדַּאי כִּן הוּא בְּרוּר הַדְּבָר, מִשְׁמַע שְׁכַתוּב וְדָבָר
 דְּבָר. אֲשַׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם הַבָּא,
 עֲלֵיהֶם כְּתוּב וַיֹּאמֶר אֶךָ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ
 וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ.

וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'.
 וַיֵּצֵא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, יָצָא מִכְּלָל שָׁל
 הַחֶלֶק שָׁל יִשְׂרָאֵל, שִׁיָּצָא מִכְּלָל הַכֹּל, יָצָא מִכְּלָל
 הָאֱמוּנָה. וַיִּנְצְוּ בַּמַּחֲנֶה, מִכָּאן לְמַדְנֹו, כֹּל מִי שְׁכָּא
 מִזְהַמַּת הַדְּרַע, בַּסּוּף מְנַלִּים אוֹתוֹ לְפָנֵי הַכֹּל. מִי
 גְרָם לוֹ? זְהַמַּת הַחֶלֶק הַרְעַ שִׁישׁ בּוֹ, שְׂאִין לוֹ חֶלֶק
 בְּכֹלל יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (משלי כה) כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר דְּבָר
 וּכְבֹד מַלְכִים חֶקֶר דְּבָר. כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֵּתֵר
 דְּבָר, שְׂאִין רְשׁוֹת לְאִישׁ לְגִלוֹת דְּבָרִים סְתוּמִים
 שְׂלֹא נִמְסְרוּ לְגִלוּי, דְּבָרִים שְׁכַפְּסָה אוֹתָם אִתָּם
 עֲתִיק הַיָּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כג) לֶאֱכֹל לְשִׁבְעָה
 וּלְמַכֶּסֶה עֲתִיק. לֶאֱכֹל לְשִׁבְעָה, עַד אוֹתוֹ מְקוּם

שֵׁשׁ לוֹ רְשׁוֹת וְלֹא יוֹתֵר. וְעַם כָּל זֶה, וְלִמְכֹסָה
עֲתִיק, לְמִכְסָה עֲתִיק וְדַאי.

דְּבַר אַחַר לֶאֱכַל לְשִׁבְעָה - אוֹתָם הַחֲבָרִים
שִׁיּוּדָעִים דְּרָכִים וְשִׁבְלִים לְלֶכֶת בְּדַרְךְ
הָאֲמוּנָה בְּרֵאוּי, כְּמוֹ הַדּוֹר שְׂרָבִי שְׂמַעוֹן שְׂרוּי
בְּתוֹכוֹ. וְלִמְכֹסָה עֲתִיק - מְדוּרָת אַחֲרִים, שְׁהָרִי
כֵּלָם לֹא רֵאוּיִם לֶאֱכַל וְלְשִׁבְעָה וְשִׁתְּנָלוּ דְּבָרִים
בְּתוֹכָם, אֲלֵא לְמִכְסָה עֲתִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קְהֵלֶת ה)
אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת כְּשָׁרְךָ.

בִּימֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן הָיָה אָדָם אוֹמֵר לְחֲבָרוֹ: פֶּתַח
פִּיךָ וַיֵּאִירוּ דְּבָרֶיךָ. אַחַר שֶׁנִּפְטַר, הָיוּ
אוֹמְרִים: אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ וְגו'. בְּיָמָיו - לֶאֱכַל
לְשִׁבְעָה. אַחַר שֶׁנִּפְטַר - וְלִמְכֹסָה עֲתִיק. שֶׁהַחֲבָרִים
מְנַמְנָמִים וְלֹא עוֹמְדִים בְּדְבָרִים. דְּבַר אַחַר לֶאֱכַל
לְשִׁבְעָה - בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהִתְנָלוּ. וְלִמְכֹסָה עֲתִיק
- בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁהִתְכַּפְּסוּ. (דף קו ע"א)

וַיִּקְבַּ בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם. מַה זֶה
וַיִּקְבַּ? רַבִּי אֲבָא אָמַר, וַיִּקְבַּ וְדַאי, כְּמוֹ

שְׁנַאֲמַר (מלכים-א יב) וַיִּקַּב חַר בְּדִלְתּוֹ, נָקַב אֶת מַה
שְׁהָיָה סָתוּם. וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דָּבָרִי, עַד
כָּאֵן נִסְתַּר הַשֵּׁם שֶׁל אִמּוֹ. כִּיּוֹן שְׁכַתּוּב וַיִּקַּב,
נָקַב אֶת שֵׁם אִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, אִם לֹא שְׁהִמְנוּרָה הִקְדוּשָׁה עוֹמֵד
בְּעוֹלָם, לֹא הִרְשִׁינוּ לְגִלּוֹת, (מִכָּאֵן וְהִלָּאָה) שְׁחֲרִי
לֹא נִתֵּן דְּבָר זֶה לְגִלּוֹי אֱלֹא לַחֲבֵרִים, שֶׁהֵם בֵּין
קוֹצְרֵי הַשְּׁדָה. (שָׁאם לָאוּ) תַּפַּח רוּחָם שֶׁל אֱלוֹ שְׁכַתּוּבִים
לְגִלּוֹת לְאוֹתָם שְׁלֹא יוֹדְעִים.

בַּא רְאֵה, כְּתוּב וַיִּנְעֻזוּ בַּמַּחֲנֶה בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי. הַפְּסוּק תְּזַה חֲרִי בַּאֲרֵנוּ, אֲכַל זֶה
בֶּן אִשָּׁה אַחֶרֶת שֶׁל אָבִיו, בְּעֵלָה שֶׁל שְׁלֹמִית הָיָה.
וְכִיּוֹן שְׁכַתּוּב עָלֶיהָ אוֹתוֹ הַמְצָרִי, בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, שָׁב
לְבֵיתוֹ וַיִּדַע אֶת הַדָּבָר, נִפְרַד מִמֶּנָּה וְלֹא בָּא עָלֶיהָ.
וְנִשְׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וְהוֹלִיד אֶת זֶה, וְנִקְרָא אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי, וְהָאֲחֵר בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית. אִם הֵם רָבוּ כָּאֵן
יַחַד, מָה רוֹצֵה כָּאֵן הַשֵּׁם הִקְדוּשׁ? וְלָמָּה קָלַל אֶת
הַשֵּׁם הִקְדוּשׁ?

אֵלֶּיךָ, אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אָמַר תִּדְבֹר מֵאִמּוֹ מִתּוֹךְ
 קִטְטָה. מִיד - וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקַּב חֹר בְּדִלְתּוֹ. סוּד תִּדְבֹר - נָטַל
 ה' שֵׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְקִלְלָהּ, לְהַגִּן עַל אִמּוֹ. וְזוֹהִי
 נְקִיבָה, שֶׁהוּא נִקַּב וּפָרַשׁ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְנֶאֱמַר
 לְקוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה. וְסוּד תִּדְבֹר - (משלי ל) כִּן דָּרָךְ אִשָּׁה
 מְנַאֲפֶת וְגו'. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים שִׁינְדָעִים
 דְּבָר וּמְכַבְּסִים אוֹתוֹ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (שם כה) רִיבֹךְ רִיב
 אֶת רֵעֶךָ וְסוּד אַחֵר אֵל תִּגְלֹל.

ה' אַחֲרוֹנָה הִיְתָה נְקִיבָה שִׁינְדָעִים בְּשָׁנֵי צַדִּיקִים,
 מִשׁוּם כִּי נִטְלָה אֶת כְּלֵי זֵינוֹ שֶׁל הַמְּלֶכֶךְ
 וְנוֹקְמַת נְקַמְוֹתֶיהָ, שְׂכָתוֹב הוֹצֵא אֶת הַמְּקַלָּל. עַל
 זֶה כָּתוּב, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, יִרְאֵת הָאֵם
 הַקָּדִים לְאֵב. אֲשֶׁרֵי יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל
 אֶלְהֵיו וְנִשְׂאָה תִּטְאוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָרִי
 פָּרְשׁוּהָ, אֲבָל כִּי יִקְלָל אֶלְהֵיו סָתוּם. וּמִשׁוּם שֶׁאָמַר

אֶלְהִיו סֶתֶם, לְכֹד וְנָשָׂא חֶטְאוֹ. שְׁתֵּרִי אֵין יוֹדְעִים
 מִי הוּא אֶלְהִיו, מִי הִירָאָה שְׁלוֹ, אִם אֶחָד מִן
 הַשָּׂרִים, אוֹ אֶחָד מִן הַכּוֹכְבִים, אוֹ אֶחָד מִמְּנַהֲיָי
 הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִם הוּא צְדִיק גָּמוּר, לֹא יַעֲזֹרֵר
 (דְּבָר) אֶת הַכַּח שְׁלָהֶם, וְכִיּוֹן שְׁעֲזֹרֵר הַדְּבָר
 הַזֶּה, חוֹשְׁשִׁים שְׁנֹדְרָקָה בּוֹ מִינּוֹת, וְלֹא יָמוּת (אָמַר
 רַבִּי יוֹסֵי, אֶפְלוֹ צְדִיק גָּמוּר לֹא יָמוּת) עַל זֶה, מִשּׁוֹם שְׁתוּא דְּבָר
 סֶתוּם.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דְּנִים אוֹתוֹ לְטוֹב בְּזֶה, שְׂאִם
 אָמַר אֶלְהִי, יְכוּל לְטַעֵן: אֶלְהִי שְׁתִּיָּה עַד
 עֲכָשׁוֹ, שְׁנַמְשַׁבְּתִי אַחֲרָיו בְּלַבִּי, וְעֲכָשׁוֹ חוֹדְרִי
 בְּנֶגֶד הָאֱמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה. אֲבָל אִם אָמַר יְיָ אֱלֹהִים,
 אוֹ יְיָ, וְנִקַּב אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ - לָזֶה אֵין לְטַעֵן בְּזֶה,
 מִשּׁוֹם שְׁזוּהִי אֱמוּנַת הַכֹּל, וְכָל אוֹת וְאוֹת שְׁל
 הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה עוֹלָה לְשֵׁם הַשָּׁלֵם (לְשִׁבְחָה).

דְּבָר אַחַר וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם
 וַיִּקְלָל - רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה,

לָמָּהּ? אֵלֶּא כִּמוֹ שְׂבִאֲרוֹתָ. אֲבָל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי,
 בַּעֲלָהּ שָׁל שְׁלוּמִית הָיָה. רַבִּי יְחֻדָּה אָמַר, כִּנּוּ
 שָׁל בַּעֲלָהּ שָׁל שְׁלוּמִית מֵאִשָּׁה אַחֲרַת הָיָה. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, רָבוּ כְּאַחַד, וְאָמַר לוֹ דָּבָר עַל אִמּוֹ,
 וְכִי אָבִיו הָיָה שְׁנֵהֲרַג בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, כִּמוֹ שְׂבִאֲרוֹתָ
 שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת ב) הִלְחֲרַנְנִי אֶתָּה אֹמֵר, שְׁוֹה בְּשֵׁם
 הַקְּדוֹשׁ חָרַג אֹתוֹ מִשָּׂה, וְעַל כֵּן הוֹשִׁיט דְּבוּר
 בְּנִגְדּוֹ.

וְזָהוּ שְׂכָתוֹב, וַיִּקַּב בֶּן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת
 הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֵל מִשָּׂה. לָמָּה?
 (אֵל מִשָּׂה? מִשּׁוֹם שְׁחָרַג אֶת אָבִיו וְכִי) מִשּׁוֹם שְׁחָנִיעַ אֵל מִשָּׂה
 עַל שְׁחָרַג אֶת אָבִיו בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. מִשּׁוֹם כִּף וַיִּבְיֵאוּ
 אֹתוֹ אֵל מִשָּׂה. כִּיּוֹן שְׂרָאָה מִשָּׂה, מִיָּד וַיִּנְיַחְהוּ
 בַּמִּשְׁמֵר, וְהָאֵב וְחֵבֵן נָפְלוּ בְיַדִּי מִשָּׂה.

אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהָיו וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. רַבִּי יִצְחָק
 פָּתַח, (תְּהִלִּים פֵּא) שְׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֶדְהָ כִּף יִשְׂרָאֵל
 אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִתְּיָה כִּף אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל זָר. (דף קו ע"ב) כִּיּוֹן שְׂכָתוֹב לֹא יִתְּיָה כִּף אֵל זָר,

מה זה ולא תשתחוה לאל נכר? אלא לא יהיה
 בך אל זר, שלא יבנים אדם את היצר הרע לתוכו.
 שכל מי שבא להתחבר עמו, אל זר שרוי בתוכו,
 שהרי בשמתחבר בו אדם, מיד בא לעבר על דברי
 תורה, ובא לעבר על אמונת השם הקדוש, ובא
 אחר כך להשתחוות לאילים אחרים, ועל זה
 כתוב לא יהיה בך אל זר. כיון שלא יהיה בך אל
 זר, לא תבא להשתחוות לאילים אחרים ולעבר
 על אמונת השם הקדוש. והו שכתוב ולא
 תשתחוה לאל נכר, וזהו אמונה רעה של האדם.
 ועל זה, כי יקלל אלהיו, שיכול לטען שהוא קלל
 את אותו אל זר, יצר הרע שלפעמים שורה
 עליו, ואנו איננו יודעים אם דבריו אמת או לא.
 ועל זה, ונשא חטאו. אבל ונקב שם ה' מות יומת.
 אמר רבי יהודה, אם כן, למה ונשא חטאו?
 ונסלח חטאו היה צריך להיות! (אלא) אמר
 לו, כמו שאמר אלהי, כמו שבארנו סתם, ולא
 פרש. רבי חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם, ולא

פֶּרֶשׁ, וְזֶה וְדַאי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ. אֲבָל וְנִקְבַּ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, שְׁהָרִי כָּאֵן תְּלוּיָה אֲמוּנַת הַכֹּל, וְאִין לֹ רְשׁוֹת לְטַעֲן עָלָיו כְּלָל.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כֶּךָ זֶה וְדַאי, שְׁהָרִי הַשֵּׁם הָיָה הֵנוּ אֲמוּנַת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, וְעַל זֶה עוֹמְדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, בָּאוֹת וְעִירָה אַחַת תְּלוּיִים אֶלְף אֶלְפִים וְרַבּוֹא רַבָּבוֹת עוֹלָמוֹת שֶׁל תְּשׁוּקוֹת, וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ קִשּׁוּרוֹת אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וּכְמָה אֶלְף רַבָּבוֹת עֲלִיּוֹנִים (עוֹלָמוֹת) תְּלוּיִים בְּכָל אוֹת וְאוֹת, וְעוֹלוֹת וְנִקְשָׁרוֹת בְּאֲמוּנָה (בְּגִלּוּי), וְנִסְתָּר בְּהֵם מַה שְּׁלֹא הִשְׁיִינוּ הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, הַתּוֹרָה תְּלוּיָה בְּהֵם, הָעוֹלָם הָיָה וְהָעוֹלָם הַבָּא הוּא וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וְעַל כֵּן כְּתוּב, (תְּהִלִּים לט) אָמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחֲטָאוֹ בְּלִשׁוֹנִי. וְכְתוּב, (קֹהֶלֶת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטֵּיִא אֶת בְּשָׂרְךָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (שְׁמוֹת יט) לֹא תִגַּע בּוֹ יָד כִּי סָקוּל יִסְקָל אוֹ יָרָה יִיָּרָה אִם בְּהִמָּה אִם אִישׁ לֹא יִתְּיָה בְּמִשְׁךְ הַיָּבֵל. וּמָה תָר סִינִי, שֶׁהוּא תָר כְּשֶׁאָר

הרי העולם, משום שנראה עליו כבוד המלך
הקדוש כתוב לא תנע בו יד כי סקול יסקל או
ידיה יירה - מי שקרב למלך לא כל שכן. ומה הר
סיני, שיכול אדם להושיט בו יד ודרך כבוד
ביראה, כתוב בו לא תנע בו יד סתם, ואפלו
בדרך כבוד - מי שמושיט ידו בדרך קלון בנגד
המלך לא כל שכן.

רבי ייסא פתח ואמר, (שם ג) אל תקרב הלם של
נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה
עומד עליו אדמת קדש הוא. ומה משה, מיום
שנולד, לא סר ממנו הזוהר הקדוש העליון, כתוב
בו אל תקרב הלם. אמר לו, משה, עד כאן אינך
בדאי להשתמש בכבודי של נעליך. ומה משה כן,
שתייה מתקרב ביראה בקדשה כתוב בו כן - מי
שקרב בארח של קלון אל המלך על אחת כמה
וכמה.

רבי אבא אמר, איש איש כי יקלל אלהיו ונשא
חטאו. בא ראה, כשהיו ישראל במצרים, היו

מכירים את אותם הגדולים של העולם שממנים על שאר העמים, ולכל אחד ואחד היה לו פחד לבדו מהם. כיון שנקשרו בקשר האמונה, וקרבו אותם הקדוש פרוץ הוא לעבודתו, נפרדו מהם וקרבו לאמונה העליונה הקדושה. ומשום כך כתוב איש איש כי יקלל אלהיו, ואף על גב שזוהי עבודה זרה, כיון שאני הפקדתי להם ממנה להנהיג את העולם, מי שמקלל ומבזה אותם, ודאי ונשא חטאו, שחרי ברשותי עומדים והולכים ומנהיגים את בני העולם. אבל ונקב שם ה' מות יומת, לא ונשא חטאו כמו לאלו, אלא מות יומת. מות בעולם הזה, יומת בעולם הבא. לאלה ונשא חטאו, משום שמבזה מעשי ידיו, מבזה את השמים שלי שאני הפקדתי, ואסור הוא, אבל מיתה לא התחייבה בהם.

רבי שמעון היה הולך בדרך, והיו עמו רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ורבי יהודה. הגיעו לחריץ מים אחד. החליק רבי יוסי בכגדיו לתוך המים, אמר, הלואי שחריצי המים לא

היו נמצאים. אמר לו רבי שמעון, אסור לך! שמש של העולם הוא, ואסור לנהג קלון בשמשו של הקדוש ברוך הוא, וכל שכן בשהם מעשים של אמת שנמצאים בהנהגות ההשגחה העליונה.

פתיח ואמר, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים את כל אשר עשה - סתם, אפלו נחשים ועקרבים ויתושים, ואפלו אותם שנראים מחבלי העולם, בכלם כותב והנה טוב מאד, כלם שמישי העולם, מנהיגי העולם, וכני אדם אין יודעים.

עד שהיו הולכים, ראו נחש אחד הולך לפניהם. אמר רבי שמעון, ודאי זה הולך להרחיש לנו גם. רץ אותו נחש לפניהם ונקשר באפעה אחד בקשר תדרה, הסיטו (גלחמו) זה את זה ומתו. בשנהיעו, ראו את שניהם שוכבים בדרה. אמר רבי שמעון, ברוך הרחמן שרחיש לנו גם, שהרי כל מי שמתפלל בזה כשהוא בקיומו, או שהוא מסתפל באדם, לא ינצל בודאי. כל שכן אם יקרב

אֵלָיו. קָרָא עָלָיו, (תהלים צא) לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה
וְנִגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלֶךָ. וּבְכָל עוֹשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת שְׁלִיחוֹתָו, וְאֵין לָנוּ לְנֶהֱג בְּוִיזוֹן בְּכָל מָה
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וְעַל זֶה בְּתוֹב, (שם קמה) מֵוֹב ה' לְכָל
וּרְחַמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וּבְתוֹב, יוֹדוּךָ ה' כָּל
מַעֲשֵׂיךָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (שיר ב) אֲנִי חֲבֻצֹת הַשָּׂרוֹן
שׁוֹשְׁנֵת הָעֲמֻקִּים. כַּמָּה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ, וְהִיא מְשַׁבַּח אוֹתוֹ תָּמִיד.
וְכַמָּה שְׂבָחִים וְזִמְרוֹת מִתְקִינָה לְמִלְךָ תָּמִיד.
אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂאֲחוּזִים בְּגוֹרֵל תְּחֻלָּק
הַקְּדוֹשׁ, בְּכַתוּב (דברים לב) כִּי חֻלַּק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל
נִחְלָתוֹ.

אֲנִי חֲבֻצֹת הַשָּׂרוֹן - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׂנִקְרָאת
חֲבֻצֹת, שְׁעוֹמֶדֶת בְּיַפִּי שֶׁל נוֹי בְּנֵן עֶדֶן
לְהַנְטֵעַ. הַשָּׂרוֹן, שֶׁהִיא (שׁוֹמֶרֶת נ"א שָׂרָה) וּמְשַׁבַּח אוֹת
הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. דָּבָר אַחֵר אֲחֵר אֲנִי חֲבֻצֹת הַשָּׂרוֹן -

שְׁצַרִיכָה לְהִיּוֹת מִשָּׁקָה מִהַשְׁקָאת הַנַּחַל הָעֵמֶק,
 מֵעֵין הַנְּחָלִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר תִּיהֶ הַשְּׂרוּן (בְּעֶרְכָּה). [לְאַנָּם
 (מִים) שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים, שְׁעוֹמֵד בְּעֵמֶק שֶׁל הַכֹּל.

שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים, מִי הֵם הָעֵמֶקִים? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (תְּהִלִּים קל) מִמַּעַמְקִים קָרְאתִיךָ ה'. חֲבֻצֹת
 הַשְּׂרוּן, מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהַשְׁקָאת הַנְּחָלִים הָעֵמֶקִים
 יוֹצְאִים וְלֹא פוֹסְקִים לְעוֹלָמִים. שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים,
 הַשׁוֹשְׁנָה שֶׁל אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא עֵמֶק הַכֹּל, נִסְתָּר
 מִכָּל הַצְּרָדִים.

בֹּא רֵאָה, בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֻצֹת יִרְקָה עִם עָלִים
 יִרְקִים, אַחֲרַי כִּי שׁוֹשְׁנָה בְּשָׁנֵי גִּוְנִים - אָדָם
 וְלֶבֶן. שׁוֹשְׁנֵת - בְּשִׁשָּׁה עָלִים. שׁוֹשְׁנֵת - שֶׁשְׁנֵתָה
 אֶת גִּוְנֵיהָ, וּמִשְׁתַּנֶּה מִגִּוּוֹן לְגִוּוֹן. שׁוֹשְׁנֵת, בְּרֵאשׁוֹנָה
 חֲבֻצֹת. בְּזִמְנֵי שְׂרוּצָה לְהוֹדוּג עִם הַמְּלֶךְ, נִקְרָאת
 חֲבֻצֹת. אַחֲרַי שְׁנֵדְבָקָה עִם הַמְּלֶךְ עִם אוֹתוֹ
 נְשִׁיקוֹת, נִקְרָאת שׁוֹשְׁנָה, מִשׁוּם שֶׁכֶּתוּב (שִׁיר ה')
 שְׁכַתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. שׁוֹשְׁנֵת הָעֵמֶקִים. שְׁהִיא

מִשְׁתַּנֶּה וּמִשְׁנָה אֶת גּוֹנֵיהָ, לְפַעֲמִים לְטוֹב,
 וְלְפַעֲמִים לְרָע. לְפַעֲמִים לְדִין, וְלְפַעֲמִים לְרַחֲמִים.
 וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעַיִן לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָוֶה
 הוּא לְעֵינַיִם וְגו' (בראשית ב). פֶּא רֵאָה, שְׁהֲרִי
 בְּנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים וְלֹא מִשְׁנִיחִים,
 בְּשַׁעַה שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם וְכִבְד
 אוֹתוֹ בְּכַבּוֹד עֲלִיּוֹן, רָצָה מִמֶּנּוּ לְהַדְבֵּק בּוֹ, כִּדִּי
 שְׂיִמְצֵא יְחִידִי, וּבְלֵב יְחִידִי, וּבְמָקוֹם שֶׁל דְּבָקוֹת
 יְחִידָה, שְׁלֹא יִשְׁתַּנֶּה וְלֹא יִתְהַפֵּךְ לְעוֹלָמִים כְּאוֹתוֹ
 קִשְׁר הָאֱמוּנָה הַיְחִידָה, שֶׁחֵבֵל נִקְשָׁר בּוֹ. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב וְעַיִן הַחַיִּים כְּתוּבָה הַזֶּה.

וְאַחַר כֵּן סָטוּ מִדְרֹךְ הָאֱמוּנָה, וְעִזְבוּ אֶת הָעַיִן
 הַיְחִידִי הָעֲלִיּוֹן מִכָּל הָעֲצִים, וּבָאוּ לְהַדְבֵּק
 בְּמָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּנֶּה וּמִתְהַפֵּךְ מִגֶּזֶז לְגֶזֶז, וּמִטוֹב לְרָע,
 וּמִרָע לְטוֹב, וַיִּרְדּוּ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, וְנִדְבְּקוּ לְמַטָּה
 בְּשִׁנּוּיִים רַבִּים, וְעִזְבוּ אֶת הָעֲלִיּוֹן שֶׁל חֵבֵל, שֶׁהוּא
 אַחֵר, וְלֹא מִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (קהלת ז)
 אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יֶשֶׁר וְהִמָּה בְּקִשְׁו

חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים. וְהִמָּה בְקָשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים וַדַּאי,
 אִזּוּ הִתְהַפְּדוּ לָבָם לְאוֹתוֹ צַד מִמָּשׁ, לְפַעְמִים לְטוֹב,
 לְפַעְמִים לְרָע, לְפַעְמִים לְרַחֲמִים, לְפַעְמִים לְדִין. ^{יד}
 כְּמוֹ אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁנִּדְבַּקוּ בוֹ וַדַּאי. וְהִמָּה ^{קז ע"ב}
 בְקָשׁוֹ חֲשִׁבְנוֹת רַבִּים, וְנִדְבַקוּ בָהֶם.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם, עֲזֹבֵת אֶת
 הַחַיִּים וְדַבְּקֵת בַּמּוֹת. חַיִּים, שְׂכַתוֹב וְעֵץ
 הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, הָעֵץ שֶׁנִּקְרָא חַיִּים, שְׂמִי שְׂאוּחֵז
 בוֹ לֹא טוֹעֵם טַעַם הַמּוֹת לְעוֹלָמִים, וְנִדְבַקֵת בְּעֵץ
 אַחֵר - הַרִי וַדַּאי מוֹת הוּא כְּנִגְדָּךְ. וְהוּ שְׂכַתוֹב (מִשְׁלִי
 ה) רַגְלֵיהָ יִרְדוֹת מוֹת וְגו'. וְכַתוֹב (קַהֲלַת ז) וּמוֹצֵא אֲנִי
 מִרַ מַּמּוֹת אֶת הָאִשָּׁה. וַדַּאי שֶׁנִּדְבַּק לְמָקוֹם שֶׁל
 מוֹת, וְעֹזֵב אֶת הַמָּקוֹם שֶׁל חַיִּים, מִשּׁוֹם כִּדְּ נִגְדָּר
 עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם מוֹת.

אִם הוּא חָטָא, מָה חָטָאוּ כָּל הָעוֹלָם? אִם תֵּאמַר
 שְׂכַל הַבְּרִיּוֹת כָּאוּ וְאָכְלוּ מִהָעֵץ הַזֶּה וְנִלְקַח
 מִכֻּלָּם - לֹא כֵּן. אֵלָּא בְּשַׁעַה שֶׁאָדָם עָמַד עַל
 רַגְלָיו, רָאוּ אוֹתוֹ כָּל הַבְּרִיּוֹת וּפְתַחוּ מִפְּנֵיו, וְהָיוּ

נוסעים אחריו כמו עבדים לפני המלך, והוא
 אומר להם: אני ואיתם, (תהלים צה) בואו נשתחוה
 ונברעה נברכה לפני ה' עושנו. וכלם באו אחריו.
 כיון שראו שאדם משתחוה למקום הזה ונדבק בו,
 כלם נמשכו אחריו, ונרם מות לו ולכל העולם.

אז השתנה האדם לכמה גונים, לפעמים לטוב
 לפעמים לרע. לפעמים רגז, לפעמים נחת.
 לפעמים דין, ולפעמים רחמים. לפעמים חיים,
 לפעמים מות. ולא עומד בקיום תמיד בלאחד
 מהם, משום שאותו מקום נרם לו. ולכן נקרא
 להט התרב המתהפכת, מצד זה לצד זה, מטוב
 לרע, מרחמים לדין, משלום לקרב, היא מתהפכת
 לכל. ונקרא טוב ורע, שפיתוב ומעץ הדעת טוב
 ורע לא תאכל ממנו.

והמלך העליון, המרחם על מעשי ידיו, הוכיח
 אותו ואמר לו, ומעץ הדעת טוב ורע לא
 תאכל ממנו, והוא לא קבל ממנו, ונמשך אחר

אֲשֶׁתוֹ וְנִתְנָהּ לְעוֹלָמִים. שְׁתֵּרֵי הָאִשָּׁה עוֹלָה
לְמָקוֹם הַזֶּה, וְלֹא יוֹתֵר. וְהָאִשָּׁה גְרָמָה מוֹת לְכָל.

בֹּא רֵאֵה, לְעוֹלָם הַבֹּא כְּתוּב, (ישעיה סה) כִּי כִימֵי
הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. כִּימֵי הָעֵץ - אוֹתוֹ עֵץ שְׁנוֹדָע.
בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (שם כה) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמָחָה
ה' אֱלֹהִים דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלְךָ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.